

Jaarverslag en Jaarrekening 2021

Jaarverslag en Jaarrekening 2021

Auteur (s)	: DCMR o.l.v. concerncontroller
Documentnummer	: 22328068
Versie:	: Versie DB
Datum	: 28 maart 2022

Inhoud

1 Inleiding 5

1.1 Leeswijzer 7

Deel 1: Jaarverslag 8

2 Milieubeheer 9

2.1 Wat waren we van plan? 9
2.2 Wat hebben we gedaan? 10
2.3 Wat heeft het gekost? 30

3 Bedrijfsvoering 31

3.1 Wat waren we van plan? 31
3.2 Wat hebben we gedaan? 31
3.3 Wat heeft het gekost? 36

4 Productie 37

4.1 Algemeen 37
4.2 Productie toezicht 37
4.3 Productie handhaving 38
4.4 Productie reguleren 39
4.5 Productie bodem 39
4.6 Productie overige gebiedsgerichte producten 40

5 Financiële resultaten 41

5.1 Verlies- en winstrekening 41
5.2 Risicomanagement en weerstandsvermogen 43
5.3 Risicomanagement 43
5.4 Financiële en beleidsindicatoren 47
5.5 Financiering 48

Deel 2: Rapportage Meerjarenprogramma 2021–2024 49

6 Meerjarenprogramma 50

6.1 Algemeen 50
6.2 Veiligheid 50
6.3 Gezondheid 54
6.4 Leefbaarheid 60
6.5 Duurzaamheid 69

Deel 3: Jaarrekening 2021 77

7 Balans **78**

7.1 Balans 78
7.2 Toelichting Activa 79
7.3 Toelichting Passiva 82
7.4 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen 85
7.5 Gebeurtenissen na balansdatum 85

8 Algemene waarderingsgrondslagen **86**

8.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 86
8.2 Materiële vaste activa met economisch nut 86
8.3 Vlottende activa 86
8.4 Passiva 87

9 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening **88**

9.1 Overzicht baten en lasten 88
9.2 Begrotingsafwijkingen 88
9.3 Algemene dekkingsmiddelen 89

10 Overige gegevens **90**

10.1 Wet normering topinkomens 90
10.2 Bestuursleden algemeen bestuur 91

11 Bijlagen **92**

11.1 Staat van activa 93
11.2 Werkplanoverzicht per opdrachtgever 94
11.3 Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant 95
11.4 Overzicht van baten en lasten per taakveld 96
11.5 Sisa-verantwoording proefontgassingsproject RA21171 97
11.6 Nadere verklaring producten hoofdstuk 4 98
11.7 Controleverklaring 100

1 Inleiding

DCMR heeft zich in 2021 weer met hart en ziel ingezet voor een schone, gezonde en veilige leefomgeving in het Rijnmondgebied en voor goed toezicht op de bedrijven in Zuid-Holland en Zeeland die onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) vallen.

Ondanks de beperkingen van de coronamaatregelen is het gelukt de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en advies over ruimtelijke plannen en duurzaamheid nagenoeg volledig volgens plan uit te voeren. Initiatieven als de nieuwe organisatiestructuur en beheerssystemen werpen hun vruchten af. Nieuwe werkwijzen zoals toezicht op afstand, video-inspecties en de inzet van drones zijn met succes versneld ingevoerd.

Wel is merkbaar dat dit tweede coronajaar een wissel trok op medewerkers. Werd in 2020 nog veel minder dan gemiddeld verlof opgenomen, in 2021 was dit juist aanzienlijk meer dan gemiddeld. Het ziektepercentage steeg. Hierdoor daalde het aantal declarabele uren, wat zich doorvertaalde in het rendement. Over 2021 ontstond daardoor een negatief financieel resultaat van €0,95mln. Een afwijking van 1,4% ten opzichte van de begroting.

Met de afsluiting van het jaar bereikten we een bijzondere mijlpaal. Op 20 december 2021 was het precies vijftig jaar geleden dat provincie en gemeenten hun handtekening zetten onder de akte van oprichting van DCMR. Komend jaar is dus een jubileumjaar. De activiteiten rond dit jubileum staan in het teken van de toekomst. Daarin zullen circulariteit en energietransitie belangrijke thema's zijn. De Rijnmondgemeenten en de provincie Zuid-Holland hebben immers de gezamenlijke ambitie om te komen tot een circulaire en klimaatneutrale economie in 2050. DCMR kan hieraan op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering bijdragen. Met de kennis en ervaring die met deze kerntaken is opgebouwd gaan we de nieuwe opgaven graag samen aan.

Meindert Stolk	Rosita Thé
Voorzitter dagelijks bestuur DCMR	Secretaris

Het algemeen bestuur van DCMR Milieudienst Rijnmond,

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur,

Gelet op artikel 29 van de Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond;

BESLUIT:

vast te stellen Jaarverslag en Jaarrekening 2021.

DCMR Milieudienst Rijnmond,

Schiedam, 30 juni 2022

De voorzitter,

Dhr. M. Stolk

De secretaris,

Mevr. R. M. Thé

1.1 Leeswijzer

De jaarrapportage over 2021 bestaat uit drie delen:

1. Het jaarverslag. Hierin leest u waaraan DCMR in 2021 heeft gewerkt.

   Het bestaat uit de volgende onderdelen:
   - Milieubeheer
   - Bedrijfsvoering
   - Productie
   - Financieel jaarresultaat.

2. De rapportage over het Meerjarenprogramma 2021–2024. Hierin leest u wat het effect is van ons werk op de thema's veiligheid, lucht en geur, geluid, energie en afvalwater.

3. De jaarrekening. In dit gedeelte leest u hoe de financiële situatie van DCMR in 2021 was.

   De jaarrekening bestaat uit de volgende onderdelen:
   - Balans
   - Overzicht baten en lasten
   - Toelichting.

Deel 1: Jaarverslag

2 Milieubeheer

2.1 Wat waren we van plan?

DCMR geeft uitvoering aan de werkzaamheden in een samenhangend programma Milieubeheer, waarin alle primaire VTH- en advieswerkzaamheden zijn ondergebracht.

DCMR werkt langs drie sporen aan de in het beleidskader van de beleidsbegroting 2021 beschreven doelen.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)
Dit zijn reguleren, inspecteren en handhaven op basis van wetgeving zoals de Wabo, het Activiteitenbesluit, Bodemwet- en regelgeving, Luchtvaartwet- en regelgeving, de Provinciale milieuverordening en de Ontgrondingenwet.

De doelen uit het vastgestelde beleidskader worden binnen dit spoor gerealiseerd op de wijze zoals afgesproken in het VTH-uitvoeringsplan. Afspraken daaruit zijn:
- Toezicht wordt informatie- en risicogestuurd uitgevoerd.
- Instrumentarium voor het toezicht wordt effectgericht ingezet, waar mogelijk met gebruik van gedragswetenschappelijke inzichten.
- Bij bedrijven wordt onverkort intensief toezicht gehouden op de uitvoering van veiligheidssystemen, de technische installaties en op de veiligheidscultuur.
- De sanctiestrategie wordt consequent toegepast.
- Eigen verantwoordelijkheid van bedrijven, branches en ketens op het gebied van milieu en veiligheid wordt versterkt.
- Kwaliteit van uitvoering wordt versterkt door samenwerking tussen inspectiediensten en omgevingsdiensten.
- Transparantie over resultaten van inspecties en opgelegde sancties.

Toetsing van en advisering voor ruimtelijke plannen en beleidsontwikkeling
Dit betreft de bevoegd gezagtaken voor de milieueffectrapportage (m.e.r.), advisering over de m.e.r. en de advisering op en toetsing van ruimtelijke plannen, waaronder omgevingsplannen. DCMR ondersteunt op verzoek bij het ontwikkelen van leefomgevingsbeleid door de participanten.

Bij advisering ten behoeve van ruimtelijke planvorming is de uitdaging om duurzame ontwikkeling te realiseren en de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Dit in een gezonde balans tussen milieu, economie en ruimte. De aanpak is voornamelijk gebiedsgericht en heeft betrekking op de met de participant afgesproken werkzaamheden zoals ruimtelijke planvorming of de aanpak van een specifiek milieuthema.

Databeheer, meten en monitoring
Door het verzamelen van data, het monitoren van trends en het ontwikkelen van een transparante informatievoorziening wordt de kwaliteit van de leefomgeving in kaart gebracht. Deze informatie vormt de basis voor planontwikkeling, interventies of nieuw beleid. Daarnaast is deze informatievoorziening de basis voor vergunningverlening en toezicht en voor ruimtelijke advisering.

In 2021 stonden de volgende speerpunten centraal:

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH):
- Uitvoering VTH-taken op hoog niveau
- Meldkamer
- Informatie en data-analyse voor toezicht
- Doorontwikkeling instrumentarium voor regulering
- Uniforme aanpak voor Brzo-bedrijven

- Transparante en zichtbare overheid.

Toetsing van en advisering voor ruimtelijke plannen en beleidsontwikkeling:
- Integrale benadering bij ruimtelijke ontwikkeling
- Bodem en ondergrond
- Grond- en hemelwater
- Omgevingsveiligheid
- Programma actualisatie geluidsmanagement haven- en industriecomplex.

Databeheer, meten en monitoring:
- Databeheer
- Citizen science
- Meetprogramma luchtkwaliteit informatie.

2.2 Wat hebben we gedaan?

Spoor 1 Vergunningverlening, toezicht en handhaving

2.2.1 Toezicht in de coronaperiode

Toezicht in tijden van corona

2021 was het tweede jaar dat DCMR te maken had met maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Nagenoeg het hele jaar moesten bijna alle collega's, behalve de meldkamer, vanuit huis hun werk doen. Tot twee keer toe – voorjaar en najaar - werd veel energie gestoken in het opschalen van fysieke controles en het vervolgens weer afschalen als coronamaatregelen weer werden verscherpt.

Nieuwe werkwijzen die onder invloed van corona in 2020 werden ontwikkeld, zijn in 2021 structureel ingezet. Een complicerende factor was het grote aantal wisselingen in de niveaus van de coronamaatregelen. Toch is het gelukt het programma voor 2021 bijna helemaal volgens plan uit te voeren en de kwaliteit van het werk te handhaven. Een niet geringe prestatie van de betrokkenen zowel bij DCMR als bij de bedrijven.

In de evenementen- en horecasector werd een aanzienlijk kleiner aantal overtredingen vastgesteld, maar die sector was dan ook een groot deel van het jaar gesloten. De geluidmeetrondes werden voorjaar 2021 gestart. Vervolgens werd het werk weer onderbroken door een nieuwe golf coronamaatregelen. Medewerkers van het piket gingen tijdens de lockdowns 's nachts wel op pad voor niet-horeca incidenten als dat nodig was, voorzien van de juiste papieren.

In 2021 waren er bij veel medewerkers coronagevallen in de familie. Werk werd dan uitgevoerd terwijl het huishouden in quarantaine zat. Ook hebben medewerkers zelf corona gekregen. Een aantal medewerkers is daarvoor in het ziekenhuis opgenomen. Door de grote vraag naar milieudeskundigheid op de arbeidsmarkt was het niet altijd mogelijk snel vervanging in te huren. Dit legde extra druk op de wel aanwezige medewerkers.

Terwijl in 2020 veel minder dan gemiddeld verlof werd opgenomen, was dit in 2021 juist aanzienlijk meer dan gemiddeld. Het ziektepercentage steeg. Dit kunnen aanwijzingen zijn dat medewerkers extra belasting hebben ervaren door het thuiswerken. DCMR inventariseert momenteel de consequenties van deze situatie voor de langere termijn. Het blijvend uitvoeren van een aantal taken op afstand en het toepassen van nieuwe methodieken zoals datagedreven toezicht en inspecties met drones bieden kansen.

Invloed corona en gevolgen voor toezicht en handhaving per sector

Meldkamer en piket
Op de meldkamer werd gewerkt met een minimale bezetting en een maximaal veiligheidsprotocol. Collega's die deelnemen aan het milieupiket en eropuit gaan bij overlastmeldingen of een incident werkten vanuit huis. Zo waren ze nog steeds 24 uur per dag bereikbaar en inzetbaar. Dit leverde wel extra werk op bij het omwisselen van inspectievoertuigen en apparatuur volgens een coronaprotocol. Er hebben zich geen voorvallen voorgedaan waarbij deze werkwijze aantoonbaar een negatieve invloed had op de kwaliteit van het werk.

Inspectie
Het programma voor inspecties en voorvalonderzoeken is bijna geheel uitgevoerd zoals gepland. DCMR controleerde ook in 2021 voor een groot deel op afstand. Waar dat niet anders kan, voerden medewerkers het werk fysiek op locatie uit. In enkele sectoren was het aantal fysieke controles daardoor lager. Dit kan een factor zijn in het lagere aantal overtredingen dat is vastgesteld. Ondanks de beperkingen door de coronamaatregelen is er op de korte termijn geen negatieve invloed op de kwaliteit van het werk vastgesteld. Dit sluit niet uit dat met de aangepaste werkwijzen mogelijk kleinere overtredingen over het hoofd zijn gezien.
Het streven is dan ook dat zodra dit is toegestaan het aantal fysieke inspecties weer op te voeren. Ervaren inspecteurs zien, horen en ruiken bij wijze van spreken mogelijke overtredingen als ze aanwezig zijn op locatie.

Horeca en evenementen
Een aantal werkzaamheden is in 2021 op minder grote schaal uitgevoerd vanwege de corona-maatregelen en lockdowns. Voorbeelden zijn het toezicht op evenementen, dat grotendeels stillag, en de horecageluidmeetrondes. Op dit moment bekijkt DCMR hoe het toezicht op een effectieve manier weer kan worden opgebouwd als de maatregelen voorbij zijn. Aandachtspunt is dat de financiële positie van veel ondernemers is verslechterd, vooral in de horeca, waardoor handhaving naar verwachting extra inzet zal vergen.
Bijzonder was de deelname van DCMR aan het grootste coronafieldlab-experiment van Nederland, namelijk het Eurovisie Songfestival. DCMR had een rol bij het toetsen of het geluidsniveau, bijvoorbeeld van apparatuur buiten het gebouw, binnen de vergunning viel. Daarnaast zag DCMR erop toe dat de ontbranding van vuurwerk bij de shows veilig en verantwoord plaatsvond. Er werd ook nagedacht over een aanpak bij milieu-incidenten als die de omgeving van Ahoy beïnvloedden.

Structurele innovaties en vernieuwingen als gevolg van de coronamaatregelen

De periode van de coronamaatregelen heeft DCMR gebruikt om op een aantal gebieden innovaties te versnellen of alternatieve wijzen van toezichthouden en handhaven toe te passen. Met toezicht op afstand blijkt meer mogelijk dan gedacht. Er zijn in 2021 voorbereidingen getroffen om als de corona-maatregelen zijn afgeschaald, hybride te blijven werken, zoals het werken aan een nieuw inrichtings-concept voor het gebouw. Nieuwe manieren van toezicht houden die in 2021 structureel werden ingezet:

- *Videobellen*. Bijvoorbeeld bij het bespreken van opgestuurde rapportages en video-inspecties om de aanwezigheid van noodzakelijke veiligheidsvoorzieningen te kunnen vaststellen. Dit is bij mkb-bedrijven al heel gebruikelijk. Voor het project Informatieplicht energiebesparing bijvoorbeeld gingen controles al grotendeels op afstand.
- *Administratief oppakken van controles en nacontroles*. Hierbij stuurt het bedrijf logboeken, bonnetjes of andere stukken uit de administratie naar DCMR via de mail, zodat de beoordeling op afstand kan plaatsvinden.
- *Inzet van drones*. Met drones zijn bijvoorbeeld volumes van aanwezige afvalstoffen digitaal ingemeten. DCMR gebruikt ze nu ook bij de inspectie van grote fabrieksterreinen.

- *Investeren in datakwaliteit.* Betrouwbare omgevings- en bedrijvendata zijn steeds belangrijker. Niet alleen voor DCMR maar ook voor burgers, bedrijven en de participanten in het werkgebied. Goede data faciliteert toezicht op afstand.

2.2.2 Uitvoering VTH-taken op hoog niveau

VTH-uitvoeringsplan

Om het hoge niveau van uitvoering uit het VTH-uitvoeringsplan te kunnen realiseren zet DCMR in op twee speerpunten: het beheren en ontwikkelen van kennis en het programmatisch organiseren van de VTH-taken.

- *Kennis ontwikkelen*. Kwalitatief hoogwaardige kennis is de basis voor een goede uitvoering. DCMR zorgt dat milieukennis bij de medewerkers op peil blijft en zich verder ontwikkelt. Om de kwaliteit van uitvoerbaarheid van nieuwe wet- en regelgeving te toetsen en te borgen denkt DCMR mee vanuit de uitvoeringspraktijk door inbreng in landelijke en internationale kennis-infrastructuurprojecten, waaronder die van Zuid-Holland, Omgevingsdienst NL en het Europese netwerk van toezichthouders Impel. DCMR is ook actief deelnemer aan Brzo+, waarin onder meer de opleiding van de toezichthouders in een gezamenlijke academie plaatsvindt. Ook op diverse inhoudelijke thema's als veroudering van installaties (ageing) wordt gezamenlijk kennis opgebouwd met collegadiensten.
- *Programmatisch organiseren*. De planning van VTH-werkzaamheden doet DCMR programmatisch. Uitvoeringsprogramma's die op nationaal niveau zijn geformuleerd, vormen de leidraad. Dit naast de kaders van de Brzo-samenwerking en het beleid van de participanten. In de inspectiecyclus komt de programmatische werkwijze tot uiting in meerjarige uitvoeringsplannen per branche. Bij reguleren gebeurt dat programmatisch door het ontwikkelen van branchevisies waarin is aangegeven aan welke eisen bedrijven op de langere termijn moeten voldoen. Deze eisen worden doorvertaald naar vergunningen. Daarnaast is er jaarlijks een actualisatieprogramma vergunningen.

Meerjarenprogramma 2021–2024: aandacht voor nieuwe thema's zoals waterstof

Vanaf 2021 is er een nieuw meerjarenprogramma (MJP) dat door het algemeen bestuur is vastgesteld. Hier gaat het om nieuwe onderwerpen (growing concerns). Naast de VTH-taken hebben ook actuele ontwikkelingsthema's op het gebied van (ruimtelijk) adviseren en duurzaamheid een plek gekregen. Het MJP heeft een aantal bekende focuspunten die belangrijk blijven, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid en het voorkomen van hinder. Maar ook nieuwe ontwikkelingen zoals circulaire economie, energietransitie en ondermijning zijn focuspunt in het nieuwe MJP. In 2021 is gewerkt aan de inhoudelijke doelstellingen die in het MJP zijn vastgesteld, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van programma's voor energietransitie en circulariteit. Daarnaast is geïnvesteerd in het realiseren van een dashboard voor de monitoring. Voor de VTH-taken is het MJP input voor het actualisatieprogramma van vergunningverlening en de brancheplannen bij toezicht en handhaving. Verder is DCMR continu bezig de planning-en-controlcyclus te verbeteren. Hoofddoel is het verder versterken van de sturing op inhoud en doelstellingen.

Omgevingswet

Ondanks de coronaperikelen is in 2021 een start gemaakt met het opleiden van toezichthouders voor het functioneren binnen de nieuwe Omgevingswet. Hieraan is een aanzienlijk aantal uren en energie besteed. Vervolgens bleek dat de invoering van deze wet opnieuw is uitgesteld.

Energiecontroles

Inspecteurs van DCMR ontwikkelden zich in 2021 verder op het gebied van advies over duurzaamheid. Dit is in de meeste gevallen niet vrijblijvend: bedrijven en instellingen zijn verplicht zuinig met energie om te gaan en verspilling te voorkomen. DCMR toetst of bedrijven voldoen aan wet- en regelgeving. Door corona werden veel inspectiegesprekken hierover via een videoverbinding gevoerd. Als tijdelijke oplossing bleek dit goed te werken. Persoonlijk contact met ondernemers blijft de voorkeur hebben.

Toezichtslab

In 2021 heeft het Toezichtslab gewerkt aan 61 gedragsprojecten. De focus lag op grote onderwerpen, zoals het meldingenproject voor ongewone voorvallen Brzo, de aanpak van plastic korrels en de meting veiligheidsperceptie. Bij de branches was veel behoefte aan de inzet van instrumenten op afstand. Zo ontwikkelde het Toezichtslab verschillende informatiemiddelen, bijvoorbeeld over terrasregels voor de horeca en inspectievormen op afstand, zoals de zelfcontrole van propaantanks aan de hand van een digitale vragenlijst.

Dossiers met speciale aandacht

In 2021 waren er weer flink wat bedrijven die extra aandacht van DCMR vergden. Dit vanwege achterblijvende prestaties op het gebied van veiligheid en milieu, overlast bij omwonenden, of incidenten. Hieronder wordt voor een deel van die bedrijven hierop nader ingegaan. Ook op sommige andere dossiers waren intensieve contacten met participanten.

BP

Eind november 2020 vond bij BP een lekkage plaats van giftig en corrosief zuur. Dit heeft ertoe geleid dat het bedrijf in 2021 onder verscherpt toezicht is gesteld. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben een last onder dwangsom opgelegd om verbetering af te dwingen.
De betrokken installatie mag pas weer worden opgestart nadat DCMR toestemming heeft verleend. Deze toestemming wordt gegeven als uit onderzoeksrapportages blijkt dat de installatie weer veilig is. Het verscherpt toezicht heeft tot veel extra inspecties geleid, onder andere van de staat van de koel- en blusinstallaties. Deze bleken in orde. Verder is er een gedragssurvey uitgevoerd. De resultaten worden begin 2022 bekend.

Dow Benelux

In mei 2021 heeft een incident bij Dow plaatsgevonden waarbij veertig ton ethyleen is vrijgekomen. De lekkage is ontstaan aan twee afgescheurde drains aan twee veiligheidskleppen. Uit onderzoek bleek dat een veiligheidsklep te laat is opengegaan. Dow heeft maatregelen getroffen om dit te voorkomen en geïnventariseerd waar deze kleppen nog meer zijn geïnstalleerd. In juni heeft DCMR toestemming verleend om deze installatie weer op te starten. Begin december is door Dow melding gemaakt van een storing in de stoomvoorziening. Als gevolg hiervan zijn veel installaties op het terrein down gegaan, met veel fakkelactiviteiten als gevolg. Hierover kwamen veel klachten van omwonenden.

Chemours/Dupont/Dow Dordrecht

Bij de bedrijven Chemours, DuPont en Dow in Dordrecht is veel aandacht besteed aan het opstellen van revisievergunningen. In 2021 is voor DuPont en Dow de nieuwe revisievergunning in werking getreden. Verwacht wordt dat dit in de loop van 2022 ook voor de revisievergunning van Chemours het geval is. Vanaf dat moment hebben alle drie bedrijven een eigen actuele vergunning die is afgestemd op de laatste milieuregelgeving. Discussies over de toepassing van de milieuregelgeving leidt bij deze drie bedrijven tot procedures bij de rechtbank. Ook in 2021 hebben Chemours en DuPont net als voorgaande jaren extra aandacht gekregen vanuit toezicht.

ICL-IP

ICL-IP Terneuzen is een chemisch productiebedrijf dat zich in hoofdzaak bezighoudt met de productie van organische en anorganische broomverbindingen. Er is al lange tijd sprake van overtredingen op het gebied van Brzo, Wabo en arbowetgeving. Op 30 september 2021 is de vierde voortgangsrapportage over het overkoepelende plan van aanpak voor verbetering ontvangen. Hierbij is geconstateerd dat bij zestien van de 29 projecten sprake is van een achterstand door ICL-IP. Het einddoel om in december 2023 het gehele overkoepelende plan van aanpak te hebben uitgevoerd staat daardoor onder druk. Op 25 november 2021 hebben DCMR, de drie andere toezichtorganisaties en andere betrokken instanties hun zorgen geuit bij de directie van ICL-IP. Verder is een nieuw gesprek op directieniveau en met de voorzitter van de raad van commissarissen aangekondigd waar het functioneren van de fabriek op de agenda staat.

EMO/EECV

Voor de gemeente Rotterdam heeft DCMR intensief toezicht gehouden op de stofoverlast in Hoek van Holland door kolen- en ertsoverslagbedrijven EMO en EECV. Dat hield onder meer in wekelijks of zelfs vaker onaangekondigd inspecteren. Er moest een aantal keren handhavend worden opgetreden, waarbij lasten onder dwangsom zijn opgelegd. Er kwamen in 2021 bij de meldkamer een kleine zeventig stofklachten binnen. In vergelijking met voorgaande jaren is dat een aanzienlijke afname. Bewoners, bedrijven en de wethouder spraken met elkaar af te streven naar nul overlast door kolenstof in Hoek van Holland. Om dat te bereiken zijn diverse vergunningprocedures gestart. In deze vergunningen zijn scherpere eisen opgenomen. Deze maken het tegengaan van stofoverlast beter afdwingbaar. Tegen de ambtshalve wijzigingen waardoor de bedrijven hun activiteiten deels moeten staken bij harde zuidwestenwind, is door beide bedrijven een zienswijze ingediend. Het vervolg daarop is te verwachten in 2022. Ondanks de coronamaatregelen is onder leiding van wethouder Arno Bonte van de gemeente Rotterdam door de gebiedscommissie en stadsontwikkeling een aantal bijeenkomsten georganiseerd met bewoners van Hoek van Holland. Dit gebeurde fysiek als dat mogelijk was en anders online. DCMR nam daaraan steeds deel.

ProRail

Naleving van de vergunningvoorschriften op de havenemplacementen door ProRail laat te wensen over. Er is de afgelopen jaren een groot aantal lasten onder dwangsom opgelegd. Het bedrijf wordt sindsdien intensief gecontroleerd. Het betreft dan overtredingen als openstaande hekken, het niet kort houden van de begroeiing (tegen brandrisico), maar ook het niet op orde hebben van de blusvoorzieningen. Om de blusvoorzieningen op orde te krijgen, werken het bevoegd gezag Rotterdam en de Veiligheidsregio intensief samen vanuit een taskforce en bestuurlijke kopgroep, waarin ook Havenbedrijf, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en natuurlijk ProRail zijn vertegenwoordigd. Het programma waarmee ProRail alle gebreken nu aanpakt is onder een beheerconcessie van het ministerie gebracht. Het bedrijf wordt aangezet de omgevingsveiligheidscultuur sterk te verbeteren. Momenteel lopen voor alle vijf havenemplacementen vergunningprocedures. Op 31 december 2022 moeten deze emplacementen aan alle eisen voldoen. In de tussentijd ziet de overheid erop toe dat de veiligheid geborgd blijft door tijdelijke maatregelen te eisen, zoals het geheel of gedeeltelijk stilleggen van emplacementen en het inzetten van tijdelijke middelen als een blustrein.

PreZero (Suez)

Ondanks de maatregelen die afvalverwerkingsbedrijf PreZero (voorheen Suez) heeft genomen, is er nog steeds vliegenoverlast. DCMR heeft eind 2020 het initiatief genomen tot het opstellen van een plan van aanpak om deze overlast terug te dringen. Hierin wordt samengewerkt met de gemeente Rotterdam, het Kennis- en adviescentrum Dierplagen (KAD) en de provincie Zuid-Holland. Met het Vliegenteam, onderdeel van de bewonersvereniging WIJplaat en PreZero vindt op regelmatige basis overleg plaats. In 2022 wordt deze aanpak voortgezet. PreZero is zowel tegen de last onder dwangsom voor vliegenoverlast als tegen de ambtshalve wijziging van de vergunning in beroep gegaan. Daarnaast zijn geurklachten uit Heijplaat voor DCMR aanleiding geweest tot het opleggen van een last onder dwangsom aan PreZero. Het bedrijf heeft vanaf 2017/2018 diverse technische en organisatorische maatregelen getroffen om de geuremissie te verminderen. Deze hebben geleid tot afname van het aantal geurklachten. In juli 2021 heeft de provincie na een verzoek van PreZero besloten de dwangsom op geuroverlast in te trekken, aangezien er meer dan een jaar geen overtredingen waren geconstateerd.

<u>Tegengaan ondermijnende criminaliteit</u>

Het aanpakken van ondermijnende criminaliteit (de vermenging van boven- en onderwereld) staat hoog op de agenda in het werkgebied van de dienst. Het is dan ook een van de focuspunten in het meerjarenprogramma 2021–2024 van DCMR. In 2021 is de aanpak van gezamenlijke acties en de ondersteuning aan de gemeenten verder geprofessionaliseerd. Samen met gemeenten, politie en andere handhavingspartners zijn in totaal 75 acties uitgevoerd.

Een andere manier om ondermijning te signaleren is slim omgaan met bestaande gegevens. Er is een campagne gestart om bij de gemeenten onder aandacht te brengen wat DCMR te bieden heeft aan

data en data-analyse. Zo kan bijvoorbeeld een hoog energieverbruik wijzen op een illegale cannabisplantage. Een garage die bijna geen omzet heeft en geen afvalstoffen afvoert is misschien voor een ander, illegaal, doel in gebruik, zoals het ombouwen van gestolen auto's.
Ook werkt DCMR samen met verschillende ketenpartners op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau om de aanpak van milieucriminaliteit te versterken en hiervoor beschikbare data beter te benutten. Om detailinformatie over ongebruikelijke activiteiten uit verschillende bronnen bij elkaar te brengen en te analyseren werkt DCMR samen met deze partners. Via Omgevingsdienst NL en andere platforms draagt DCMR dit actief uit en maakt zich sterk voor informatie-uitwisseling.

Geluidklachten Vlaardingen
In Vlaardingen melden inwoners al langer dat ze last hebben van geluidsoverlast. Er is een project gestart om deze klachten beter in kaart te brengen. Door analyses uit te voeren op deze geluidklachten wordt geprobeerd de bronnen te achterhalen. Als een bron wordt gevonden, kan er een meting worden uitgevoerd. Er zijn normen (de zogeheten grenswaarden) vastgelegd voor de geluidbelasting door bedrijven in decibels. Ook als het geluidniveau onder of op de norm ligt, kan het geluid hoorbaar en hinderlijk zijn.

Geluidsoverlast Rozenburg, gemeente Rotterdam
Rozenburg wordt omringd door de industrie van het Botlekgebied en de Europoort. Deze bedrijvigheid zorgt helaas voor milieuoverlast bij omwonenden. De laatste twee jaar is dat voornamelijk geluidsoverlast. Het gaat dan om geluid van bedrijven en verkeer. Inwoners geven aan vooral geluidsoverlast te ervaren van het bedrijf C.RO Ports in Rozenburg. C.RO Ports valt onder het bevoegd gezag van de gemeente Rotterdam. Het bedrijf heeft, hoewel het de regels niet aantoonbaar overtreedt, vrijwillig geluidreducerende maatregelen genomen. Ook in 2021 zijn er geluidmetingen gedaan naar aanleiding van overlast. Het blijft moeilijk de bron eenduidig vast te stellen.

Innovatie toezicht tankterminals
In het meerjarenprogramma staat veiligheid bij de opslag van risicovolle stoffen hoog genoteerd. DCMR voert in dat kader al inspectievluchten met drones uit bij bedrijven. Een drone kan snel en veilig op meer plekken komen dan een toezichthouder of inspecteur. In 2021 zijn de eerste stappen gezet met dronetoezicht bij op- en overslagbedrijven (tankterminals).
DCMR wil bij de uitvoering van dronetoezicht samenwerken met de bedrijven. Beide partijen kunnen profiteren van de informatie uit de dronevluchten. Voorbeelden van het door DCMR in 2022 geplande dronetoezicht zijn het in beeld brengen van emissies naar de lucht uit opslagtanks en het opsporen van corrosie onder isolatie bij chemische installaties.

Toezicht kwaliteit afvalwater
In 2021 zijn 221 controles op afvalwater uitgevoerd, om indirecte lozingen te achterhalen. Daarbij zijn in veel gevallen bemonsteringen gedaan. Een groot aantal van de controles is gezamenlijk met het waterschap uitgevoerd in het kader van de samenwerking van DCMR en het waterschap.
Bij de controles zijn vijftig overtredingen geconstateerd. De bezochte bedrijven behoren tot de (sub)branches chemie, (tank)op- en overslag, voedingsmiddelen, autowasinrichtingen, ziekenhuizen en veehouderijen. Bijzonderheden in 2021 waren een bedrijf dat niet-gereguleerde stoffen loosde waardoor de rioolwaterzuiveringsinstallatie van het waterschap ontregeld raakte, een instelling die vaste afvalstoffen via het afvalwater loosde en een bedrijf dat bedrijfsafvalwater vermengde met schoon water om te voldoen aan de lozingseisen.

EMK-terrein
DCMR houdt toezicht op de uitvoering, melding van klachten, de indirecte lozing van de waterzuivering en op de IBC-maatregelen (isoleren, beheersen en controleren) bij de bodemsanering van het EMK-terrein. Alle rapportages van de lozingen op het riool vanaf de waterzuivering op het EMK-terrein zijn alsnog bekeken. Dit gebeurde na een Wob-verzoek van de klankbordgroep EMK. Na januari 2020 zijn geen overschrijdingen meer vastgesteld. Dit na een optimalisatie van de waterzuivering. In de

toekomst zal de beoordeling van monitoringsrapportages steeds plaatsvinden. In 2021 is een verbeterproject gestart en een projectleider aangesteld. Waar nodig treedt DCMR handhavend op.

Project asfaltcentrales

In de zomer van 2021 vond de eerste fase van een landelijke inventarisatie (initiatief van Omgevingsdienst NL) van de milieusituatie bij asfaltcentrales plaats. Doel was een beeld te krijgen van de heersende problematiek bij asfaltcentrales. Er zijn veel vragen vanuit de maatschappij over de impact van deze verwerkingsbedrijven op de leefomgeving. Het gaat dan vooral om de uitstoot van gevaarlijke stoffen zoals benzeen en PAK's. In het werkgebied van DCMR zijn twee van deze bedrijven gevestigd.

Deze bleken bij de eerste controleronde aan de eisen te voldoen. De landelijke projectgroep gaat in 2022 verder met fase 2. In deze fase worden, op basis van de resultaten uit de eerste fase, oplossingsrichtingen over hoe om te gaan met de asfaltcentrales voor omgevingsdiensten uitgewerkt.

Staalslakken

Bedrijven leven de eisen die verbonden zijn aan het toepassen van staalslakken niet altijd goed na. In 2021 werd weer een aantal overtredingen vastgesteld. Staalslak is een bijproduct van de productie van staal. Als gevolg van dit productieproces bevatten staalslakken vrije kalk. Het toepassen zonder goede voorzieningen is een overtreding van de Wet bodembescherming. Voorzieningen achteraf aanbrengen is veel duurder dan vooraf. Nog los van de kosten van dwangsommen die DCMR oplegt.

Project overlast Kanaalzone Sluiskil

In opdracht van de provincie Zeeland meet DCMR de luchtkwaliteit in Sluiskil. Aanleiding hiervoor is dat inwoners van de Kanaalzone en in het bijzonder van Sluiskil afgelopen jaren regelmatig klachten melden over stof- en geuroverlast. Met het meetpunt wordt onderzoek gedaan naar de lokale luchtkwaliteit en mogelijke oorzaken van deze klachten.

Samenwerking waterschap Hollandse Delta

DCMR zoekt actief de samenwerking met andere toezichthouders. Controles bij bedrijven in het werkgebied van het waterschap Hollandse Delta die op het oppervlaktewater lozen, voert DCMR bijvoorbeeld samen met inspecteurs van het waterschap uit. Dit is eind 2021 geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst.

Publiek-privaat project tegengaan plastic korrels

Een brede samenwerking bij nieuwe thema's verhoogt de kans op resultaat. Voorbeeld is Clean Sweep, een publiek-privaat project om verspreiding van plastic korrels in de haven tegen te gaan. Bedrijven gebruiken plastic korrels om producten te maken of te verwerken in kunststofproducten. Helaas gaan daarbij jaarlijks veel korrels verloren, onder meer door morsen tijdens transport. Partijen in de haven willen dat samen oplossen. In 2021 is daartoe de samenwerking met bedrijven uit de kunststofsector, Havenbedrijf Rotterdam, Ducor Petrochemicals, PlasticsEurope Nederland en Rijkswaterstaat in een volgend stadium gekomen met de Taskforce Clean Sweep Rotterdam.

2.2.3 Bijzonderheden per branche

Toezicht en handhaving bij DCMR werkt branchegewijs. Na de kwaliteitsacties in 2020 lag de nadruk in 2021 weer meer op preventieve en repressieve controles. Hieronder de meest opvallende resultaten van een aantal branches.

Het aantal *asbestsaneringen* neemt toe door de groei van bouw- en verbouwactiviteiten bij particulieren, woningbouwverenigingen en aannemers. Om prioritering in het toezicht op deze saneringen te kunnen aanbrengen heeft DCMR een asbesttool ontwikkeld die inmiddels ook bij andere omgevingsdiensten in gebruik is.

In de *bodemsanering* vroeg onder andere het EMK-terrein bijzondere aandacht. Hier is een verbeterprogramma gestart na geconstateerde administratieve gebreken in de verwerking van gegevens.

De branche *chemie* kenmerkt zich door de diversiteit aan installaties en processen met een grote variatie aan gebruikte stoffen. Voor de periode 2018-2022 heeft de provincie Zuid-Holland extra budget beschikbaar gesteld om het toezicht op de (petro)chemische sector en de tank op- en overslagterminals structureel verder te versterken. Extra aandacht was er voor chemische bedrijven in Zeeland. In 2021 werden ondanks corona weer meer inspecties op locatie uitgevoerd.

De branche *droge bulk* stond in 2021 weer sterk in de belangstelling, met name door de stofoverlast in Hoek van Holland. Dat heeft geleid tot een grote inzet van capaciteit op controles, vergunningverlening en het uitoefenen van invloed op het gedrag van bedrijven via overleggen en communicatie. Het aantal klachten daalde.

De regio kent een aantal grote *energieproducenten*. Belangrijk in deze branche is de controle op de naleving van emissie-eisen. Bij verschillende bedrijven zijn ook in 2021 overtredingen geconstateerd. Nadat ze werden aangesproken hebben de bedrijven de overtredingen ongedaan gemaakt.

Met ongeveer 4.000 actieve locaties is de *horecabranche* omvangrijk qua aantal. In 2021 kreeg deze branche opnieuw te maken met langdurige sluitingen en beperkingen door coronamaatregelen. Het aantal klachten bleef daardoor op een laag niveau.

In 2021 is bij een aantal Rotterdamse *jachthavens* gecontroleerd op de inname van afvalstoffen waarbij specifiek is gelet op bilgewater. De jachthavens bleken niet goed op de hoogte van hun verplichtingen met betrekking tot de inname van bilgewater. Vier jachthavens zijn aangeschreven en hebben maatregelen getroffen. De jachthavens zijn ook een aandachtsbranche bij de samenwerking met het waterschap Hollandse Delta.

In 2021 is in de branche *motorvoertuigen en -herstel* de aanpak met vooraf aangekondigde controles voortgezet. Doel van deze aanpak is het naleefgedrag preventief te bevorderen. De controles zijn gedurende de coronaperiode deels op afstand uitgevoerd met video en het uitlezen van digitale systemen zoals het SCIOS-portaal (Stichting certificering inspectie en onderhoud van stookinstallaties) en het landelijk Meldpunt Afvalstoffen.

In de branche *op- en overslag van gevaarlijke stoffen* zijn door corona in 2021 minder fysieke controles uitgevoerd dan gepland. Het naleefgedrag in deze sector is voor verbetering vatbaar en krijgt daarom de komende jaren extra aandacht.

Op- en overslag (afvalstoffen) & puinbrekers laat een behoorlijke toename van milieumeldingen zien. Deze toename is met name veroorzaakt door een grote brand bij een afvaloverslagbedrijf in Vlaardingen en in mindere mate door de vliegenoverlast op Heijplaat. Bij een inzamelaar van batterijen en accu's was intensief toezicht en handhaving nodig om de veiligheid te waarborgen.

Raffinaderijen hebben veel verschillende installaties met een grote diversiteit aan emissies en emissiepunten. Er is onder andere gecontroleerd op het meet- en registratiesysteem van emissies. Bij BP heeft er verscherpt toezicht plaatsgevonden na ernstige overtredingen eind 2020.

De branche *spoorweginrichtingen* blijft aandacht vragen. Er is een verbeterplan voor de veiligheid op emplacementen opgesteld, maar de voortgang hiervan verloopt traag.

Het aantal klachten in de branche *scheepswerven*, vooral over geluid, bleef in 2021 hoog. Vaak speelt hierbij het zogenaamde nestgeluid van motoren en generatoren van schepen die aan de wal liggen

een rol. Er is verbetering zichtbaar door toezichtsinterventies. De bedrijven nemen zelf ook maatregelen zoals het plaatsen van walstroominstallaties. In Vlaardingen-haven is in 2021 een aantal initiatieven gestart om de overlast te verminderen in samenwerking met het Toezichtslab.

Bij de branche *tankopslag* was in 2021 het aantal overtredingen van de tankintegriteit en de integriteit en het gebruik van installaties nog steeds aanzienlijk. Hetzelfde geldt voor het aantal overlastmeldingen van bewoners. Het ging vooral om geluidsoverlast. Om emissies naar de lucht te voorkomen en in kaart te brengen is onder meer gecontroleerd op emissiemeet- en registratiesystemen en het vrijkomen van risicovolle stoffen.

2.2.4 Meldkamer

In 2021 heeft de meldkamer van DCMR weer minder klachten ontvangen dan in het jaar ervoor. Factoren in de afname waren:

- Minder klachten bij DCMR over stofoverlast in Hoek van Holland. Die leverde in 2019 nog honderden klachten op. In 2021 waren dat er maar enkele tientallen.
- Over horecalawaai werd in 2021 weinig geklaagd. Dat is verklaarbaar: net als in 2020 was de horeca voor een groot deel van het jaar gesloten of beperkt open.
- Door het thuiswerken en de lockdowns was er veel minder verkeer. Dat leidde tot een veel lager aantal verkeers- en vervoersklachten.

Cijfers van jaar op jaar zeggen niet alles over de situatie op langere termijn en ook niet altijd over de werkelijke situatie. Bij dat laatste kan zogenaamde klachtenmoeheid een rol spelen.

Klachten (excl. vliegverkeer)	2021	2020	2019
Klachten DCMR-gebied	13.579	16.360	17.572
CIN-meldingen DCMR-gebied	257	402	325
Bedrijfsmeldingen	5.546	5.625	6.066
Klachten andere omgevingsdiensten	2.380	2.975	4.601
Bedrijfsmeldingen andere omgevingsdiensten	140	49	126

Tabel: Milieuklachten van bewoners.

Soort klacht (excl. vliegverkeer)	2021	2020	2019
Lawaai	8.448	8.715	10.831
Stank	4.193	5.012	5.218
Stof	273	843	243
Overig	765	1.790	1.280
Totaal	**13.579**	**16.360**	**17.572**

De registratie van luchtvaartklachten vindt plaats via een speciaal digitaal meldingsformulier. Deze klachten komen niet binnen bij de meldkamer, maar gaan rechtsreeks naar het team dat zich bezighoudt met vliegverkeer. Na een forse daling van het aantal klachten over vliegverkeer in 2020 nemen in 2021 de klachten weer toe. De strenge coronamaatregelen in 2020 zijn de belangrijkste oorzaak voor de scherpe daling van het aantal vliegtuigklachten in dat jaar. In 2021 waren er weliswaar nog steeds coronamaatregelen, maar deze waren minder streng in vergelijking met 2020. Hierdoor waren er weer meer vliegbewegingen, wat heeft geleid tot meer klachten.

Klachten vliegverkeer (via webformulier)	2021	2020	2019

Vliegverkeer	55.129	32.192*	66.018

*In het jaarverslag van 2020 stond een lager aantal klachten in 2020. Het totale aantal klachten was toen nog niet bekend en het bijschrift daarover is per ongeluk weggevallen.

De bedrijfsmeldingen gaan over incidenten of voorgenomen risicovolle activiteiten. De toezichthouders (veelal het milieupiket) van DCMR onderzochten het merendeel van deze meldingen. Grotere bedrijven zijn verplicht om incidenten die effecten (bijvoorbeeld geur- of geluidoverlast) kunnen hebben in de omgeving via het Centrale Incidenten Nummer (CIN) te melden. Hulpdiensten kunnen op basis van een dergelijke melding snel reageren en het incident zo snel mogelijk behandelen. In 2021 is er sprake van een lichte afname van het aantal CIN-meldingen. Mogelijk heeft dit te maken met een verbeterde veiligheidscultuur.

Tabel: Aantal bedrijfs- en incidentenmeldingen.

Product	2021	2020	2019
Bedrijfsmeldingen onvoorzien	2.540	2.643	2.375
CIN-melding brand	133	219	150
CIN-melding groot incident	23	37	29
CIN-melding klein incident	101	146	146

In 2021 is DCMR begonnen met meldingstrainingen bij de bedrijven in Zuid-Holland die niet CIN-plichtig zijn. Doel is dat deze bedrijven meldingen gaan doen in overeenstemming met de CIN-methode. De bedrijven in Zeeland zijn als eerste opgeleid.

De meldkamer verricht ook taken voor het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Voor de SodM heeft de meldkamer van DCMR in 2021 in totaal 180 meldingen ontvangen. De meeste van deze meldingen betreffen incidenten en ongevallen op boor- en werkeilanden en een enkele maal een melding over een pijpleiding. Deze zijn niet in bovenstaande tabellen opgenomen.

2.2.5 Informatie en data-analyse voor toezicht

Er is stevig ingezet op het versterken van de mogelijkheden voor het doen van risicogerichte inspecties. Hiervoor is een aantal informatieproducten op maat ontwikkeld, onder andere de eMJV-beoordelingstool voor elektronische milieujaarverslagen, de bodemtool, de (vernieuwde) asbesttool, de branchetool, het risicoanalysemodel RIAN 2.0, het klachtendashboard en het energieverslag. In deze producten worden datasciencekennis en kennis van het primaire proces bij elkaar gebracht met het doel inspecteurs te helpen hun inspecties zo effectief mogelijk te plannen.

2.2.6 Doorontwikkeling instrumentarium voor regulering

<u>Doortastend vergunning verlenen</u>

De afgelopen jaren heeft DCMR met ‘continu verbeteren’ succesvol aandacht gegeven aan de tijdigheid van procedures. Ook in 2021 heeft DCMR hieraan aandacht besteed. De doorlooptijd van een procedure wordt niet alleen bepaald door de factoren waarop intern wordt gestuurd. Ook het maken van ‘SMART’-afspraken over wat bedrijven en (wettelijke) adviseurs dienen aan te leveren bepaalt mede de doorlooptijd van een procedure. Intern is een memo opgesteld over doortastend vergunnen en doortastend adviseren. In het doortastend vergunnen zijn de wettelijke middelen samengebracht om de doorlooptijden terug te dringen. Ook wordt het belang van goed vooroverleg extra benadrukt. Bij een slechte aanvraag daarentegen of een aanvraag zonder vooroverleg zal de proceduretermijn van de ingediende aanvraag direct worden verlengd. Ook worden adviezen binnen korte termijn beoordeeld op volledigheid, waardoor het verzoek om aanvulling snel verstuurd kan worden waarmee de proceduretermijn wordt opgeschort. In het verzoek om aanvulling worden alleen

de tekortkomingen op hoofdlijnen aangegeven. Als na het verstrijken van de termijn uit het verzoek om aanvulling geen of onvoldoende gegevens zijn ontvangen, wordt de aanvraag buiten behandeling gesteld. Deze voortvarendheid moet eraan bijdragen dat de kwaliteit van aanvragen op termijn verhoogt en de tijdigheid van afhandelen verder verbetert.

Altijd actuele digitale vergunning (AADV)
Het programma AADV van de provincie Zuid-Holland en DCMR heeft als doel de Wabo-vergunningverlening efficiënter en effectiever te maken. Hiertoe is een applicatie ontwikkeld, de DIGI-V, waarbij per Brzo-bedrijf inzicht wordt gegeven in de vigerende voorschriften. De applicatie DIGI-V is in 2021 opgeleverd en wordt verder doorontwikkeld. De eerste Brzo-bedrijven staan inmiddels met geconsolideerde voorschriften in de applicatie.
Binnen het programma AADV is daarnaast ook gewerkt aan het optimaliseren van het proces van de vergunningaanvraag, met een handboek en de opzet voor een wijzigingsregister. Dit project wordt uitgevoerd met het bedrijfsleven. Een ander belangrijk project in 2021 was de robuuste vergunning. Dit project moest de vergunningverlening meer in lijn brengen met de uitgangspunten van de Omgevingswet en flexibeler maken om efficiënter in te spelen op veranderingen binnen een bedrijf.

2.2.7 Uniforme aanpak van Brzo-bedrijven

Landelijke coördinatie Brzo-omgevingsdiensten
Bij DCMR is het landelijk coördinatiepunt voor de Brzo-omgevingsdiensten gevestigd. Het gaat hierbij om de coördinatie van de programma's meerjarenagenda Brzo van de provincies en de meerjarenagenda Versterken omgevingsveiligheid cluster 1 (voorheen IOV1). Het landelijk coördinatiepunt zorgt voor afstemming tussen de zes Brzo-omgevingsdiensten in Nederland, met de provincies, met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en met de andere ketenpartners op het gebied van Brzo-toezicht.
In maart 2020 heeft een bestuurlijke adviescommissie van IPO de nieuwe meerjarenagenda Brzo 2021–2024 vastgesteld. Doel van de meerjarenagenda is excellente uitvoering van de VTH-taken bij Brzo-bedrijven.

Meerjarenagenda Brzo 2021
In 2021 zijn in het kader van de meerjarenagenda Brzo onder meer de volgende werkzaamheden verricht:
- Altijd Actuele Digitale Vergunningen-onderzoek naar de toepassing en gevolgen voor de andere vijf Brzo-omgevingsdiensten naast DCMR.
- Er is een bijdrage geleverd aan het opleidingsprogramma zodat VTH-medewerkers die werken aan Brzo- en RIE4-bedrijven (Richtlijn industriële emissies) kunnen voldoen aan de opleidingsvereisten volgens de PuMA 2.1 (Programma uitvoering met ambitie) vastgestelde aanvullende eisen.
- Op gebied van communicatie is een positioneringsfilm voor Brzo ontwikkeld en een Brzo-app.
- Er zijn inhoudelijke samenwerkingsafspraken gemaakt met de Nederlandse Emissieautoriteit.
- Er zijn cursusdagen georganiseerd voor het op peil houden van kennis en kwaliteit van de medewerkers die voldoen aan de opleidingsvereisten voor Brzo-toezicht.
- Er is onderzoek verricht naar het verbeteren van de meldingsbereidheid over ongewone voorvallen bij bedrijven.
- Er is een bijdrage geleverd aan het ontwikkelen van een gezamenlijk landelijk speelveld op het gebied van zeer zorgwekkende stoffen en het leveren van ondersteuning van vergunningverleners op dit onderwerp.

Meerjarenagenda Versterken omgevingsveiligheid (MVO) cluster 1 2021
Om de ambities met elkaar vorm te geven zijn via MVO1 Brzo in 2021 diverse projecten uitgevoerd waaraan DCMR heeft bijgedragen. Het gaat onder meer om de volgende werkzaamheden:

- Opstellen monitor Brzo-bedrijven 2020, die als onderdeel van de Staat van de Veiligheid naar de Tweede Kamer is gestuurd.
- Het verder ontwikkelen van de nieuwe inspectiemethodiek Landelijke Benadering Risicobedrijven.
- De implementatie van het nieuwe gemeenschappelijke inspectieregister 2.0. Ingebruikname januari 2022.
- Het stimuleren van Brzo-bedrijven om ongewone voorvallen te melden.
- In het kader van de voorbereidingen op de inwerkingtreding van de Omgevingswet is een bijdrage geleverd aan het opstellen van een concept beleidskader van een nieuw wettelijk instrument financiële zekerheidstelling. Ook zijn botsproeven uitgevoerd op de werking van het concept en een ontwikkelde ratingsystematiek. Er is een aanzet gemaakt voor een actualiseringsprogramma voor vergunningverlening.
- In het kader van de voorbereidingen op de inwerkingtreding van de Omgevingswet is een bijdrage geleverd aan de implementatie van de bestuurlijke boete.
- Er heeft afstemming plaatsgevonden over de implementatie van de PGS 29 in de vergunningen binnen de zes Brzo-omgevingsdiensten, waarbij een eenvormige werkwijze is besproken.
- Er heeft afstemming plaatsgevonden over het programmatisch actualiseren van de vergunningen tussen de zes Brzo-omgevingsdiensten volgens de afgesproken actualisatiemethodiek.

2.2.8 Transparante en zichtbare overheid

DCMR luistert naar de omgeving en gaat het gesprek aan

DCMR werkt in verbinding met de omgeving. Daar hoort een open cultuur bij. Openheid staat voor respectvol en onbevooroordeeld luisteren naar elkaar, zoeken naar gemeenschappelijke belangen en het delen van kennis. Maar het betekent ook actief het gesprek opzoeken en voeren, daar waar het kan, en krachtig optreden, daar waar het moet. DCMR organiseerde in 2021 bewonersavonden om actief in gesprek te gaan met bewoners, bedrijven en beleidsmakers om te werken aan een schone, gezonde en veilige leefomgeving.

DCMR brengt deskundigheid in en zoekt actief naar samenwerking

Als oudste en grootste omgevingsdienst van Nederland heeft DCMR veel deskundigheid in huis. Dat brengt een verantwoordelijkheid met zich mee. Er zijn verschillende initiatieven om die kennis en expertise in te zetten en te delen. Een voorbeeld is de digitale werkomgeving 'asbestplanningtool' om effectiever inspecties uit te voeren bij asbestmeldingen. Deze is aan de andere omgevingsdiensten aangeboden, inclusief een webinar georganiseerd door DCMR om de werking toe te lichten.

Open communicatie

In april 2021 lanceerde DCMR een nieuwe website. Voor zowel inwoners als bedrijven biedt de website een gemakkelijke ingang naar relevante informatie. Ook het klachtenformulier is geïntegreerd in de website zodat melders goed worden bediend.
In 2021 lanceerde DCMR de podcast *Ogen en Oren van Rijnmond*, waarbij een medewerker van DCMR in gesprek gaat met verschillende betrokkenen om meer te vertellen over het werk van DCMR. DCMR startte in 2021 de informatievoorziening over de luchtkwaliteit met een digitaal billboard langs de A20. Zo verschaft DCMR op verschillende manieren en met de inzet van verschillende communicatiemiddelen inzicht in de werkzaamheden.

DCMR bestaat vijftig jaar

Op 20 december 1971 werd de akte van oprichting van DCMR ondertekend. In 2021 werd dit 50-jarig bestaan gevierd met een online talkshow waarin werd teruggeblikt op het verleden, stilgestaan bij het heden en vooruitgekeken naar de toekomst (bekijk video van talkshow).

Tijdens de talkshow werd een nieuwe corporate film gelanceerd (bekijk video van corporate film).

De activiteiten rond het 50-jarig bestaan zullen in 2022 vervolg hebben.

2.2.9 *Kritische procesindicatoren (KPI's)*

In onderstaande tabel is de realisatie van de vijf KPI's opgenomen die met de participanten zijn afgesproken. Deze indicatoren gaan over de tijdigheid van reguliere en uitgebreide vergunningen, de realisatie van het actualisatieprogramma vergunningen en van het inspectieprogramma en het opvolgen van de sanctiematrix.

Tabel: Kritische procesindicatoren (KPI's)

Omschrijving	Indicator	Doel	Streef-waarde	Realisatie
1 Op tijd verlenen van vergunningen reguliere procedures	Afgeronde besluiten binnen wettelijke termijn	Voorkomen dat ver-gunningen van rechts-wege worden verleend (lex silencio positivo)	100%	94,3% (316 van de 335)
2 Op tijd verlenen van vergunningen uit-gebreide procedures	Afgeronde besluiten binnen wettelijke/af-gesproken termijn	Op tijd eisen en maat-regelen vastleggen voor adequaat toezicht	85%	Vraaggestuurd: 52% (exclusief revisie) (63 op tijd en 58 te laat) 49% (inclusief revisies) (67 op tijd en 71 te laat)
3 Uitvoeren actualisatieprogramma	Vergunningen geac-tualiseerd programma	Het vergunningen-bestand actueel houden	100%	88% (totaal van alle bedrijven onder provinciaal en gemeentelijk bevoegd gezag) 70% (uitsluitend Brzo/RIE4 bedrijven van Zuid-Holland en Zeeland) 67% (alle bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag Zuid-Holland en Zeeland)
4 Uitvoeren inspectie-programma	Uitgevoerde controles conform de jaarlijks bijgestelde planning voor de branches	Programmatisch (pre-ventief) toezicht risico-gericht uitgevoerd, ge-richt op verbeteren na-leefgedrag en beperken ernstige milieuovertredin-gen	100%	83%
5 Opvolgen sanctie-matrix	Uitgevoerde acties conform de sanctiematrix	Voortvarende aanpak van de handhaving	100%	100%

De streefwaarde van 85% van de tweede KPI is niet gehaald. Reden is dat er ongeveer 22 vergunningsprocedures die eerder wegens onvoldoende aangeleverde bedrijfsgegevens zijn vertraagd, nu alsnog zijn afgerond. Van de 22 zijn er twaalf revisies/oprichtingen verleend. Daarnaast speelde bij een flink aantal dossiers technische discussies, vooral over de stikstofdepositie en problematiek rondom de PAS en ZZS (zeer zorgwekkende stoffen). Eind 2021 is de notitie Doortastend vergunnen vastgesteld. De werkwijze beschrijft welke wettelijke middelen DCMR heeft om doortastend vergunningen te verlenen en te lange doorlooptijden terug te dringen.

De derde KPI komt uit op 88% als naar het totale vergunningenbestand wordt gekeken. Daarnaast is onderscheid gemaakt in het vergunningenbestand van alleen Brzo/RIE4-bedrijven van de provincies Zuid-Holland en Zeeland (70%) en het vergunningenbestand met bevoegd gezag provincies Zuid-Holland en Zeeland (67%).
De actualiteit van een vergunning wordt bepaald aan de hand van een prioriteitenladder die door de zes Brzo-omgevingsdiensten is vastgesteld. Een vergunning is niet actueel als de vergunning niet is

geactualiseerd op de eerste drie prioriteiten van de in totaal zes prioriteiten. Het gaat hierbij om het binnen de gestelde termijn doorvoeren van best beschikbare technieken (BBT)-documenten (landelijk of Europees) die nog niet zijn opgenomen in de vigerende vergunningen. Dit wordt mede veroorzaakt doordat er technische discussies spelen en beroepszaken. Daarnaast spelen een paar actualisaties die meelopen in een revisietraject en deze zijn eind 2021 nog niet afgerond.

De vierde KPI komt uit op 83%. Dit heeft te maken met het feit dat pas vanaf 18 maart kon worden gestart met fysieke controles vanwege corona. Verder was veel repressief toezicht nodig op een aantal specifieke dossiers, waardoor minder inzet mogelijk was op preventief toezicht. Dit laatste had ook te maken met capaciteitstekort vanwege de huidige arbeidsmarkt.

Voor de vijfde KPI is in 100% van de gevallen de sanctiestrategie gevolgd. Dit betekent echter niet dat in alle gevallen daadwerkelijk een bestuurlijke sanctie hoefde te worden opgelegd. De overtreding werd vaak na een waarschuwing alsnog opgelost.

Spoor 2 Toetsing van en advisering voor ruimtelijke plannen en beleidsontwikkeling

2.2.10 Integrale benadering bij ruimtelijke ontwikkeling

In 2021 is DCMR betrokken geweest bij gebiedsbestemmingsplannen, omgevingsplannen, quickscans milieu, hogere-waardenbesluiten, nulstapadviezen m.e.r. bij vergunningprocedures en project- en plan-m.e.r.-procedures, zowel bij ruimtelijke plannen als vergunningprocedures.

Vanwege de toename van woningbouw en ruimtelijke plannen en de spin-off van de Rotterdamse omgevingsvisie (Binnenstadsplan en Alexandrium tot Zuidplein) is er een groter aantal ruimtelijke en m.e.r.-adviezen gegeven aan Rotterdam dan in 2020. Het aantal adviezen op losse bouwplannen die transformatie van panden inhouden, is ook hoger dan in voorgaande jaren.

Voor de provincie Zeeland adviseert DCMR uitsluitend voor Brzo-bedrijven en niet voor de ruimtelijke plannen van gemeenten. Vooral het grote aantal m.e.r.-procedures voor Brzo-bedrijven als gevolg van ontwikkelingen in waterstof en ondergrondse CO_2-opslag (CCS) is in 2021 opvallend. Voor 2022 is een structureel overleg gepland met de provincies Zeeland en Zuid-Holland over lopende projecten en de werkvoorraad van de toekomst.

In opdracht van de provincie Zuid-Holland is gewerkt aan het actualiseren van de handreiking Evaluatie en monitoring m.e.r. Die handreiking is geactualiseerd en voorbereid op de invoering van de Omgevingswet. De andere omgevingsdiensten binnen de provincie zijn hierbij betrokken.

Er is verder in het bijzonder aandacht geweest voor de monitor leefomgeving, een systeem dat de wijzigingen in de kwaliteit van de leefomgeving inzichtelijk maakt. De monitor is bedoeld om het beleid van de provincie Zuid-Holland te volgen en te evalueren. De informatie uit het systeem wordt ook gebruikt voor het opstellen van de plan-m.e.r.'s.

Vanwege de aanstaande Omgevingswet zijn de specialisten ruimtelijke ordening en m.e.r. nauw betrokken bij mogelijke invloed hiervan op het werkveld. Kleine wets- en beleidswijzigingen die vooruitlopen op de Omgevingswet kunnen hierdoor snel worden opgepakt en daar waar nodig omgezet naar nieuwe werk- of handelwijzen.

Tegen de verwachtingen in is in de loop van 2021 een toenemende inzet gepleegd op windenergie, zowel wat de planvorming en uitwerking van concrete projecten betreft als een bijdrage aan diverse algemene dossiers. De toegenomen vraag valt te verklaren uit diverse ontwikkelingen, zoals de toegenomen bestuurlijke druk op de realisatie van de opgave uit het verlengde regionale convenant en jurisprudentie naar aanleiding van het Europese Nevele-arrest waardoor de algemene regels voor windparken momenteel niet meer toepasbaar zijn. Vrijwel alle participanten hebben hiermee in meer

of mindere mate te maken. Naast het behandelen van formele adviezen en procedures levert DCMR daarom inzet aan onder andere het regionale ondersteuningsteam windenergie, het Rotterdamse kernteam windenergie en een regionale werkgroep lokale normering van windturbines. In 2022 wordt een voortzetting van deze inzet verwacht.

2.2.11 Bodem en ondergrond

In 2021 zouden alle gemeenten bij de invoering van de Omgevingswet bevoegd gezag zijn geworden voor de grond. Door uitstel van de invoering naar 1 januari 2023 is dit vertraagd. De rol van bevoegd gezag brengt met zich mee dat er tot op bepaalde hoogte beleidsvrijheid is voor gemeenten. Om de gemeenten hierbij te ondersteunen is door DCMR het project Eenheid in beleid gestart. Samen met de gemeenten en de provincie wordt onderzocht welke mogelijkheden en keuzes er zijn. Dit project wordt in 2022 voortgezet.

Bij DCMR is het platform Bodem actief. Hieraan nemen zowel de provincie als alle regiogemeenten deel. In 2021 hebben de budgettaire en beleidsontwikkelingen vanwege de komst van de Omgevingswet veelvuldig op de agenda gestaan en zijn initiatieven benoemd en gezamenlijke standpunten verkend.

Belangrijk bij de ondersteuning van de gemeentelijke participanten is het programma Bodembeheer van de toekomst. DCMR is hier al vanaf 2020 nauw bij betrokken. Het programma is erop gericht gemeenten te informeren en te faciliteren bij het opnemen van regels over de kwaliteit van bodem, grondwater en ondergrond in hun omgevingsplannen die passen bij de maatschappelijke opgaven en behoeften van gemeenten. In 2021 heeft dit een vervolg gekregen en in 2022 wordt dit voortgezet.

2.2.12 Grond- en hemelwater

In 2021 heeft DCMR de provincie als bevoegd gezag over het grondwater en de locaties die onder het overgangsrecht vallen in de taakuitvoering ondersteund. Het betrof het in kaart brengen van de werkvoorraad op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt. Deze ondersteuning wordt in 2022 voortgezet.

De gebiedsgerichte aanpak (GGA) van het grondwater in het Rotterdamse havengebied heeft verder vorm gekregen door het uitvoeren van nieuwe gebiedsstudies en verdere uitrol van de GGA over het havengebied. DCMR is door het college van Rotterdam aangewezen als gebiedscoördinator en faciliteert het bodemloket GGA. Het eerste locatiebeheerplan GGA van een bedrijf is vastgesteld en er is met meerdere bedrijven overlegd over de vaststelling van hun locatiebeheerplan.

Onder de Omgevingswet wijzigt het bevoegd gezag van het grondwater op een aantal plekken. In het kader van de GGA in het Rotterdamse havengebied leidt dit tot een onwenselijke situatie. Daarom hebben DCMR, de gemeente Rotterdam en de provincie afspraken gemaakt die ertoe moeten leiden dat Rotterdam de bevoegdheden over het grondwater behoudt. De bedrijven houden daarmee slechts één aanspreekpunt. In 2022 worden de afspraken bestuurlijk vastgesteld.

Gemeenten en waterschappen hebben diverse subsidieregelingen voor particulieren en bedrijven om het ontkoppelen van hemelwater mogelijk te kunnen maken. Ondanks dat het ontkoppelen vanaf januari 2021 geen deel meer uitmaakt van het MJP, blijft aandacht hiervoor bestaan vanwege de klimaatontwikkelingen.

2.2.13 Omgevingsveiligheid

Naast het geven van adviezen over omgevingsveiligheid bij vergunningverlening en toezicht is verder gewerkt aan de voorbereiding van omgevingsveiligheid onder de Omgevingswet.

De landelijk berekende aandachtsgebieden voor externe veiligheid zijn in concept klaar, maar nog niet altijd realistisch. Er is meegewerkt aan een voorstel om de kwaliteit van de aandachtsgebieden te verbeteren. Zolang de aandachtsgebieden niet definitief zijn, is dit van invloed op de planning van andere projecten.

Het werkproces voor het verwerken van veiligheidsdata is alvast aangepast aan de Omgevingswet en er is mee geoefend. Ook als voorbereiding op het register externe veiligheid (REV). Voor de technische aansluiting op het REV zijn de eerste testen succesvol uitgevoerd. Er is begonnen met het aanpassen van de DCMR EV-database met als doel automatische levering van data aan het REV vanaf juli 2022.
Ook voor het werkproces ruimtelijke ordening zijn de wijzigingen vanwege de Omgevingswet verder in kaart gebracht en uitgewerkt in een schematische weergave van alle stappen.
Hoewel de conceptaandachtsgebieden nog niet geschikt zijn om te delen, is al wel geoefend met gemeenten die daaraan behoefte hadden. De andere participanten zijn zoveel mogelijk op de hoogte gehouden.
Verder is een bijdrage geleverd aan landelijke initiatieven om prioriteiten en budget voor omgevingsveiligheid op orde te krijgen.

2.2.14 Programma Actualisatie geluidsmanagement havenindustrieel complex

In 2018 is in samenwerking met de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam gestart met een tweejarig programma tot actualisering van het geluidmanagementsysteem (PAG) voor industrielawaai in de Rotterdamse haven. In het programma is onderzocht welke actualiseringen op technisch, organisatorisch en juridisch gebied doorgevoerd moeten worden.
Op 17 juli 2020 is het PAG officieel afgesloten. Een aantal deelprojecten liep door naar 2021. Daarnaast was er een aantal projecten waaruit vervolgacties zijn voortgekomen.

In 2021 zijn op meerdere industrieterreinen binnen het havenindustrieel complex (HIC) de relevante AMvB-bedrijven in de zonemodellen ingevoerd. Dit project wordt in 2022 afgerond. Ook heeft er een pilot voor het handhaven van afschermende werking plaatsgevonden en is gestart met het opzetten van een online viewer die inzicht geeft in beschikbare en uitgegeven geluidruimte. Verder is gekeken hoe moet worden omgegaan met een aantal zaken die betrekking hebben op geluid in het HIC-gebied na invoering van de Omgevingswet.

Het afronden van het viewerproject is afhankelijk van het facet bestemmingsplan geluid (FBG) danwel het thematisch Omgevingsplan (TOP) en dit proces heeft vertraging opgelopen. Het in de vergunningen opnemen van het geluid van afgemeerde schepen is in afwachting van de meetresultaten van het langdurige meetprogramma naar de bronvermogens van schepen.

2.2.15 Omgevingswet

Er is verder gewerkt aan het programma Omgevingswet. De voorbereiding op de beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 juli 2022 stond hierbij centraal. Het programma was in 2021 in een uitvoerende fase, is eind 2021 afgerond en overgedragen aan de lijnorganisatie.

In 2021 zijn de volgende werkzaamheden verricht:
- Het in 2019 gestarte opleidingsprogramma liep door in 2021 en is aan het einde van het jaar succesvol afgesloten. De medewerkers van DCMR zijn voldoende en tijdig opgeleid voor werken met de Omgevingswet.
- Er is een groot aantal oefensessies verzorgd binnen de dienst. Medewerkers konden opgedane kennis alvast toepassen in concrete cases. Binnen het Rijnmondberaad is gezamenlijk een ketendag Omgevingswet georganiseerd. Dit initiatief – waarin het programma Omgevingswet DCMR veel energie heeft gestoken – behaalde de tweede plaats in de verkiezing van de Aan de

slag-trofee, een belangrijke prijs van het landelijke programma Aan de slag met de Omgevingswet.
- DCMR is volledig aangesloten op de landelijke voorziening digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). Daarnaast is verder gewerkt aan het aanpassen van bestaande werkprocessen/sjablonen.
- DCMR heeft samen met de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) en GGD een goedbezochte sessie georganiseerd met als thema samenwerken onder de Omgevingswet. Tijdens deze sessie is de basis gelegd voor de meer praktische invulling van de samenwerking. Verwacht wordt dat de samenwerking onder de Omgevingswet intensiever wordt dan nu.
- Binnen het Rijnmondberaad, de regionale samenwerking tussen de participanten en ketenpartners, zijn op deelonderwerpen belangrijke adviezen opgesteld:
    - De werkgroep VTH heeft een uitgebreid concept-werkafsprakendocument opgeleverd voor VTH-taken tussen DCMR, de participanten en andere ketenpartners.
    - Binnen de werkgroep leges/mandaten is een concept-mandatendocument opgesteld dat als basis dient voor de invulling van de mandaten tussen DCMR en de participanten.

2.2.16 Geluidsaneringen subsidieregeling sanering verkeerslawaai

Voor de gemeenten waarvoor DCMR saneringswerkzaamheden uitvoert, zijn in 2020 alle resterende saneringswoningen aangemeld bij Bureau Sanering Verkeerslawaai (BSV). Dit heeft geresulteerd in het aanvragen van subsidies voor zo'n 22.000 woningen in vier gemeenten. Het totaal aantal betrokken woningen is hierdoor gestegen van circa 7.000 naar ongeveer 29.000. Bij de saneringswerkzaamheden wordt geluidisolatie aangebracht aan de gevels van woningen, zodat deze gaan voldoen aan de geluidnormen.

Eind 2021 heeft BSV voor ongeveer 9.000 woningen uit de gemeente Rotterdam subsidie toegekend. In 2022 gaat DCMR voor deze woningen een plan van aanpak opstellen. Ook voor de andere gemeenten zijn in 2021 de laatste projecten goedgekeurd.

Ook in 2021 ondervonden de werkzaamheden hinder van coronamaatregelen. Vanaf september konden woningopnames weer worden uitgevoerd. In totaal zijn in 2021 ruim 1.000 woningen aangeboden aan bouwkundig adviseurs voor woningopnames en, indien noodzakelijk, het uitwerken van een maatregelenpakket. De verwachting is dat de eerste projecten in het eerste kwartaal van 2022 ter toetsing aan BSV worden aangeboden, waarbij na akkoord aannemers kunnen beginnen met isolerende maatregelen.

2.2.17 Programma energietransitie en circulaire economie

Op 1 januari 2021 is DCMR gestart met opgavegericht werken en als invulling daarvan met programmamanagement. Dit om DCMR als sectorale organisatie beter aan te laten sluiten op de opgaven van de participanten.

Op 1 juli 2021 heeft het algemeen bestuur opdracht gegeven een programma te maken om de belangrijke maatschappelijke opgaven van de energietransitie en de circulaire economie een impuls te geven. Dit programma wordt gefinancierd uit het resultaat van 2020.

Belangrijke voorwaarden voor het programma zijn: het moet ambtelijk en bestuurlijk in samenspraak met de participanten tot stand komen, de extra werkzaamheden worden ondergebracht bij de reguliere werkzaamheden, dicht bij de al uit te voeren taken liggen, en het programma is eindig. Op 9 december 2021 heeft het algemeen bestuur een positief besluit genomen.

Het programma loopt gedurende vier jaar en is in 2021 uitgewerkt in vijf actielijnen, te weten:
1. Kennispositie. Door kennisnetwerken en samenwerking versterkt DCMR de kennispositie op het gebied van energietransitie en circulariteit en zet die in voor het versnellen van de duurzaamheidsdoelstellingen.

2. Versnelling VTH. De VTH-aanpak van DCMR zorgt voor een versnelling van duurzame initiatieven.
3. Kennis nieuwe energiedragers. DCMR heeft kennis van het opwekken van duurzame energie en nieuwe energiedragers en hun impact op de leefomgeving.
4. Circulaire initiatieven. DCMR bevordert het gebruik van secundaire grondstoffen op een veilige en verantwoorde manier.
5. Wetgeving en beleid. DCMR draagt bij aan regelgeving die een landelijk level playing field bewerkstelligd voor duurzame initiatieven en bevordert en versnelt deze.

Jaarlijks wordt een jaarplan opgesteld met de activiteiten en resultaten voor het behalen van bovenstaande doelstellingen.

2.2.18 Programma duurzaamheid

Voor de gemeente Rotterdam werkt DCMR aan het thema duurzaamheid. Er zijn verschillende werkzaamheden en projecten uitgevoerd rond dit thema:

- Adviesvragen van de gemeente over een breed scala aan energieonderwerpen zijn opgepakt en beantwoord. Onder andere op het gebied van het Rotterdams klimaatakkoord, warmte-infrastructuur, Omgevingswet, waterstof, warmtetafel, biogas, biomassa, warmtetransitie, warmte-integratie, symbiose stad en haven, energie-infrastructuur, energie-efficiencymaatregelen en uitwerking van het akkoord van Parijs voor bedrijveninzet.
- Er zijn vijftien bedrijven bezocht waarvan de energievoorschriften in de vergunning niet actueel waren.
- Samen met bedrijven en de gemeente Rotterdam is in drie workshops tijdens een bedrijven-leertraject gekeken naar energiebesparingsmogelijkheden buiten de erkende maatregelenlijsten.
- Samen met de gemeente is een project opgezet om een impuls te geven aan het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht van bedrijven en duurzame bedrijventerreinen. Hiervoor zijn toezichts- en hercontrolebezoeken uitgevoerd.
- Begin 2021 is een eerste update van het Klimaatakkoord doorgerekend op het effect voor de CO_2-uitstoot.
- Er zijn een monitor hernieuwbare energie en een CO_2-rapportage over 2020 opgesteld.
- Er is een eerste versie van een CO_2-rekentool opgeleverd waarmee Rotterdamse beleids-makers hun geplande maatregelen kunnen doorrekenen en vergelijken op het effect voor de CO_2-uitstoot.

2.2.19 Landelijke ontwikkelingen

<u>Versterking landelijk stelsel omgevingsdiensten</u>

De commissie-Van Aartsen evalueerde in opdracht van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat het stelsel van 29 omgevingsdiensten in Nederland. In maart 2021 trok de commissie stevige conclusies: het stelsel functioneert niet voldoende en wordt gekenmerkt door fragmentatie en vrijblijvendheid. De commissie oordeelde dat voor veel omgevingsdiensten het takenpakket, de financiering en de kwaliteit niet robuust genoeg zijn. In de aanbevelingen werd daarom gepleit voor steviger afspraken over normfinanciering, opbouw van deskundigheid en betere afspraken over de taken en positie van de omgevingsdiensten. Medio 2021 publiceerde ook de Algemene Rekenkamer een onderzoek over de VTH-aanpak bij risicobedrijven. De rekenkamer concludeerde dat de informatie over toezicht en handhaving bij risicobedrijven niet goed beschikbaar is en onvoldoende tussen de inspectiediensten wordt uitgewisseld. Op basis van deze onderzoeken drong de Tweede Kamer aan op snelle maatregelen. De staatssecretaris heeft op 13 december 2021 een brief aan de kamer gestuurd met tien maatregelen om de uitvoering van VTH-taken te versterken. Die maatregelen gaan onder andere over normen voor de financiering van VTH-taken, betere uitwisseling van VTH-data, onafhankelijkheid in toezicht en handhaving en het verhogen van de kwaliteit door onderlinge visitaties van omgevingsdiensten. Deze verbetervoorstellen worden in 2022 verder uitgewerkt door het Rijk, IPO, VNG en de gezamenlijke omgevingsdiensten. De betekenis van de voorstellen is voor

DCMR per punt verschillend. Een deel van de verbeterpunten is in de Rijnmond-praktijk al geregeld. Zo heeft DCMR een robuuste omvang en kwaliteit en zijn er goede afspraken over een regionale VTH-aanpak. DCMR zal wel vervolgacties oppakken en bestuurlijk bespreken die de onafhankelijkheid van toezicht en handhaving betreffen en het versterken van kennis- en informatie-uitwisseling.

Samenwerking Zuid-Hollandse omgevingsdiensten

In 2021 is in opdracht van het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland een onderzoek uitgevoerd naar de doorontwikkeling van de VTH-uitvoering door de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten. Het rapport concludeert dat een toekomstbestendige uitvoering van VTH-taken vraagt om intensievere samenwerking van de vijf diensten. Nieuwe maatschappelijke opgaven, innovatie van werkwijzen en opbouw van nieuwe expertise vragen van alle omgevingsdiensten extra inzet, en daarbij is onderlinge samenwerking vereist. De gezamenlijke bestuurders van de omgevingsdiensten hebben op basis hiervan een opdracht geformuleerd voor intensivering van de samenwerking. De focus ligt in eerste instantie op arbeidsmarktcommunicatie en digitalisering. De vijf diensten gaan, gelet op de krapte op de arbeidsmarkt, meer samenwerken op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie, werving en traineeprogramma's. Daarnaast wordt de opgave van digitalisering gezamenlijk opgepakt, waaronder de uitwisseling van VTH-data en het provinciebreed ontwikkelen van de altijd actuele digitale vergunning (AADV).

Spoor 3 Databeheer, meten en monitoring

2.2.20 Databeheer

Ontwikkeling databeheer

Eind 2020 beëindigde het transitieteam Informatievoorziening de werkzaamheden en heeft DCMR een informatiestrategie vastgesteld. Uitgangspunt voor beide activiteiten was de door het bestuur onderschreven ambitie om uit te groeien tot een datagedreven organisatie. Die ambitie impliceert betrouwbare data, waarvan het beheer op betaalbare en beheersbare wijze is geborgd. In 2021 is verder gewerkt aan de programma's, projecten en activiteiten die deze ambities moeten realiseren.

Wat databeheer betreft is in 2021 een flinke verbeterslag gemaakt. Er zijn voor diverse groepen van essentiële data, zoals bijvoorbeeld locaties, meldingen en milieuthema's, registers gedefinieerd en ingericht. Voor elk register is een eigenaar en een beheerder aangewezen. De beheerders zijn begonnen de kwaliteit van de gegevens in de registers te verbeteren en te borgen. Ze vormen de basis voor diverse producten, zoals omgevingsvergunningen en monitoringsrapporten, voor de participanten, de bedrijven en de inwoners van het Rijnmondgebied.

Regionale Omgevingsinformatie (ROI)

Het programma ROI heeft in 2021 de aandacht verlegd van het op orde brengen en houden van data en datakwaliteit, naar de ontwikkeling van informatieproducten die zijn gebaseerd op data die nu zijn ondergebracht in de registers. Er zijn verschillende tools ontwikkeld of in ontwikkeling ter ondersteuning van de primaire processen vergunningverlening, toezicht, advies en monitoring. Een voorbeeld daarvan is de QSM-viewer (Quick Scan Milieu), die het RO-adviesproces ondersteunt. Ook is gewerkt aan ondersteunende geo-viewers voor bijvoorbeeld toezicht op de kaart. De ontsluiting van het omgevingsdataregister en de kaartviewers voor externe partijen hebben vertraging opgelopen mede door de coronacrisis.

Monitoring en Omgevingsinformatie (MOI)

In het samenwerkingsproject Monitoring & OmgevingsInformatie (MOI) verzamelen en beheren de participanten al 25 jaar data over milieu en leefomgeving in de Rijnmond. Naast de participanten nemen ook Havenbedrijf Rotterdam, de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en de GGD Rotterdam-Rijnmond deel.

In 2021 is het project vernieuwd en verbeterd met de introductie van Swing. Met deze softwaretool zijn alle indicatoren verzameld op het platform. Het platform bundelt, bewerkt en presenteert openbare gevalideerde data van en over de Rijnmond-gemeenten en geeft een beeld van de leefomgeving. De website Staat van Rijnmond ontsluit zowel kaartinformatie als trendinformatie over de kwaliteit van de leefomgeving, alsook de bronnen van milieubelasting en de door overheden en andere partijen genomen maatregelen.

Tegelijk is de indeling van MOI voorbereid op de Omgevingswet: de indeling in klassieke milieu-thema's is vervangen door thema's die aansluiten op de Omgevinsgwet. De website biedt een selectie van gegevens in kant-en-klare dashboards (veilige regio, gezonde regio). Maar de databank bevat ook uitgebreidere datasets waaruit bezoekers zelf selecties kunnen samenstellen en de data direct down-loaden. Daarnaast maakt Staat van Rijnmond het mogelijk om beschikbare data van de verschillende participanten met elkaar te vergelijken.

Op 17 november 2021 is de website Staat van Rijnmond officieel gelanceerd door wethouder Ivana Somers van de gemeente Vlaardingen.

2.2.21 Citizen science

DCMR investeert in het betrekken van burgers bij het vaststellen van de omgevingskwaliteit. Dit is onder andere mogelijk doordat goedkope sensoren en meetapparatuur beschikbaar zijn gekomen. Citizen science wordt gezien als een manier om burgers meer bij het bestuur te betrekken en te laten meedenken over hun omgeving. Ontwikkelingen op dit gebied (technologisch en de uitvoering van projecten) worden ondersteund of geïnitieerd. In 2021 is de gemeente Rotterdam een groot project gestart dat technisch ondersteund wordt door DCMR. Verder is er aan andere gemeentes en de provincie geadviseerd en worden in samenwerking met het RIVM technische ontwikkelingen gevolgd.

2.2.22 Meetprogramma luchtkwaliteit informatie

Meetprogramma luchtkwaliteitinformatie
In 2021 is een nieuw vijfjarenprogramma overeengekomen met de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam waarmee het luchtmeetnet weer vijf jaar wordt voortgezet. Het meetnet voorziet in een kern van hoogwaardige metingen die gebruikt kunnen worden bij citizen-science-activiteiten en bij modellering als ijking en referentie. Daarnaast wordt het meetnet aangepast aan de veranderde eisen die de omgeving stelt zodat het ook de komende jaren een belangrijke bron van milieu-informatie blijft. Daarnaast is het Schone Lucht Akkoord (SLA), dat in januari 2020 is getekend, en de toegenomen aandacht voor zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in de regio belangrijk. In het SLA is veel aandacht voor primair fijnstof, onder andere van houtstook. De modernisering van de roetmonitoren in het meetnet speelt hierop in.

Coronapandemie en luchtkwaliteit
De strenge lockdown uit het voorjaar van 2020 veroorzaakte flinke verbetering van de luchtkwaliteit. Dit is door DCMR (metingen) en het RIVM (modelberekeningen) grondig onderzocht en hierover is gezamenlijk gepubliceerd. De vraag kwam op in hoeverre het thuiswerken zou blijven bestaan en tot een blijvende afname van bijvoorbeeld files en luchtvervuiling zou leiden. Dat is niet gebeurd. Met de opening van de economie nam de verkeersdrukte weer toe en omdat het openbaar vervoer veelal werd gemeden en mensen een (tweedehands)auto aanschaften werd het effect van extra thuiswerken grotendeels tenietgedaan. 2021 kende nog steeds perioden met coronamaatregelen, waardoor er enig positief effect op de luchtkwaliteit was, maar een blijvende positieve verandering bleef dat jaar uit. Een negatief effect van de lockdowns op de luchtkwaliteit is de toename van het bezorgverkeer.

E-noses
De meldkamer van DCMR monitort een uitgebreid netwerk van e-noses (elektronische neuzen) in de provincies Zuid-Holland, Utrecht, Noord-Brabant en Gelderland. Een groot deel van deze e-noses

staan opgesteld langs vaarwegen. Ze kunnen zowel live worden bekeken als historisch uitgelezen door de meldkamer. Een e-nose is een 'indicatief meetinstrument' dat 24 uur per dag veranderingen in de luchtsamenstelling detecteert. De e-nose geeft niet aan om welke concentraties van stoffen het precies gaat. De meetresultaten van de e-noses worden voor zover mogelijk gebruikt om bij incidenten de bron van een emissie op te sporen. Vooral bij de ontgassing van een binnenvaartschip heeft het netwerk van e-noses toegevoegde waarde.

2.2.23 Integrale rapportage Visie en vertrouwen

Het project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) zorgt ervoor dat de haven voldoende ruimte krijgt om te groeien (de aanleg van Maasvlakte 2) en de regio als geheel leefbaarder wordt. De voortgang en de resultaten van deze dubbele doelstelling van het project zijn beschreven in de integrale rapportage Visie en Vertrouwen.

DCMR doet deze integrale rapportage jaarlijks vanaf 2010. In het najaar van 2021 verscheen de twaalfde editie, de eerste volledig digitale en interactieve versie.

In het rapport staan de voortgang en de resultaten beschreven van de afspraken uit het convenant Visie en Vertrouwen. Het convenant bevat de afspraken over de uitvoering van PMR die overheden, Havenbedrijf en maatschappelijke organisaties zijn overeengekomen. Naast afspraken over de duurzame aanleg van Maasvlakte 2 zijn in het convenant afspraken opgenomen over natuurcompensatiemaatregelen en leefbaarheidsprojecten.

DCMR volgt, beschrijft en monitort de afspraken op basis van interviews met stakeholders, literatuuronderzoek, veldbezoeken, onderzoeksrapporten en media- en data-analyse. DCMR doet dit in opdracht van de overheidspartijen van PMR en Havenbedrijf Rotterdam. Daarbij is het voortdurend schakelen tussen gegevensleveranciers, beleidsmakers, vergunningverleners, onderzoekers en belangengroepen.

Op 18 november 2021 is onder leiding van de nieuwe voorzitter, Marion Gout-van Sinderen, de twaalfde editie van de integrale rapportage besproken aan de tafel van borging, een overlegplatform waar alle ondertekenaars van het convenant bij aanschuiven. Het rapport maakt een discussie op hoofdlijnen aan de tafel mogelijk en verwijst de lezer naar onderliggende detailinformatie. De tafel kan op grond hiervan de overheden en het Havenbedrijf adviseren om aanvullende of alternatieve maatregelen te nemen. Ook kunnen aan de tafel aanvullende afspraken worden gemaakt. De minister van Infrastructuur en Waterstaat informeert sinds 2016 de Tweede Kamer met behulp van de integrale rapportage over PMR.

2.3 Wat heeft het gekost?

Een weergave en uitleg van de kosten en opbrengsten is opgenomen in hoofdstuk 5 *Financiële resultaten* en van de baten en lasten in hoofdstuk 9 *Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening*.

3 Bedrijfsvoering

3.1 Wat waren we van plan?

DCMR heeft de ambitie als excellente organisatie de kwaliteit en het resultaat van haar werkzaamheden te optimaliseren voor VTH, advies en omgevingsdata. Dit kan door de basiswerkzaamheden van financiën, HR en ICT efficiënter te organiseren. Daarnaast heeft de afdeling Bedrijfsvoering zelf ambities. In 2021 is de ambitie door te groeien naar een datagedreven organisatie.

De ambitie van een datagedreven, excellente DCMR-organisatie vraagt om professionalisering van de informatiefunctie van DCMR. De rol van informatie in de primaire processen en de bedrijfsvoering van DCMR wordt steeds groter. Dit past bij de algemene ontwikkeling van organisaties dat informatie steeds meer een integraal en sturend onderdeel wordt van de werkprocessen. Binnen veel overheidsorganisaties is dit zichtbaar door een toenemende inzet van ICT. Met ingang van 2021 wordt digitalisering en informatievoorziening geheel gefinancierd binnen de exploitatie, conform het besluit van het algemeen bestuur in december 2019. Door data-analyse en gebruik van ICT is het mogelijk om in de VTH-uitvoering meer risicogericht te werken en daarmee met dezelfde inzet een groter resultaat en meer kwaliteit te realiseren. Ook bij de uitvoering van adviestaken kan met een verbeterde informatiepositie de kwaliteit en snelheid van de adviesproducten worden vergroot. Daarnaast biedt de investering in datagedreven uitvoering ook efficiencymogelijkheden. De beschikbare inzet kan scherper worden geprioriteerd. Tot slot wordt met het verbeteren van het applicatielandschap ingezet op het gemakkelijk en veilig uitwisselen van gegevens met bedrijven, de participanten en andere omgevingsdiensten en een transparante en betrouwbare presentatie van openbare informatie. In navolging van de verkenning in 2020 naar een meer output- en outcomegerichte sturing en een bijpassende financieringsstructuur, wordt in afstemming met het bestuur in 2021 vervolg aan dit traject gegeven.

3.2 Wat hebben we gedaan?

Bedrijfsvoering heeft ondanks corona mooie stappen gezet op meerdere gebieden zoals onder andere het definiëren van de datagedreven organisatie, support implementatie nieuw VTH-systeem, de start van het nieuwe werkplekconcept en het opstellen van een communicatiestrategie.

Corona

In 2021 blijft de organisatie medewerkers ondersteunen om gedurende de coronapandemie het werk zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. In het tweede jaar van de pandemie begrijpen de medewerkers hoe ze hiermee om moeten gaan, maar het langdurig thuiswerken is voor sommige medewerkers moeilijker. De directie verleent steun onder andere via onlinecampagnes zoals inloopsessies met de directie en de online vitaliteitsweek in op verbinden en open communicatie.

Financieel gezien is het effect van corona op de exploitatie niet goed aan te geven. In ieder opzicht kan corona effect hebben. Een aantal voorbeelden. Het later kunnen rekruteren van nieuwe medewerkers, is dat een positief corona-effect of is de arbeidsmarkt krap? Is het opnemen van meer verlof in de zomer dan gebruikelijk, omdat iedereen op vakantie wilde na een lange tijd of is, zoals afgesproken in december 2020, gestuurd op het afbouwen van het verlofstuwmeer? En lagere declarabele uren, komt dat door de lockdowns, het thuiswerkadvies of is er minder werk?

Facilitair management: nieuw werkplekconcept

Corona bracht aan het licht dat het negen-tot-vijf-werkconcept niet meer terug zou komen. Hybride werken was ineens de trend. Maar hoe pak je hybride werken aan? Facilitair management is hiermee met een ruime afvaardiging van de diverse afdelingen en de ondernemingsraad gestart. Eind 2021 zijn de uitgangspunten voor het toekomstige hybride werken vastgesteld:

- Het gemiddelde percentage bezetting op kantoorlocatie is vastgesteld op 50%.

- De inhoud van het werk is leidend voor de fysieke plek waar medewerkers het werk uitvoeren: thuis, op kantoor of buiten.

Dit hybride werkconcept wordt in 2022 verder vormgegeven. Het bijbehorende noodzakelijke verandermanagement komt vooral terecht op de schouders van de DCMR-teammanagers. Hybride werken vraagt om een andere stijl van leidinggeven die uitgevoerd en omarmd moet worden door de teammanagers, wil het concept slagen.

Datagedreven organisatie

Het jaar van de datagedreven organisatie is samen te vatten in een aantal steekwoorden, namelijk: definitie, datakwaliteit en samenwerking.
DCMR heeft een goede staat van dienst als het gaat datateams zoals Ommo (Omgevingsinformatie en Monitoring), BI (Business Intelligence) en het Toezichtslab. Deze en andere teams zijn door de jaren heen ontstaan vanuit een bepaalde behoefte, zoals slimmere analyses op het gebied van toezicht, het leveren van regionale kaart-informatie en het centraal ontsluiten van databronnen.
Nu staat DCMR op het punt de stap naar een datagedreven organisatie te maken. Wat betekent dat precies? Dat zijn zaken die je alleen voor elkaar kan krijgen met een DCMR-breed begrippenkader, centrale aansturing en monitoring van datakwaliteit en het effectief samenwerken van teams om complexe en innovatieve informatieproducten te maken. Wat heeft DCMR in 2021 opgeleverd? DCMR heeft een definitie opgesteld waarbij de medewerker centraal staat. Daarnaast is DCMR hard aan de slag gegaan om het gegevensbeheer op te zetten, om data-eigenaarschap te beleggen op het juiste niveau en zijn nieuwe centrale functies aangesteld bij datamanagement voor de gehele organisatie.
En tenslotte stevent DCMR af op innovatieve informatieproducten maken voor de participanten, de inwoners en voor de bedrijfsvoering van DCMR zelf. Deze nieuwe werkvormen en strategieën worden bedacht in een zogeheten databoard, een managementgremium met brede DCMR-vertegenwoordiging.

Informatievoorziening

DCMR heeft begin 2021 de informatiestrategie bekrachtigd. Hierin staan drie ambities voor de komende drie tot vijf jaar.

1. DCMR voorziet proactief in informatie die aansluit bij de behoeften van interne en externe belanghebbenden.
2. DCMR draagt bij aan een integraal en gedeeld beeld van de leefomgeving.
3. DCMR handelt betrouwbaar en transparant.

Om deze strategie ten uitvoer te brengen is in 2021 een informatieplan opgesteld waarin alle initiatieven met een informatiecomponent zijn beschreven, toebedeeld aan de juiste prioriteit (tijd en middelen) stellende gremia, zoals het portfolioboard en het databoard.

Projectmanagement

Met projectmanagement zijn mooie stappen gemaakt. Voor 2021 is gericht op het toedelen van capaciteit aan portfolioboard-projecten (informatievoorziening) en het stellen van prioriteiten. Prioriteiten zijn gesteld door het toekennen van punten aan projecten: gaat het om wettelijk verplicht, contractueel verplicht of toegevoegde waarde voor DCMR? Vervolgens is in een gesprek een eerste schifting gemaakt tussen de projecten die DCMR wel of niet wil (doel) of kan (geld en bemensing) uitvoeren. Dit was een uitdaging en een eerste oefening die succesvol verliep en naar meer smaakte. In 2021 is samen met de informatiemanagers een doorontwikkeling geweest waarbij ook de informatiestrategie is betrokken. Hierdoor is de organisatie nog beter in staat om prioriteiten aan projecten te geven.

Terugkijkend is onder andere het project nieuwe website succesvol afgerond: binnen scope, tijd en geld. Er is veel geleerd over situationele aanbestedingsmethodieken, toepasbaar op bijvoorbeeld het project Microsoft 365 dat momenteel openstaat voor aanbieders. Zo ook is Microsoft Teams als videovergadertool succesvol breed in de organisatie geland en kunnen medewerkers nog beter met

elkaar samenwerken. Ook is een verbetering ingezet om op een meer projectmatige wijze de 'technische schuld' (updaten ICT-landschap) in te lossen.

In 2021 is een Project Management Office (PMO) gestart dat projectleiders faciliteert bij het voorbereiden en ondersteunen van projecten als het gaat om voortgang- en budgetrapportages en resourceplanningen. Daarnaast zorgt PMO samen met de projectmanager ervoor dat het portfolioboard tijdig en van de juiste informatie wordt voorzien, zodat goede beslissingen genomen kunnen worden over prioriteiten van projecten. Kort gezegd stond 2021 in het teken van 'de juiste dingen doen' en kenmerkt 2022 zich door 'doe de dingen juist' met de introductie van marktconforme projectstandaarden. Hiermee wordt kennis en kunde in de organisatie geborgd.

Project Mozard Suite

Het VTH-systeem is het belangrijkste systeem ter ondersteuning van het primaire proces. In dit systeem worden alle werkzaamheden voor vergunningverlening, advisering en toezicht en handhaving begeleid en vastgelegd en de administratie van het werkveld bijgehouden. Met dit project wordt het bestaande systeem, Rudis, vervangen door Mozard Suite. Mozard Suite is als beste oplossing uit de aanbesteding gekomen en onderscheidt zich van andere oplossingen door gebruiksgemak en de uitgebreide mogelijkheden in het ondersteunen van de VTH-dienstverlening. De omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied gebruikt het systeem al een aantal jaar naar tevredenheid.

In 2021 is de voorbereiding gestart om Mozard Suite in gebruik te nemen. Het systeem is geïntegreerd in de DCMR-omgeving, de werkprocessen zijn erin opgenomen en de administratie van het werkveld ingericht. De gebruikersorganisatie is nauw betrokken geweest bij het ontwerpen, inrichten en valideren. Dit moet ervoor zorgen dat Mozard Suite goed aansluit op het werkveld. Bij de procesinrichting in het systeem zijn verbeterkansen in de procesvoering aangegrepen. Begin 2022 worden deze voorbereidingen afgerond en wordt de organisatie getraind in het gebruik. De historische data uit het oude systeem is gemigreerd naar Mozard Suite. In het tweede kwartaal van 2022 wordt het in gebruik genomen voor alle VTH-taken van DCMR.

Data- en recordsmanagement

Het loket Omgevingsdata is omgebouwd naar het Dataloket, waarvoor een proces is opgesteld waar centraal interne en externe dataverzoeken afgehandeld kunnen worden. Het Dataloket wordt in 2022 operationeel. Het Business Intelligence (BI)-team heeft de SAP-koppeling afgerond, Cognos gereed gemaakt voor uitfasering, unieke klagers beschikbaar voor de meldkamer en met de processpecialisten nauw samengewerkt aan meerdere Power BI-rapportages voor RA&O en T&H. Daarnaast is veel werk verzet met het voorbereiden van de koppeling van Mozard Suite naar het datawarehouse (DWH). Voor de doorontwikkeling van DCMR naar een datagedreven organisatie moeten databeheer en datakwaliteit op orde zijn.

In 2021 zijn vier databeheerders voortvarend aan de slag gegaan met de locatie-, thema- en bedrijfsvoeringsregisters. De basis is nu gelegd. Daarnaast heeft het team de restanttaken van het voormalig Informatiecentrum overgenomen en is vervolgens het analoge en digitale abonnementenbestand gaan inventariseren en opschonen, wat een significante besparing heeft opgeleverd.

Recordsmanagement is er met Octobox als externe partner in geslaagd het tijdrovende handmatige AVG-proces van anonimiseren volautomatisch te maken met zelflerende software. Daarnaast is de eerste fase van het overbrengen van het digitale archief naar het e-depot van het Stadsarchief Rotterdam succesvol afgerond. Dit omvat het zakendeel voor de periode 2007–2016 DMS Rudis. Ook het analoge algemene archief voor de periode 1997–2006 en het afgesloten deel van het gemeentelijk WM-archief zijn succesvol bewerkt en gereed voor overbrenging naar het stadsarchief.

ICT

In 2021 is op basis van de roadmap ICT en de door de portfolioboard geprioriteerde informatievoorzieningsprojectenkalender verder uitvoering gegeven aan het vernieuwen van de ICT-omgeving. Om optimaal digitaal samen te kunnen werken is Microsoft Teams uitgerold als eerste stap naar Microsoft 365. Op kantoor is gestart met het vernieuwen van de ICT op de werkplekken, zodat medewerkers eenvoudig overal met hun laptop kunnen werken en is hybride vergaderen mogelijk gemaakt. Diverse systemen op het gebied van beveiliging zijn vernieuwd. Ook zijn de voorbereidingen getroffen om in 2022 een nieuw VTH-systeem en een nieuwe Microsoft Office-omgeving in gebruik te kunnen nemen. Eind 2021 is een bewustwordingscampagne gestart voor alle medewerkers rond informatiebeveiliging om alle medewerkers digitaal veilig te kunnen laten werken en te voldoen aan wetgeving zoals de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) en BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).

Planning en control

De organisatie voelt al langere tijd dat de planning-en-controlcyclus niet meer voldoet. De cyclus is tijdrovend, complex en inflexibel. In 2021 is de planning-en-controlveranderopgave gedefinieerd en is het eerste project gestart. Dit is een meerjarenveranderopgave die breed door de organisatie wordt gedragen en in gezamenlijkheid zal worden uitgewerkt.

Financiën

In 2020 is SAP opgezet en in 2021 is op basis van het gebruik een verbeteragenda opgesteld om maximale waarde uit SAP te kunnen halen. Zo worden bijvoorbeeld verantwoordelijkheden in de financiële processen op de juiste plaats in de organisatie belegd en proceseigenaren benoemd, zodat deze aansluiten op de veranderende wijze van sturing. De financiële processen worden ingericht naar de mogelijkheden van SAP Business ByDesign. Werkprocessen worden gestandaardiseerd en versimpeld. Maatwerk wordt uitgefaseerd. In 2021 is gestart met het actualiseren van financiële processen en werkinstructies en is voor de afdeling Bedrijfsvoering nieuwe managementinformatie ontwikkeld waarbij huidige kosten en toekomstige verplichtingen in beeld zijn gebracht naast de ontwikkeling van de bezetting. Hiermee kunnen de managers van de afdeling Bedrijfsvoering beter sturen.

In 2021 is het vastleggen van de inkoopverplichting en de prestatieverklaringen als bewijs van ontvangst van levering nog beter geborgd in de organisatie. DCMR blijft hierdoor goed zicht houden op de openstaande inkoopverplichtingen. Dit helpt de financiën beter te beheersen en onrechtmatige inkopen te voorkomen.

Controleraamwerk

De komende jaren wordt het controleraamwerk versterkt, onder andere door de hoofdprocessen goed vast te leggen, inclusief risicoafweging en beheersmaatregelen, de aanleg van een document met de belangrijkste beheersmaatregelen (20% maatregelen, 80% bereik) en het borgen van rechtmatigheid. In 2021 is vooral ingezet op rechtmatigheid, risicomanagement en het definiëren van lessen uit audits van opvallende casussen. Deze onderwerpen worden besproken in de auditcommissie en de drie DCMR-afdelingen.

In 2021 is gestart met het opzetten van de functie verbijzonderde interne controle (VIC). Prioriteit was de opzet van het rechtmatigheidsproces aangezien de verantwoordelijkheid van de accountant naar het algemeen bestuur is verschoven. Er is allereerst een plan van aanpak opgesteld inclusief tijdslijn. De eerste stap was de analyse van de processen, waarbij is gebleken dat procesbeschrijvingen niet voldoende geborgd zijn binnen de organisatie. Inmiddels is hierop actie ondernomen. Er is in kaart gebracht welke beheersmaatregelen er momenteel binnen de kernprocessen zijn. Op basis hiervan is in overleg met de externe onafhankelijke accountant de omvang van de te nemen steekproef bepaald. Voor het salaris- en inkoopproces is de steekproef afgerond en zijn bevindingen, conclusies en advies vervat in een conceptrapport dat opgevolgd wordt in 2021/2022.

Belangrijkste lessen uit de audits van opvallende casussen: versterk procesregie op probleemdossiers en langlopende zaken, vergroot zakelijke houding, verantwoordelijkheid en escalatiebewustzijn van de medewerker, versimpel sturing op jaarplannen en rouleer toezichthouders. Deze acties zijn verwerkt in de doelen van de organisatie.

Organisatieontwikkeling en personeelsbeleid

2021 heeft in het kader gestaan van de doorontwikkeling van DCMR. Daarvoor zijn zes ontwikkelthema's, zogenaamde bouwstenen, vastgesteld om de komende jaren aan te werken: proactief en wendbaar, persoonlijke ontwikkeling, datagedreven organisatie, opgavegericht werken, kwaliteit en structuur en sturing.

Per 1 januari 2021 is een afgeslankt lijnmanagement opgezet en wordt gewerkt in units en teams, aangestuurd door unit- en teammanagers. De HR-verantwoordelijkheid is verschoven naar de onderste managementlaag, zodat er meer aandacht is voor medewerkers. Daarnaast is in 2020 de basis gelegd om met behulp van programmamanagement te gaan werken aan afdelingsoverstijgende opgaven. Hiermee is de basis gelegd voor een wendbare organisatie die flexibel kan inspelen op de snel veranderende behoeften van de participanten, bedrijven, inwoners en medewerkers.
Alle managers, inclusief DCMR-directie, zijn daarom in 2021 gestart met het DCMR-leiderschapsontwikkelingstraject 'leiderschap in beweging', waarin de opgave van DCMR wordt verbonden aan team- en individuele ontwikkeling, leiderschapsskills en persoonlijk leiderschap in een dynamische omgeving.

Omdat in 2021 corona nog steeds overheerste, heeft DCMR met online tools de medewerkers kunnen faciliteren, ontwikkelen en aan zich kunnen binden. Daarnaast hebben de meeste opleidingen en trainingen online plaatsgevonden. Door het mentaal en materieel faciliteren van medewerkers in de thuiswerksituatie probeert DCMR optimaal bij te dragen aan een gezonde en prettige, tijds- en plaatsonafhankelijke werksituatie.

DCMR werkt samen met de stichting Werken en studeren op maat (SWOM) en Tempo-Team Participatie. Dit zijn sociale ondernemingen die zich inzetten voor een unieke doelgroep: hoogopgeleide jongeren met een arbeidsbeperking. DCMR begeleidt samen met deze partijen de young professionals naar een baan, traineeship of stage. Twee medewerkers zijn in 2021 op deze wijze in dienst getreden.

Het ziekteverzuimpercentage – inclusief langdurig zieken, maar exclusief zwangerschappen – is gegeven corona iets gestegen naar 5,0%. Dit is boven de norm van 4,5%. In 2021 zijn 49 medewerkers bij DCMR in dienst getreden en 41 uitgestroomd; 214 tijdelijk krachten hebben DCMR voor korte of lange termijn ondersteund.

Communicatie

In 2021 heeft het communicatieteam steeds meer vorm gekregen. Hoe de communicatie bij DCMR eruitziet, is in 2021 vastgelegd in het communicatiehuis. Het communicatiehuis bestaat uit een communicatievisie, een communicatiestrategie en een communicatiedienstverleningsvisie. Via klankbordgroepen is de input van de organisatie opgehaald en heeft team communicatie deze invulling gegeven. Uiteraard is deze opgehangen aan de missie en visie van DCMR. Om de stap te maken van plan naar praktijk is in het laatste kwartaal van 2021 gewerkt aan vier implementatieplannen en een organisatiebreed implementatieplan. De vier implementatieplannen betreffen de interne communicatie, externe communicatie, onlinecommunicatie en visuele communicatie. Het organisatiebrede implementatieplan betreffen de organisatie-identiteit en de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de organisatie. Zeggen wat je voorstaat is de eerste stap, maar in de praktijk brengen waar je voor staat maakt het tastbaar en inzichtelijk. De implementatieplannen worden in drie jaar uitgevoerd.

Duurzaam inkopen

Ook in 2021 heeft DCMR conform de Europese wet- en regelgeving ingekocht. Naast de reguliere eisen ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen, duurzaamheid en milieu heeft DCMR in 2021 een aanbesteding bedrijfscatering en banqueting gepubliceerd volgens de innovatieve RIC-methode (rapid impact contracting). Deze is erop gericht om de markt uit te dagen op een aantal door DCMR uitgevraagde milieu-ambities – gebaseerd op de Sustainable Development Goals (SDG's) die zijn vastgesteld door de Verenigde Naties – de visie, aanpak en kunde te presenteren. Doordat deze ambities in lijn zijn met de SDG's daagt DCMR de leveranciers uit om op een innovatieve manier om te gaan met de duurzaamheids-, energie- en CO_2-uitdagingen die voor ons liggen. Deze aanbesteding zal in het eerste kwartaal van 2022 worden gegund. De methodiek zal mogelijk de basis vormen voor meer aanbestedingen waarbij het belangrijk is leveranciers op een innovatieve manier uit te dagen.

3.3 Wat heeft het gekost?

Een weergave en uitleg van de kosten en opbrengsten is opgenomen in hoofdstuk 5 Financiële resultaten en van de baten en lasten in hoofdstuk 9 *Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening*.

4 Productie

4.1 Algemeen

In hoofdstuk 2 is in kwalitatieve zin beschreven wat in het programma Milieubeheer in 2021 is uitgevoerd. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de gerealiseerde productie.

In de productiecijfers worden ook geweigerde of ingetrokken procedures meegeteld evenals onderbroken handhavingsacties die wel zijn voorbereid maar geen vervolg hebben gehad. Alleen bij de strafrechtelijke handhavingsproducten zijn slechts die zaken meegeteld die tot een afgerond product hebben geleid.

4.2 Productie toezicht

Hoewel er steeds vaker aanvullende instrumenten worden ingezet voor het houden van toezicht, zoals voorlichting over regelgeving en samenwerking met andere toezicht- en belangengroepen, vindt toezicht hoofdzakelijk plaats door het uitvoeren van inspecties. Door het uitvoeren van uiteenlopende soorten inspecties wordt gecontroleerd of bedrijven hun werkzaamheden in overeenstemming met de milieuregelgeving uitvoeren. Er zijn verschillende soorten inspecties (zie bijlage 11.6 *Nadere verklaring producten hoofdstuk 4*).

Tabel: Aantallen inspecties exclusief Brzo-inspecties.

Product	2021	2020	2019
Opleveringscontroles	203	162	254
Preventieve controles	4.118	3.734	3.878
Nacontroles	2.952	2.108	2.181
Administratieve controles	1.722	1.396	1.541
Klachten/voorvalonderzoeken	2.088	1.968	2.216
Inventariserende controles	673	1.465	723
Overige toezichtsproducten	11.542	9.417	8.126

- In 2021 zijn controles, daar waar efficiënt, ook weer (deels) op afstand uitgevoerd, fysieke controles zijn uitgevoerd met in achtneming van coronamaatregelen.
- Inventariserende controles zijn afgenomen tot het gebruikelijke niveau omdat veel kwaliteitsacties in 2020 zijn afgerond.
- Administratieve en nacontroles zijn vooral toegenomen door het geïntensiveerde toezicht op de informatieplicht met betrekking tot energie.

Tabel: Aantal gecontroleerde Brzo-bedrijven.

Product	2021	2020	2019
Brzo-inspectie preventief	172	179	159

Met de provincie Zuid-Holland is afgesproken om bij elk Brzo-bedrijf een Brzo-inspectie uit te voeren en daarnaast minimaal één Wabo-inspectie. Deze inspecties zijn allemaal uitgevoerd.
Met de provincie Zeeland is afgesproken om elk hoogdrempelig Brzo-bedrijf (twintig bedrijven) eenmaal per jaar te inspecteren in het kader van het Brzo-toezicht en elk laagdrempelig Brzo-bedrijf (twee bedrijven) eenmaal per drie jaar. Alle Brzo-inspecties zijn uitgevoerd volgens de opdracht. Daarnaast is bij elk Brzo-bedrijf in Zeeland minimaal één Wabo-inspectie uitgevoerd.

In bovenstaande tabel staat alleen het aantal Brzo-inspecties. De aantallen Wabo-inspecties van de Brzo-bedrijven zijn meegenomen in de tabel met de algemene inspecties.

4.3 Productie handhaving

In de volgende tabellen is het aantal sancties opgenomen.

Tabel: Overtredingen, (na)controles en sancties inclusief Brzo.

Product	2021	2020	2019
Bestuursrechtelijke sancties	521	481	543
Strafrechtelijke sancties*	34	90	142

*Voor de strafrechtelijke sancties betreft het alleen de daadwerkelijk afgeronde zaken.

Voor de bestuursrechtelijke sancties is ervoor gekozen om alle invorderingszaken mee te tellen. Ook diegene die uiteindelijke niet geleid hebben tot een daadwerkelijke invordering. De cijfers van de jaren 2019 en 2020 zijn daarop aangepast en verschillen daarom met de aantallen genoemd in de jaarverslagen over 2019 en 2020.

Het aantal strafrechtelijke sancties ligt in 2021 lager dan in voorgaande jaren, vooral door de coronamaatregelen in de horeca en een andere werkwijze. Daarnaast leidde het inspecteren op afstand tot een kleiner aantal geconstateerde overtredingen waarvoor een strafrechtelijk onderzoek moest worden ingesteld.

Tabel: Aantallen bestuursrechtelijke producten uitgesplitst.

Product	2021	2020	2019
Last onder dwangsom (LoD)	160	166	199
Besluit op handhavingsverzoek	13	10	4
Sanctie-invordering	348	303	337
Bestuursrechtelijke maatregelen geluid	0	2	3

De aantallen bij de bestuursrechtelijke producten liggen in lijn met voorgaande jaren.
Slechts een zeer klein deel van de invorderingszaken (ongeveer 10%) heeft overigens tot een daadwerkelijke invordering geleid. Bij de meeste zaken is door de toezichthouder geen overtreding geconstateerd en betreft het een administratieve afdoening.

Tabel: Aantallen strafrechtelijke producten uitgesplitst.

Product	2021	2020	2019
Proces-verbaal FP*	20	52	70
Proces-verbaal CJIB*	6	17	31
Bestuurlijke strafbeschikking milieu*	8	21	41

* Voor de strafrechtelijke sancties betreft het alleen de daadwerkelijk afgeronde zaken.

Sinds 2021 is de werkwijze iets veranderd wat invloed heeft op de aantallen producten. Relatief veel zaken (36) worden versneld afgedaan door middel van een zogenaamd SAM-proces-verbaal (Snelle Afhandeling Milieudelicten). Het SAM-pv wordt niet als product geteld en komt dus niet terug in de

aantallen. Het zijn echter feitelijk wel strafrechtelijke producten die namens de verschillende accounts worden opgemaakt en ingestuurd.
Dit geldt ook voor proces-verbalen (pv's) van bevindingen (38). Deze pv's worden ook niet als product geteld maar wel voor de verschillende accounts opgemaakt. Vaak in het kader van participatie in strafrechtelijke onderzoeken door externe handhavingspartners. Hierdoor lijkt het aantal producten een stuk lager in vergelijk met eerdere jaren. Het verschil is echter niet zo groot als de SAM-pv's en pv's van bevindingen zouden worden meegerekend.

4.4 Productie reguleren

In de onderstaande tabel is te zien wat voor soort en hoeveel reguleringsproducten in 2021 zijn gerealiseerd.

Tabel: Aantallen producten reguleren

Product	2021	2020	2019
Wabo uitgebreide procedure (inclusief ambtshalve wijzigingen)	265	267	192
Wabo reguliere procedure (milieuneutrale wijzigingen, BRIKS* en OBM)	555	514	211
Totaal vergunningen	**820**	**781**	**403**
Meldingen activiteitenbesluit	594	538	642
Maatwerkvoorschriften	129	148	174
Actualisatietoetsen	93	156	207
Overige reguleren producten	6.759	7.245	5.443

* BRIKS staat letterlijk voor Bouwen, Reclame, Inritten, Kappen en Slopen. Het begrip omvat echter alle activiteiten genoemd in artikel 2.1 en artikel 2.2 van de Wabo, uitgezonderd de milieuactiviteiten. Het kan ook gaan om – onder andere – een afwijking van het bestemmingsplan, een aanlegvergunning en een monumentenvergunning. Daarnaast vallen ook sloop- en gebruiksmeldingen op grond van het Bouwbesluit onder BRIKS-activiteiten.

Bij de reguliere Wabo-procedures zijn sinds 2020 ook de BRIKS-procedures en de omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) meegeteld. De milieuneutrale meldingen (247) zijn vergelijkbaar met de aantallen in voorliggende jaren.

Er zijn minder actualisatietoetsen uitgevoerd dan in 2020 en 2019. Dit komt omdat de actualisatietoetsen volgens een cyclus worden ingepland. Het is daardoor geen stabiel aantal omdat de datum van oprichting of revisie hierin bepalend is. Ieder jaar is er een ronde van actualisatietoetsen bij bedrijven. Bedrijven met een oprichtings- of revisievergunning van tien jaar oud worden op inhoud en overzichtelijkheid getoetst en vervolgens daarna om de vijf jaar. Voor Brzo-bedrijven geldt standaard dat vanaf het startmoment dit een keer in de vijf jaar gebeurt. Het gaat hierbij om de toets of een vergunningsituatie voor een bedrijf geactualiseerd moet worden. De daadwerkelijke actualisatie vindt later plaats en valt in de meeste gevallen onder het product Wabo uitgebreide procedure.

4.5 Productie bodem

DCMR voert voor de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam de regiefunctie uit in het kader van de Wet bodembescherming. DCMR houdt de bodemkwaliteit in Rijnmond in de gaten, bepaalt of nadere acties nodig zijn en voert deze uit. Daarnaast voert DCMR de bodemtaak uit voor de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam. Voor Schiedam wordt de toezichttaak Wbb en het beoordelen van meldingen grondverzet (Bbk) uitgevoerd.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de categorie en het aantal producten in 2021 voor het thema bodem. Het aantal uitgevoerde inspecties ligt op hetzelfde niveau als in 2019. In 2020 was dit aantal lager vanwege een groot aantal complexe saneringen die meer tijd vroegen en capaciteits-problemen waardoor minder producten konden worden gemaakt.

*Tabel: Aantallen producten bodem.**

Product	2021	2020	2019
Beschikkingen	183	204	198
Inspecties Wbb/Bbk	657	460	621
Behandeling BUS-meldingen	335	345	376
Beoordeling rapportages	2293	2418	2.339

*Zie bijlage 11.6 voor uitleg van deze producten.

4.6 Productie overige gebiedsgerichte producten

DCMR voert voor de provincie Zuid-Holland taken uit op het gebied van luchtvaart en vuurwerk. Voor verschillende gemeentes worden adviezen verstrekt voor ontheffingen geluidsbelasting.
Voor zowel de provincie als de gemeentes worden adviezen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling opgesteld. De meeste van deze ruimtelijke adviezen betreffen de gemeente Rotterdam.

In de volgende tabel is te zien wat voor soort en hoeveel gebiedsgerichte producten in 2021 gerealiseerd zijn.

*Tabel: Aantallen gebiedsgerichte producten.**

Product	2021	2020	2019
Geluid (ontheffing geluidsbelasting)	50	54	34
Luchtvaart (ontheffingen/controles TUG)	65	85	146
Ruimtelijke ontwikkeling (diverse adviezen/beoordelingen op ruimtelijke ordening- en m.e.r.-gebied)	2.019	1.696	1.505
Vuurwerk (ontbrandingstoestemmingen, meldingen, controles)	98	98	186

*Zie bijlage 11.6 voor uitleg van deze producten.

Als gevolg van corona zijn er minder aanvragen ontvangen voor een TUG-ontheffing (ontheffing voor tijdelijk of uitzonderlijk gebruik) en zijn er minder controles geweest. Ook zijn er door corona minder ontbrandingstoestemmingen verleend en minder meldingen verwerkt, met als gevolg dat er minder inspecties zijn uitgevoerd.

De toename in het aantal ruimtelijke ordening-producten is het gevolg van meer ruimtelijke plannen. Dit komt vooral door de bouwopgave die Rotterdam heeft. Er is een groter aantal ruimtelijke- en m.e.r.-adviezen aan Rotterdam gegeven dan vorig jaar. Het aantal adviezen op losse bouwplannen, die transformatie van panden inhouden, is ook hoger dan voorgaande jaren.
Voor de provincie Zeeland viel het grote aantal m.e.r.-procedures op voor Brzo-bedrijven als gevolg van ontwikkelingen in waterstof en ondergrondse CO_2-opslag (CCS) in 2021.

5 Financiële resultaten

In dit hoofdstuk wordt het resultaat kort toegelicht en worden de paragrafen toegelicht. Voor meer gedetailleerde informatie over behaalde resultaten en de financiële positie wordt verwezen naar de jaarrekening.

5.1 Verlies- en winstrekening

Tabel: Financieel resultaat 2021.

Tabel : Financieel resultaat 2021					
Verlies & Winst DCMR Omschrijving	**Primaire Begroting 2021** Bedag in € x1.000	**Defintieve Begroting 2021** Bedag in € x1.000	**Realisatie 2021** Bedag in € x1.000	**Realisatie 2020** Bedag in € x1.000	**Verschil realisatie begroting 2021** bedrag in € x 1.000
Brutosalarissen	31.690	33.101	28.797	27.085	-4.304
Individueel Keuze Budget	7.090	7.223	6.604	6.228	-619
Sociale lasten	6.280	5.184	4.824	4.400	-360
Pensioenlasten	5.100	6.700	6.148	5.657	-551
Inhuur op formatie	-	-	6.129	6.003	
Totale Functiekosten	**50.160**	**52.206**	**52.502**	**49.372**	**295**
Toelagen	740	813	1.230	844	417
Opleidingen	1.100	1.150	1.008	1.165	-142
Overige personele lasten	1.945	1.770	695	1.474	-1.075
Totale Bijkomende kosten personeel	**3.785**	**3.733**	**2.933**	**3.484**	**-800**
Inhuur buiten formatie	1.250	1.975	1.662	1.483	-313
Diensten derden	1.400	1.781	1.234	1.544	-547
Totale kosten inhuur en diensten derden	**2.650**	**3.756**	**2.896**	**3.027**	**-860**
Afschrijvingen	800	711	658	723	-53
Huisvesting	4.000	3.768	3.563	3.566	-205
ICT	3.275	4.155	3.654	3.264	-501
Documentatie	520	404	289	379	-115
Communicatie	560	215	239	134	24
Overig materieel	445	470	453	475	-17
Totale materiele kosten	**9.600**	**9.723**	**8.856**	**8.541**	**-867**
Totale directe kosten	**66.195**	**69.418**	**67.186**	**64.424**	**-2.232**
Dekking declarabele uren	66.215	68.552	66.141	65.888	-2.411
Resultaat op declarabele uren	**20**	**-866**	**-1.046**	**1.464**	**-179**
Overige opbrengsten	**130**	**150**	**234**	**133**	**84**
Inkopen werkplannen en projecten	4.622	4.440	5.650	4.327	1.210
Kosten declarabele uren	66.215	68.552	66.141	65.888	-2.411
Opbrengst werkplannen en projecten	70.637	72.882	71.663	69.978	-1.220
Resultaat op werkplannen en projecten	**-200**	**-110**	**-128**	**-238**	**-18**
Operationeel resultaat voor onttrekkingen	**-50**	**-826**	**-939**	**1.360**	**-113**
Dotatie bestemmingsreserve					0
Modernisering Bedrijfsvoering 2021	1.000	1.000	1.000	1.145	0
Totaal dotaties	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.145**	**0**
Onttrekking bestemmingsreserve:					0
Modernisering Bedrijfsvoering	1.000	1.726	1.153	1.266	-573
Personeel en Organisatie	50	100	65	351	-35
Totaal onttrekkingen	**1.050**	**1.826**	**1.218**	**1.616**	**-608**
Resultaat na onttrekkingen			**-721**	**1.831**	**-721**
Incidenteel resultaat	0	0	-233	133	133
Resultaat voor bestemming	**-**	**-**	**-954**	**1.964**	**-954**

Toelichting
Het financieel resultaat in 2021 is €954k negatief. Het operationeel financieel resultaat voor onttrekkingen is €113k lager dan begroot. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

De ***directe kosten*** zijn €2.230 lager dan gepland en worden voornamelijk veroorzaakt door:
- Lagere functieloonkosten (€295k). Als gevolg van een lagere bezetting ten opzichte van de geplande formatie. De loonkosten zijn mede beïnvloed door de in september 2021 vastgestelde cao. De cao bevat drie hoofdelementen: 1) salarisstijging; 2) loonschaalverruiming; 3) thuiswerkvergoeding. DCMR heeft de salarisstijging goed kunnen ondervangen door rekening te houden met een stijging van 1,2%. Het hoofdelement loonschaalverruiming (€50 per schaal) heeft DCMR niet voorzien en heeft een negatief effect gehad van ongeveer €440k op de loonkosten. Tenslotte heeft DCMR het hoofdelement thuiswerkvergoeding niet opgenomen in de begroting, maar is dit opgevangen door ruimte in het budget voor woon-werkvergoedingen (€415k). De gemiddelde bezetting van medewerkers met een DCMR-dienstverband is in 2021 is gegroeid met ongeveer 20fte ten opzichte van 2020, maar nog steeds bijna 50fte lager dan de formatie. Het verschil tussen de formatie en bezetting is deels opgevangen met inhuurkrachten.
- Lagere overige personeelgerelateerde kosten (800k). Deze kostenpost bestaat voornamelijk uit opleidingskosten, reiskosten, declaraties en uitjes. Deze kosten zijn zwaar beïnvloed door de coronasituatie waarin de medewerkers het werk hebben moeten doen en minder reisbewegingen, uitjes en dergelijke maken.
- Lagere kosten inhuur buiten formatie en diensten derden (€860k). Dit is grotendeels veroorzaakt door een lagere behoefte aan diensten derden (€915k).
- Lagere huisvestingskosten (€200k). Doordat het gebouw in 2021 lange periodes gesloten is geweest voor de meeste medewerkers vallen bijvoorbeeld receptie- en cateringkosten lager uit.
- Lagere kosten automatisering (€445k). De geplande softwarekosten zijn door minder gebruik van software, iets te hoog zijn ingeschat. Verder is scherper gestuurd op het verlenen van toegang om de licentiekosten te verminderen.
- Lagere documentatiekosten (€115k). Vanwege een grote opschoonactie van vakliteratuur en abonnementen.
- Lagere zakelijke vervoerskosten (€70k). Het gebruik van het wagenpark is minder intensief door meer van toezicht op afstand.

De **opbrengsten** zijn in totaal €2.345k lager dan geraamd. Dit is een saldo van lagere uuropbrengsten €2.411k, hogere overige opbrengsten (o.a. verhuur) €84k en een lager dan verwacht projectresultaat €18k. Het lager dan verwachte projectresultaat ontstaat als lagere tarieven zijn afgesproken (vooral bij detacheringen) dan geplande tarieven of omdat voor een aantal projecten meerwerk is uitgevoerd dat niet is vergoed, of omdat voorbereidingen zijn uitgevoerd voor projecten die uiteindelijk niet tot een opdracht hebben geleid. De lagere uuropbrengsten zijn vooral het gevolg van een lagere declarabiliteit. De lagere declarabiliteit is een mix van meer ziekteverlof, meer indirecte uren (o.a. opleidingsuren) en een grotere opname van verlofuren dan gepland. In 2021 is bijvoorbeeld 10k uur meer verlof opgenomen dan gepland en ten opzichte van 2020 30k uur meer. Dit alles heeft natuurlijk te maken met het feit dat DCMR-medewerkers in 2020 niet en 2021 wel de mogelijkheid hebben gehad om onder de coronamaatregelen te reizen. Uiteindelijk zijn dan ook ca. 19,8k minder directe uren gemaakt dan gepland (3,3%). Op categorieniveau zijn voor de categorieën externe projecten (8,5k), overige werkplanuren (9,8k), bodem en ruimtelijke ordening (1,1k) en toezicht (2,6k) minder declarabele uren gemaakt. Specifiek voor toezicht loopt Brzo gelijk aan plan en Wabo-toezicht loopt achter op plan. De categorie reguleren (2,3k) heeft meer uren gemaakt, voornamelijk veroorzaakt door meer omgevingsvergunningen (vraaggestuurd). Op accountniveau externe projecten, provincie Zuid-Holland en regio lopen achter, Rotterdam en Zeeland lopen voor op plan.

Verschillen tussen de gerealiseerde kosten en opbrengsten in de werkplanbijdragen van de participanten worden bij alle participanten verrekend met het voorschot met specifiek bestedingsdoel van de participant. Omdat dit valt binnen de totale budgettaire kaders van het werkplan, is er geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Een aantal projecten op het gebied van modernisering bedrijfsvoering – invoering Microsoft 365, invoering nieuw VTH-zaaksysteem (Mozard Suite), ontwikkeling Regionale Omgevingsinformatie (ROI), voorbereiding Omgevingswet en invoering van Altijd actuele digitale vergunning (AADV) – zijn in 2021 gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve modernisering bedrijfsvoering. In het algemeen bestuur van december 2019 is besloten dat DCMR met ingang van het begrotingsjaar 2020 jaarlijks €1mln vanuit haar exploitatie doteert aan de bestemmingsreserve modernisering bedrijfsvoering ter dekking van de kosten van toekomstige projecten. In 2021 was verwacht €1,7mln uit te geven en is €1,2mln gerealiseerd. Het project Microsoft 365 heeft €290k minder besteed omdat twee aanbestedingen zijn mislukt. De aanbesteding is aangepast op basis van extern advies en naar verwachting zal in 2022 de aanbesteding succesvol zijn. De projecten ROI en AADV hebben ook minder besteed, respectievelijk €145k en €590k. Dit is vooral toe te schrijven aan het innovatieve karakter van beide projecten die maakt dat ze moeilijk planbaar is. Het project Omgevingswet loopt achter (€65k) omdat de Omgevingswet opnieuw is uitgesteld. Project Mozard Suite loopt ongeveer volgens plan.

Daarnaast is de financiering van een aantal specifiek personele frictiekosten gedekt uit een eerder gevormde bestemmingsreserve personeel en organisatie. Deze bestemmingsreserve was opgezet als onderdeel van de reorganisatie van 2015. In 2021 is een klein deel besteed (€65k). Eind 2021 zal deze bestemmingsreserve worden afgesloten, omdat geen frictiekosten uit 2015 zich zullen voordoen. Het restant (€56k) wordt overgeheveld naar de bestemmingsreserve modernisering bedrijfsvoering.

Het algemeen bestuur (AB) besloot op 1 juli 2021 tot het instellen van de bestemmingsreserve voor maatschappelijke duurzaamheidsopgaven. In de AB-vergadering van 9 december werd besloten om het financieel resultaat van 2020 (€2,3mln) te doteren aan deze reserve, ten behoeve van het programma Circulaire economie en energietransitie. Het programma is opgezet als een meerjarig traject, met een looptijd van vier jaar, maar is incidenteel gefinancierd. Jaarlijks wordt in een jaarplan beschreven welke activiteiten worden uitgevoerd.

De hogere realisatie van de algemene dekkingsmiddelen is vooral het gevolg van een incidenteel resultaat uit voorgaande boekjaren, voornamelijk vanwege het terugboeken van een incorrecte inkooporderreservering (€184k) van voor 2021. De inkooporder was gelieerd aan een leverancier van cloudplatforms (Geodan).

5.2 Risicomanagement en weerstandsvermogen

De paragraaf geeft een beschouwing over de kwaliteit van de vermogenspositie van DCMR op lange termijn. Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de doelrealisatie in het gedrang komt. Het weerstandsvermogen geeft samen met het verloop van de investeringen, financiering, reserves en voorzieningen en de uitkomsten van de meerjarenraming een indicatie van de financiële positie van DCMR. Daarnaast zal kwantitatief en kwalitatief inzicht gegeven worden in het risicomanagement van DCMR zodoende de weerstandscapaciteit te kunnen bepalen.

5.3 Risicomanagement

Om de doelstellingen van DCMR ook in de toekomst te kunnen realiseren en de gewenste kwaliteit te kunnen blijven leveren treft DCMR maatregelen ter behoud van een goede reputatie en een duurzaam gezonde financiële situatie. Eén van deze maatregelen is de risicomanagementcyclus.
De auditcommissie heeft een borgende taak voor risicomanagement en voor borging van de reviewfunctie. De auditcommissie bestaat uit het directieteam, aangevuld met de concerncontroller.

Een *risico* is een onzekere gebeurtenis met oorzaken, een kans van optreden en gevolgen voor doelstellingen. Er is sprake van een menselijke, organisatorische of technische/juridische oorzaak of een ontwikkeling van buitenaf waardoor de onzekere gebeurtenis zich kan voordoen. In de risicomanagementcyclus worden zowel de risico's met financiële vervolgschade, als die met andere

gevolgschade opgepakt en gemonitord. Kwaliteitsverlies, veiligheidsissues en reputatieschade bij DCMR vertalen zich net zo goed in negatieve gevolgen voor de organisatie en de participant.

De risicomanagementcyclus van DCMR is gebaseerd op de theorie van risicoleiderschap[1] en heeft als doel de weerbaarheid van de organisatie te vergroten. De gekozen methodiek is praktisch toepasbaar en geïntegreerd in de reguliere managementtaken. DCMR hanteert conform de nota risicomanagement en weerstandsvermogen DCMR 2020-2023, een opslag van 20% op het benodigd weerstandsvermogen.

Inventarisatie risico's

In 2021 zijn de eerder geïdentificeerde risico's geactualiseerd en aangevuld. Een belangrijke ontwikkeling binnen de risicocyclus was de uitbraak van corona. Net als in 2020 heeft corona invloed op de geïdentificeerde risico's, maar er is wel een verschuiving opgetreden. In 2020 waren de risico's allereerst gericht op continuïteit van het werk, door bijvoorbeeld werken op afstand mogelijk te maken. In 2021 is werken op afstand normaler geworden, maar richten de risico's zich naast continuïteit ook op de mentale gezondheid van de medewerkers. In 2021 is risicomanagement integraal onderdeel geworden van de managementgesprekken en is op directieniveau een risicolog opgezet voor de risico's die door de afdelingsdirecteuren als cruciaal en afdelingoverstijgend worden geclassificeerd. Tenslotte is een risico-grid (kans en impact) toegevoegd die in een oogopslag laat te zien wat de 'beweging' van de risico's is en wat de classificatie is.

Dit jaar zijn in totaal 22 risico's besproken, vastgelegd en gemitigeerd, waarvan er twaalf een kwalitatief en tien een kwantitatief karakter hebben. Voor drie risico's is de classificatie verlaagd en zes zijn afgesloten. Hiermee sluit 2021 af met zestien risico's, waarvan vier in de hoge risicocategorie (drie kwantitatief en een kwalitatief). Over deze laatste categorie wordt in het jaarverslag gerapporteerd.

Hoge risico's (kwantitatief en materieel belang)

Er zijn drie hoge risico's met kwantitatief financiële gevolgschade van materieel belang in 2021. Deze hebben gevolgen voor de weerstandscapaciteit.

Tabel: Benodigde weerstandcapaciteit.

Omschrijving	Kans	Risico-categorie	Financieel gevolg bedrag x €1000
1. Bedreiging continuïteit bedrijfsprocessen door verouderde soft- en hardware.	70%	Hoog	€263
2. Te lage gerealiseerde declarabiliteit.	70%	Hoog	€711
3. Tekort aan vakspecialisten voor aantal specifieke vakgebieden.	90%	Hoog	€90
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	**x 1,2**		**€1.277**

Ad 1. In 2021 is met de roadmap automatisering systematisch gewerkt aan het op orde brengen van de basis, is een plan goedgekeurd en zijn alle voorbereidingen getroffen om een grote technische stap vooruit te zetten, de zogenaamde technische upgrade. Hiervoor is extern advies ingewonnen. De technische upgrade is een aantal keer uitgesteld, gezien de afhankelijkheid met het project vervanging VTH-systeem. De technische upgrade staat nu gepland in het tweede en derde kwartaal van 2022. Hierna zal dit risico afgeschaald worden.

[1] *Risicoleiderschap. Doelgericht omgaan met onzekerheden, Martin van Staveren (2018)*

Ad 2. In 2019 werd over de risico's rondom stuwmeerverlof en te lage declarabiliteit apart gerapporteerd. Omdat het (overmatig) opnemen van verlof feitelijk als één van de oorzaken kan worden gezien voor een verlaagde declarabiliteit, is ervoor gekozen beide onderwerpen onder te brengen in één risico. Voor de herberekening is gekeken naar de trend van de afgelopen drie jaar, met oog voor de bijzondere omstandigheden van corona. De onzekerheid van de declarabiliteit is bepaald op 1,5%, met Kan klasse IV (hoog). Oorzaken die aan deze onzekerheid ten grondslag liggen, zijn de organisatieontwikkeling met nieuwe (programma)managementfuncties, coronaperikelen (mentaal en fysiek) en aangepaste productiviteitsnormen, een verhoogde opleidingsdruk als gevolg van het persoonlijk ontwikkelbudget (POB), de Omgevingswet en de introductie van nieuwe systemen, mogelijk minder fysiek toezicht als gevolg van corona en het opnemen van bovenmatig verlof in verband met afbouwafspraken.

Ad 3. Het is voor DCMR voor een aantal specifieke functies en soms ook in het algemeen moeilijk om vacatures in te vullen. Dit is een landelijk beeld en speelt bijvoorbeeld bij gemeentes en provincies. Er zijn acties ondernomen om nieuwe medewerkers te trekken, zoals meer stageplekken, nieuwe wervingswebsite, meeloopdagen en dergelijke. De verwachting is dat dit risico in 2022 ook aanwezig zal zijn.

Hoge risico's (kwalitatief en niet-materieel)

Eén risico met andere dan financieel-materiële gevolgen, staat als hoog geclassificeerd.

Tabel: Hoog risico niet-materieel.

Omschrijving	Kans	Risico-categorie	Gevolgen
De aantasting van de fysieke en mentale gezondheid van medewerkers als gevolg van de corona-maatregelen.	70%	Hoog	- Kwaliteit. - Veiligheid (van de werkomstandigheden). - Directe financiële gevolgschade beperkt.

Toelichting: Dit risico neemt toe naarmate de coronamaatregelen langer aanhouden. DCMR acteert door te sturen op persoonlijke aandacht voor het welzijn van de medewerkers, ruimte voor maatwerkafspraken, het delen van best practices, het faciliteren van arboverantwoord materiaal, aandacht voor thuiswerkomstandigheden en vitaliteit. Bedrijfsmaatschappelijk werk is erbij betrokken.

Herclassificatie risico's

De drie risico's met een lagere classificatie dan in 2020 houden verband met corona. Dit betekent dat DCMR de coronasituatie steeds beter onder controle heeft en dat de mitigerende maatregelen werken.

Afgesloten risico's

Twee risico's zijn afgesloten:

1. '(Onvoldoende) beheersing van dossiers waardoor er fouten ontstaan.' Mitigerende acties in de afgelopen twee jaar hebben dit risico weggenomen. Voorbeelden zijn reviews ter lering van probleemdossiers, casusgewijze bespreking en het preventief bespreken van probleemdossiers.
2. 'Niet in contact zijn met de opdrachtgever.' Dit is eigenlijk een strategisch uitgangspunt en is nu onderdeel van de organisatieontwikkeling.

Weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is inzicht nodig in de feitelijk *aanwezige* weerstandscapaciteit ('de reserves') en in de omvang van de risico's, de *benodigde* weerstandscapaciteit. De verhouding tussen benodigde en aanwezige middelen heet de ratio van het weerstandsvermogen.

In een formule:

$$\textbf{ratio weerstandvermogen} = \frac{\textbf{weerstandscapaciteit (reserves)}}{\textbf{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Met deze ratio wordt duidelijk gemaakt in welke mate DCMR beschikt over een financiële buffer om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Het algemeen bestuur heeft een bandbreedte voor deze ratio vastgesteld van 1,0 < x < 1,4. De aan te houden weerstandscapaciteit is dan tenminste net zo groot als de benodigde weerstandscapaciteit. In risicomanagementmodellen wordt deze bandbreedte als 'voldoende' geclassificeerd. Daar waar de buffer geen uitsluitsel biedt, voorziet artikel 34 van de Gemeenschappelijke regeling, waarin de financiële verantwoordelijkheid van de gezamenlijke participanten is vastgelegd.

Weerstandscapaciteit (beschikbaar)

Voor het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt meegenomen:

- De algemene reserve.
- Het vrij besteedbare deel van de bestemmingsreserves. Het deel van de bestemmingsreserves dat via meerjarenplannen al bestemd is, wordt niet meegenomen.
- De post onvoorzien.

Tabel: Weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen	Bedrag x €1000
Algemene reserves	€1.770
Mutatie algemene reserves	€-954
Post onvoorzien *	-
Mutatie vrij besteedbaar deel bestemmingsreserve	€1.884
Totaal	**€2.700**

* De post onvoorzien is onderdeel van het resultaat en is daarmee onderdeel van de mutatie algemene reserves.

Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit worden de risico's geclassificeerd conform een vastgestelde classificatiemethodiek. De risico's met een (zeer) hoge financiële impact, risicocategorie *hoog* en *zeer hoog* vormen onderdeel van het benodigd weerstandsvermogen, zij worden beschouwd als risico's van materieel belang. Er wordt daarbij uitgegaan van het netto risico, dus het resterend risico als de aanwezige beheersmaatregelen in beschouwing worden genomen. De classificatie van de kans leidt tot een wegingsfactor: een percentage van het bedrag dat wordt aangehouden in de weerstandscapaciteit.

Ratio weerstandsvermogen

Op basis van de benodigde weerstandscapaciteit en de aanwezige weerstandscapaciteit kan de ratio weerstandsvermogen worden berekend:

$$\textbf{ratio weerstandvermogen} = \frac{\textbf{€2.700k}}{\textbf{€1.277k}} = \textbf{2,11}$$

De ratio is gestegen ten opzichte van 2020 gezien de verlaging van de financiële impact van de risico's en de verhoging van het weerstandsvermogen. De stijging van het weerstandsvermogen is toe te schrijven aan de daling van de algemene reserves en de stijging van het onbestemde deel van de bestemmingsreserve maatschappelijke duurzaamheidsopgave. DCMR heeft afgesproken om de ratio norm tussen 1,0 < *x* < 1,4 te houden. De nuance zit in het feit dat het onbestemde deel van de bestemmingsreserve €1,8mln is. Zonder dit deel zou de ratio 0,64 zijn. Het is dus belangrijk dat de algemene reserves komende jaren worden aangevuld, zodat dat het onbestemde deel van de

bestemmingsreserves die wel geoormerkt zijn voor maatschappelijke duurzaamheidsopgave (circulaire economie en energietransitie) kunnen worden aangewend. Zonder het vrij besteedbare deel van de bestemmmingsreserve zou een aanvulling van de algemene reserves van €461k nodig zijn om de ratio weerstandsvermogen op het gewenste minimum van 1,0 te brengen.

5.4 Financiële en beleidsindicatoren

De financiële indicatoren in onderstaande tabel zijn overeenkomstig artikel 11 lid 3 van de BBV berekend:

Tabel: Kengetallen.

Kengetallen	Jaarverslag 2020	Begroting 2021	Jaarverslag 2021
Netto schuldquote	-4,5%	0,4%	-2,4%
Solvabiliteitratio	36,0%	24,2%	34,4%
Structurele exploitatieruimte	4,9%	0,0%	6,4%

Netto schuldquote: de afwijking met 2020 komt vooral doordat in 2021 de vordering rekening-courantverhouding met het Rijk is gestegen (€2,9mln).

Solvabiliteitsratio: de solvabiliteit is ten opzichte van 2020 licht gedaald. Dit wordt veroorzaakt door een daling van het eigen vermogen als gevolg van het negatieve financiële resultaat van 2021

Structurele exploitatieruimte: de stijging ten opzichte van 2020 wordt veroorzaakt door hogere structurele baten en iets lagere structurele lasten in 2021.

Behalve financiële indicatoren schrijft het BBV (art. 25, lid 2) ook de verantwoording voor een aantal beleidsindicatoren voor die betrekking hebben op de realisatie van maatschappelijke effecten van de programma's. Deze indicatoren zijn in onderstaande tabel opgenomen. Voor DCMR zijn alleen de indicatoren voor het taakveld bestuur en ondersteuning relevant.

Tabel: Beleidsindicatoren.

Beleidsindicatoren	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021
Formatie (fte's per 1.000 inwoners)	0,15	0,15	0,14	0,16
Bezetting (fte's per 1.000 inwoners)	0,14	0,14	0,13	0,15
Apparaatskosten per inwoner	€17,01	€17,00	€16,31	€17,84
Externe inhuur	18,2%	14,7%	16,2%	14,4%
Overhead	30,5%	31,9%	31,1%	31,6%

<u>Beheersing kosten externe inhuur</u>
Uit bovenstaande tabel is af te leiden dat het aandeel kosten inhuur op de totale loonkosten (inclusief inhuur) in 2021 opnieuw is gedaald ten opzichte van 2020 en 2019. In absolute zin zijn de inhuurkosten in 2021 ongeveer €300k hoger dan in 2020, maar de salariskosten zijn harder gestegen door groei van de bezetting en opwaartse impact van de nieuwe cao. De hogere kosten van inhuur zijn vooral toe te schrijven aan de inzet van duurder inhuurpersoneel als gevolg van de opwaartse druk op inhuurprijzen en hoger geclassificeerd inhuurpersoneel. Tenslotte heeft DCMR de vruchten geplukt van het in 2020 uitgevoerde LEAN-traject voor het inhuurproces. Onderdeel hiervan was onder meer het borgen dat tijdig de juiste afwegingen worden gemaakt over nut en noodzaak van inhuur en de bijbehorende kosten. Tenslotte zorgt het gebruik van een dynamisch aankoopsysteem behalve voor

rechtmatige inkoop ook voor een meer objectieve kosten-batenafweging van inhuurkrachten. Dit alles bevordert beheerste inzet van inhuur.

Ontwikkeling aandeel overhead

Ten opzichte van 2020 is het relatieve aandeel van de overhead in de totale exploitatielasten in 2021 met 0,3% gedaald. In absolute zin steeg de overhead met €1,1mln ten opzichte van 2020. Ten opzichte van de begroting 2021 bedroeg de stijging 0,5% (€0,2mln). De component loonkosten in de overhead laat een stijging zien van €1,4mln, voornamelijk gerelateerd aan ondersteuning en inhuur buiten formatie. Ook hier geldt de invloed van de nieuwe cao, aangezien in de begroting is uitgegaan van een loonstijging van 1,2%, terwijl in het finale akkoord ook een thuiswerkvergoeding van €750 en een loonschaalverruiming van €50 is vastgelegd. Behalve een prijscomponent (loonontwikkeling) en duurdere inhuur is ook de groei van eigen personeel een oorzaak. De component overige overhead, die bestaat uit onder andere huisvesting, ICT en kosten van uitbesteding zijn juist met € 1,2mln gedaald. De voornaamste daling is bereikt op het gebied van ICT doordat de automatiseringskosten lager zijn uitgevallen door een combinatie van factoren zoals betere beheersing van kosten, uitstel/afstel kosten (€0,8mln). Tenslotte zijn de archiefkosten sterk gedaald (€0,1mln).

Vennootschapsbelasting (VPB)

DCMR heeft van al haar activiteiten beoordeeld of er sprake is van een belaste activiteit conform de VPB. Daarnaast zijn alle activiteiten voor de VPB geclusterd in 19 clusters, waar deze een samenhang met elkaar hebben. Voor 2016 tot en met 2019 heeft DCMR aangifte gedaan. Hieruit is naar voren gekomen dat uiteindelijk geen VPB verschuldigd is. De VPB-aangifte over het boekjaar 2021 zal in de loop van 2022 worden opgesteld. Aangezien er geen grote wijzigingen in eventueel belaste activiteiten van DCMR hebben plaatsgevonden, is de verwachting dat de aangifte 2021 opnieuw nihil zal zijn.

5.5 Financiering

De financieringsparagraaf vloeit voort uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO). Voor DCMR is deze regelgeving vertaald in het door het Algemeen Bestuur vastgestelde treasurystatuut. Deze financieringsparagraaf is in samenhang met het treasurystatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee sturen, beheersen en controleren van de treasuryfunctie van DCMR. De treasuryfunctie omvat het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Aandachtspunten vanuit de treasury zijn:

- Facturering van de bijdragen van de participanten vindt vier keer per jaar plaats; de bijdragen van de participanten moeten uiterlijk halverwege het lopende kwartaal zijn ontvangen.
- DCMR leent geen gelden uit aan derden.
- DCMR maakt binnen de regelgeving voor decentrale overheden alleen gebruik van goed bekendstaande banken.
- Voor de financiering van tekorten op de rekening-courant wordt gebruik gemaakt van kasgeldleningen via goed bekendstaande banken.

In onderlinge samenhang worden het treasurystatuut, de financiële verordening en de controle verordening jaarlijks beoordeeld op hun actualiteit en indien nodig opnieuw vastgesteld door het algemeen bestuur. De laatste vaststelling vond plaats in het algemeen bestuur van 6 december 2017.

De wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) geeft aan dat de kasgeldlimiet maximaal 8,5% van het begrotingstotaal (primair) mag zijn. DCMR voldoet het volledige jaar 2021 hieraan.

Deel 2: Rapportage Meerjarenprogramma 2021–2024

6 Meerjarenprogramma

6.1 Algemeen

DCMR werkt samen met de participanten – de provincie Zuid-Holland en vijftien gemeenten – aan een veilig en leefbaar Rijnmondgebied. Het streven is het gebied te ontwikkelen tot een economische topregio en tegelijkertijd de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving te verbeteren. Om dit te bereiken is samen met de participanten een meerjarenprogramma (MJP) opgesteld waarin is aangegeven aan welke beleidsdoelstellingen DCMR in de periode 2021–2024 bijdraagt. De doelstellingen zijn opgesteld rond de beleidsopgaven veiligheid, gezondheid, duurzaamheid, leefbaarheid en ondermijning.

In de volgende paragrafen wordt per beleidsopgave gerapporteerd over zowel kwantitatieve als kwalitatieve resultaten.
Per beleidsopgave zijn focuspunten benoemd met een duidelijk effect op milieu en veiligheid. Voor elk focuspunt zijn indicatoren opgesteld waarmee de voortgang en resultaten gemonitord kunnen worden.

6.2 Veiligheid

De beleidsopgave veiligheid kent drie focuspunten:

6.2.1 Procesveiligheid in de industrie

Voor de procesveiligheid is het van belang dat er naast ontwerp en techniek ook gekeken wordt naar de operationele veiligheid. Het gaat hierbij om het juist bedienen en opereren van installaties. Naast instrumentele veiligheid speelt de veiligheidscultuur een belangrijke rol. Het onderwerp veiligheidscultuur was eveneens een thema in het MJP 2017–2020 en is ook de komende jaren relevant in het kader van procesveiligheid. Operationele procesveiligheid is niet geheel in voorschriften en normen te beschrijven. Wel kan een continue inspanning van het bedrijf worden gevraagd, waardoor het wordt uitgedaagd continu te verbeteren. Aandacht voor operationele veiligheid draagt bij aan het voorkomen van incidenten en de gevolgen hiervan.

Er zijn drie indicatoren voor procesveiligheid bekeken:
- Aantal inspecties en overtredingen op het thema procesveiligheid.
- Resultaten van cultuurmetingen.
- Benchmark op cybersecurity.

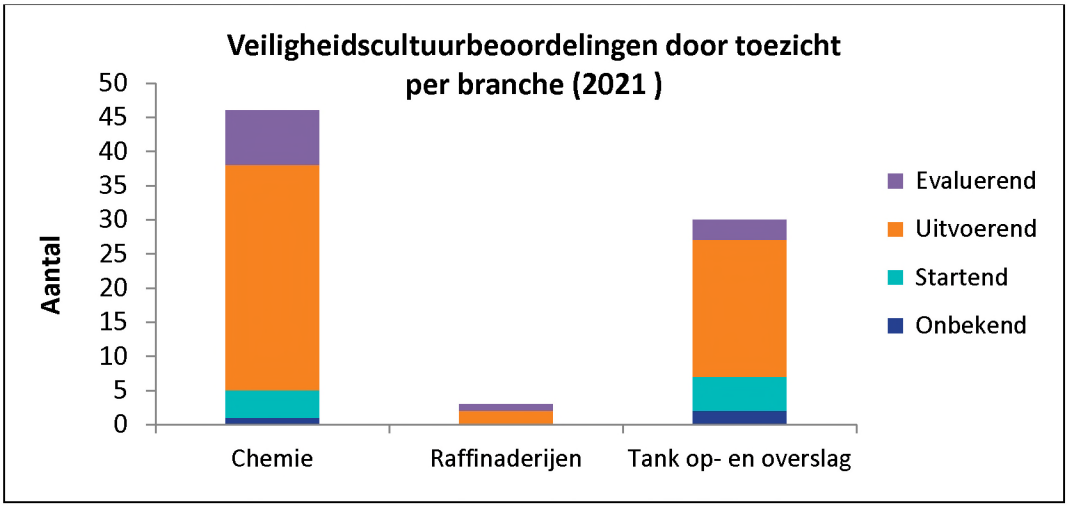
<u>Wat is er bereikt?</u>

Aantal inspecties en overtredingen op procesveiligheid
Onderzocht is of veiligheidskritische apparatuur aanwezig is, de werking goed is en of de inspectie- en onderhoudseisen van de veiligheidskritische apparatuur aantoonbaar wordt aangepast op basis van nieuwe data, meldingen of wijzigingen. In 2021 zijn binnen de branche chemie, tankopslagbedrijven en raffinaderijen inspecties uitgevoerd, waar bij een aantal inspecties (zeven) in de chemie overtredingen zijn geconstateerd op de juiste toepassing van veiligheidskritische apparatuur. Operationele procesveiligheid is niet geheel in voorschriften en normen te beschrijven, waardoor deze indicator in de herijking van het MJP wordt herzien.

Resultaten van cultuurmetingen
Het adviesteam externe veiligheid voert jaarlijks veiligheidscultuurbeoordelingen uit door middel van interviews bij een selectie van bedrijven. In 2021 werden interviews afgenomen bij zes bedrijven. Er wordt onder andere gevraagd naar leiderschap, de betrokkenheid van medewerkers en communicatie. Hieruit volgen conclusies over de fase van de veiligheidscultuur waarin het bedrijf zich bevindt. Een bedrijf kan startend zijn op het gebied van veiligheidscultuur, uitvoerend of evaluerend.

In 2020 is door de DCMR-gedragswetenschappers een nieuw instrument ontwikkeld om te meten hoe medewerkers het werken bij een bedrijf ervaren: de meting veiligheidsperceptie. Begin 2021 is een pilot afgerond en vervolgens is de meting uitgevoerd bij een tweede bedrijf. Bij beide bedrijven zijn de gemiddelde scores op de meeste veiligheidsimpulsen en -uitkomsten relatief hoog. De werkdruk – een veiligheidsbedreiger – wordt in beide bedrijven als redelijk hoog ervaren. Ook de communicatie binnen het bedrijf, bijvoorbeeld over het wel of niet opvolgen van meldingen, biedt aanknopingspunten om de veiligheid verder te verbeteren. Daarnaast moet blijvend worden geïnvesteerd in het vergroten van de psychologische veiligheid. Dit is van belang voor het aan- en uitspreken over (on)veilige situaties.

Beoordelingen van de veiligheidscultuur worden ook uitgevoerd door de toezichthouders als onderdeel van de Wabo-inspecties. De meeste inspecties vonden plaats binnen de branche chemie, in totaal 46. In de branche tankopslag en tankoverslag werden dertig inspecties gedaan en binnen de branche raffinaderijen drie. Het grootste deel van de bedrijven bevindt zich in de uitvoerende fase.

Startend: van plan met een aanpak voor veiligheidscultuur te starten.

Uitvoerend: gestart met of al een aantal jaar bezig met verbeteren veiligheidscultuur.

Evaluerend: al langere tijd bezig met specifieke aanpak, deze evaluerend en verbeterend.

Benchmark op cybersecurity

DCMR heeft onderzoek laten doen naar de digitale weerbaarheid van risicovolle bedrijven in Zuid-Holland en Zeeland. Uit het onderzoek bij 39 bedrijven blijkt dat bij een relatief groot deel van de bedrijven de aandacht voor cybersecurity verder moet worden versterkt. Met dit onderzoek is niet aangetoond dat er acuut gevaar is voor het ontstaan van zware ongevallen. Uit het onderzoek blijkt dat een aantal grote bedrijven concreet invulling geeft aan cybersecurity en al maatregelen heeft genomen. Daarnaast blijkt dat bij een groot deel van de onderzochte bedrijven nog onvoldoende aandacht is voor cybersecurity. Het onderzoek wijst ook uit dat de bedrijven niet altijd weten hoe ermee om te gaan.

Bedrijven moeten worden geholpen om digitaal weerbaar te worden. Dat begint al met het in kaart brengen van de eventuele risico's van cyberaanvallen voor de veiligheid van werknemers en de omgeving. DCMR wil meer aandacht voor het onderwerp. Ook de bedrijven onderkennen het belang. DCMR kijkt ook samen met de Brzo+-partners – de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de veiligheidsregio's en Rijkswaterstaat – hoe zij de bij dit onderzoek opgedane kennis en andere nationale en Europese handreikingen kunnen vertalen naar handelingsperspectief voor bedrijven.

6.2.2 *Veilig opslaan en omgaan met gevaarlijke stoffen*

Opslag van gevaarlijke stoffen brengt risico's met zich mee. Om de risico's zoveel mogelijk te beperken moeten bedrijven maatregelen nemen. Deze maatregelen staan in de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS). PGS-en bevatten doelen die de risico's beheersen en de negatieve effecten voor mens en milieu beperken. Op dit moment worden veel PGS-en geactualiseerd. Het is belangrijk dat bedrijven de meest actuele PGS-en toepassen bij de opslag van gevaarlijke stoffen. Dit verkleint het restrisico voor de omgeving. Vooral relevant binnen dit focuspunt zijn de PGS 15 (opslag verpakte gevaarlijke stoffen), PGS 29 (opslag van brandbare vloeistoffen in tanks) en PGS 31 (opslag van gevaarlijke vloeistoffen in ondergrondse en bovengrondse tankinstallaties). De invoering van de nieuwe PGS 37 (opslag van lithiumbatterijen) wordt in 2022 verwacht.

In het MJP 2017–2020 stonden bij focuspunt Implementatie PGS-sen het implementeren van de meest actuele beste beschikbare technieken centraal. In het MJP 2021–2024 is dit focuspunt opnieuw relevant omdat bijvoorbeeld de PGS 29 in 2021 opnieuw wordt herzien, en de tweede fase moet worden geïmplementeerd.
Er zijn twee indicatoren voor het focuspunt implementatie PGS-sen bekeken:

- Aantal bedrijven met een geactualiseerde vergunning.
- Aantal controles en overtredingen bij bedrijven met PGS-en als aandachtspunt.

Wat is er bereikt?

Geactualiseerde vergunningen PGS
PGS 29: Een aandachtspunt is de opslag van instabiele stoffen. Tijdens een tankputbrand kan de betrokkenheid van een tank met instabiele stoffen leiden tot verdere escalatie. Hiervoor is geen richtlijn beschikbaar en hebben DCMR, de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR), de gezamenlijke brandweer en betrokken bedrijven onderzocht welke maatregelen noodzakelijk zijn. De bedrijven hebben het rapport Instabiele stoffen in relatie tot tankputten opgesteld. In december 2020 hebben DCMR en de VRR ingestemd met het rapport. De bedrijven hebben nieuwe implementatieplannen ingediend waarin rekening wordt gehouden met het rapport. Na beoordeling van de plannen is aan de bedrijven het voornemen kenbaar gemaakt dat de omgevingsvergunningen worden geactualiseerd. Bij twintig bedrijven is in 2021 een ontwerpbeschikking gepubliceerd voor het ambtshalve wijzigen van de vergunning. Bij twee bedrijven moet dit nog gebeuren. De wijziging betreft het toevoegen van studie- en kaderstellende implementatievoorschrift(en) ('Beheersen en bestrijden van plasbranden in tankputten met vastdaktanks voor stoffen van PGS29-klasse 0*, 1 en/of 2').

Controles en overtredingen bij bedrijven met PGS- als aandachtspunt
In 2021 zijn 190 PGS 15-inspecties uitgevoerd. Dit aantal is lager dan in 2020. Het aantal bedrijven met overtredingen lag fors hoger en ook het aantal overtredingen is significant meer dan in 2020.

Het aantal PGS 29-inspecties bij opslagtanks is geïntensiveerd ten opzichte van 2020, maar het aantal overtredingen ligt beduidend lager. Jaarlijks worden andere thema's en/of installaties geïnspecteerd en dat is de reden waarom de nalevingscijfers fluctueren. De gemene deler is wel dat er altijd veel overtredingen zijn op onderhoud van de tanks. Dat heeft ook de aandacht van DCMR. Naar aanleiding van de overtredingen wordt handhavend opgetreden.

Tabel: Aantal inspecties PGS 15.

Jaar	Aantal controles	Aantal bedrijven met overtreding	Aantal overtredingen
2018	97	15	18 (niet ernstig)
2019	236	65	62 (niet ernstig)
2020	237	18	36 (niet ernstig)
2021	190	36	91

Tabel: Aantal inspecties PGS 29.

Jaar	Aantal controles	Aantal bedrijven met overtreding	Aantal overtredingen
2018	54	8	10 (niet ernstig)
2019	59	7	15 (niet ernstig)
2020	65	12	53 (niet ernstig)
2021	95	8	14 (niet ernstig)

6.2.3 Beperken van de gevolgen van incidenten

De overheid beoordeelt op basis van risicostudies (Quantitative risk assessment, QRA; Hazard operability, HAZOP) of een bedrijf zich op een locatie kan vestigen. Het gaat dan over bedrijven die onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) vallen. In de risicostudies staan kritische veiligheidsvoorzieningen die bepalend zijn voor beperking van de omvang van een incident of de kans dat een incident kan voorkomen. Verder vindt er onderzoek plaats naar de omgeving: of er gevoelige objecten liggen binnen het risico-, invloeds-, of aandachtsgebied van het bedrijf. In de vergunning dienen de kritische veiligheidsvoorzieningen te staan. Deze moeten voldoen aan het criterium van de beste beschikbare techniek. Tijdens inspecties is onderzoek nodig of een bedrijf nog steeds aan de uitgangspunten van de risicostudies voldoet. Daarnaast is het van belang dat bedrijven leren van incidenten en ze steeds opnieuw de juiste voorzorgsmaatregelen nemen om incidenten te voorkomen en gevolgen te beperken.
Wanneer bedrijven niet aan de eisen van de beste beschikbare technieken voldoen, ontstaan er vermijdbare veiligheids- en milieurisico's.

Er zijn drie indicatoren voor het beperken van gevolgen van incidenten bekeken:
- Aantal en aard incidenten met gevaarlijke stoffen.
- Aantal gewijzigde vergunningen op kritische veiligheidsvoorzieningen.
- Aantal inspecties en overtredingen ten opzichte van de uitgangspunten van de QRA.

<u>Wat is er bereikt?</u>

Aantal incidenten (ongevallen) bij Bevi-bedrijven
Bedrijven in het Rijnmondgebied kunnen via het Centraal Incidenten Nummer (CIN) voorvallen melden die mogelijk om inzet van hulpdiensten vragen. Met een CIN-melding worden politie, brandweer, Rijkswaterstaat, Havenbedrijf Rotterdam en DCMR met een telefoongesprek gelijktijdig geïnformeerd. Bij de meeste meldingen is actie overigens niet nodig. In 2021 zijn er in totaal 257 CIN-meldingen binnengekomen bij DCMR. In onderstaande tabel is weergegeven om welke soort CIN-meldingen het ging. Het aantal CIN-meldingen zegt niet direct iets over het aantal incidenten. Het is wel een indicatie voor het meldgedrag van bedrijven. Ervan uitgaande dat de meldingsbereidheid niet is gewijzigd, kan mogelijk worden aangenomen dat het aantal incidenten afneemt. Bedrijven kiezen er zelf voor om transparant te zijn, maar DCMR tilt ook zwaar aan het niet of verkeerd melden door bedrijven.

Tabel: CIN-meldingen.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Brand	126	158	140	101	146	151	186	149	196	220	150	219	133
Gevaar	13	10	15	6	25	33	26	20	30	37	29	37	23
Zonder gevaar	191	150	137	134	129	147	154	149	111	145	146	146	101
Totaal	**330**	**318**	**292**	**241**	**300**	**331**	**366**	**318**	**337**	**402**	**325**	**402**	**257**

Gewijzigde vergunningen op kritische veiligheidsvoorzieningen
Er zijn in 2021 vier vergunningen behandeld om de kritische veiligheidsvoorzieningen uit nieuwe risicostudies van bedrijven te actualiseren. Met deze vergunningen worden de maatregelen en voorzieningen, die nodig zijn om de kans op een groot effect te minimaliseren, in voorschriften geborgd.

Inspecties op de uitgangspunten van de QRA (kwantitieve risicostudies)
Tijdens inspecties wordt onderzocht of een bedrijf nog steeds aan de uitgangspunten van de risicostudies voldoet. In 2021 zijn er 28 juistheidcontroles van de QRA uitgevoerd. Deze controles worden eens per vijf jaar uitgevoerd en zijn onderdeel van Brzo-inspecties. Naar aanleiding van een dergelijke juistheidscontrole geeft het adviesteam externe veiligheid een advies aan de Brzo-inspecteur met bevindingen (waarnemingen getoetst aan een norm). Deze worden door de Brzo-inspecteur opgenomen in de rapportage. Als er afwijkingen worden geconstateerd volgt er of een overtreding (indien de afwijking nadelige gevolgen heeft voor de risico's) of een actie voor het bedrijf via het Brzo-spoor.
In 2021 werd bij drie Brzo-bedrijven een overtreding geconstateerd. Bij achttien Brzo-bedrijven zijn afwijkingen geconstateerd die tot een of meer acties (niet zijnde een overtreding) voor het bedrijf heeft geleid.

6.3 Gezondheid

De beleidsopgave gezondheid kent vier focuspunten:

6.3.1 Uitstoot van zeer zorgwekkende stoffen verminderen

Een zeer zorgwekkende stof (ZZS) is een stof die gevaarlijk is voor mens of milieu omdat deze bijvoorbeeld carcinogeen, mutageen of reprotoxisch (CMR) is of zich in de voedselketen ophoopt. Het voorkomen van uitstoot van deze stoffen naar lucht, bodem, indirect naar afvalwater en/of afval- of afvalverwerking is dus belangrijk voor het behouden van een gezonde leefomgeving. ZZS kunnen in de bodem terechtkomen door het toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen op of in de bodem. Dit wordt geregeld in het Besluit bodemkwaliteit (verder Bbk), dat geen rekening houdt met ZZS.

DCMR hanteert een brede definitie van ZZS, die verder gaat dan de huidige stoffenlijst van het RIVM. De volgende stoffen behoren tot de groep ZZS:
- Opkomende stoffen zoals toegepast door de waterkwaliteitsbeheerders. Dit zijn stoffen waarvan de schadelijkheid nog niet bekend is.
- Potentiële ZZS voor provinciale bedrijven.
- Stoffen die het RIVM bestempelt als behandelen als ZZS of behandelen als pZZS (potentieel zeer zorgwekkende stof).
- Door bedrijven zelf-geclassificeerde stoffen in CMR1A/B.

Per opdrachtgever wordt bepaald hoe deze toegevoegde stoffen aan de groep ZZS worden toegepast.

Er zijn vier indicatoren bekeken om vermindering van de uitstoot van ZZS te beoordelen:
- Een actueel overzicht van de bedrijven die uitstoten en om welke ZZS het gaat.
- Aantal geactualiseerde vergunningen op ZZS.
- Aantal uitgevoerde controles en overtredingen op ZZS.
- Aantal bedrijven dat is geïnformeerd over regels, mogelijkheden en lessons learned met betrekking tot ZZS.

Wat is er bereikt?

Actueel overzicht van bedrijven die ZZS uitstoten en om welke ZZS het gaat
Het RIVM werkt aan een landelijke database voor emissies en (in)directe lozingen van ZZS. DCMR heeft daarvoor een uitvraaglijst geleverd, gebaseerd op vragen aan provinciale bedrijven over hun ZZS-situatie. Onderdeel van deze database zijn de werkelijke en gemaximeerde emissies en (in)directe lozingen gebaseerd op de maximale vergunde productiecapaciteit.
De verwachting is dat de database in de loop van 2022 in gebruik genomen wordt. De database zal aan het e-MJV (systeem voor het indienen elektronische milieujaarverslagen door bedrijven) worden gehangen, althans softwarematig, niet juridisch. Daarmee worden de ontwikkelingen in beeld gebracht. Er wordt nog gezocht naar de gewenste registratiemethoden en wettelijke verplichtingen op dat gebied. De database zal voorlopig alleen de gegevens uit de ZZS-uitvraag van de provinciale bedrijven bevatten, later volgt de toevoeging van gemeentelijke bedrijven. De nieuwe database is een stuk completer wat betreft de ZZS-informatie dan de informatie over ZZS in het e-MJV (wettelijk kader EU) omdat de drempelwaarden bij het e-MJV relatief hoog zijn en het aantal stoffen beperkt.
Laatste ontwikkelingen op dit gebied zijn dat er aangesloten gaat worden op de ZZS-informatieplicht op basis waarvan bedrijven iedere vijf jaar inzicht moeten geven in de tot dan toe gebruikte ZZS en hun inspanningen om dit gebruik te minimaliseren. De updates van de RIVM-database zullen daarmee ook vijfjaarlijks gedaan worden, tenzij er met een vergunningprocedure wijzigingen optreden met betrekking tot de ZZS-informatie.

Aantal geactualiseerde vergunningen op gebied van ZZS
Er zijn standaardvoorschriften opgesteld voor acceptatie en registratie van ZZS-houdende afvalstoffen. Er is een stel standaardvoorschriften voor de industriële bedrijven en een stel voor afvalverwerkende bedrijven. Voor type B-bedrijven en type C-bedrijven die niet onder de bevoegdheid van de provincie Zuid-Holland vallen moeten nog aparte voorschriften worden ontwikkeld.

De verwerking van afval met ZZS moet aan het landelijk afvalbeheerplan (LAP3) voldoen en dit moet in de vergunning zijn vastgelegd door het bevoegd gezag. Voor de actualisatie wordt enerzijds gebruik gemaakt van de basisgegevens van de ZZS-uitvraag. In dit geval de uitvraag van de afvalverwerkende bedrijven waarbij zowel gevraagd is naar de ZZS-emissies naar lucht/de lozing van ZZS in het afvalwater als naar LAP3-informatie met betrekking tot afvalverwerking. In 2021 is gestart met de screening van de gegevens/vergunningen op volledigheid van de aangeleverde gegevens. De daadwerkelijk actualisatie start in 2022.

Van de ZZS-uitvraag bij de chemische industrie moeten van tenminste 46 bedrijven de vergunning worden aangepast. Dit betekent dat de bedrijven of een vergunning moeten aanvragen, omdat de (p)ZZS-stof niet in de aanvraag van de vigerende vergunningen zijn genoemd, of er moet een aanpassing van de vergunning komen omdat een stof ten tijde van het verlenen van de vergunning niet als (p)ZZS werd aangemerkt. De stand van zaken eind 2021 is als volgt: vijf zaken zijn afgesloten omdat de p(ZZS) van de lijst is verwijderd, zestien procedures zijn afgerond en bij zeven bedrijven wordt de ZZS-actualisatie meegenomen in de revisieaanvraag. De overige achttien zaken zijn nog in behandeling. In 2021 is gestart met een ZZS-cursus voor zowel toezicht als vergunningverleners. Dit zal doorlopen in 2022.
Inmiddels zijn ook de beoordelingen bij de branches raffinaderijen en tankop- en tankoverslagbedrijven afgerond. Hieruit volgt dat er actualisatie van al deze vergunningen moet plaatsvinden.

In het kader van het potentiële ZZS-beleid van de provincie Zuid-Holland zijn in veel procedures tot actualisatie van omgevingsvergunningen kritische zienswijzen ingediend. Dit heeft geleid tot aanpassingen van de standaard ZZS-voorschriften en consideransteksten. Recentelijk zijn de eerste beroepsprocedures tegen de ZZS-actualisatie omgevingsvergunningen gestart.

De gemeente Rotterdam heeft opdracht gegeven onderzoek te doen naar een twintigtal zeer zorgwekkende stoffen in de bodem. Ook het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gaat landelijk

soortgelijk onderzoek uitvoeren. DCMR is hierbij betrokken. Dit soort onderzoeken kunnen nieuwe inzichten opleveren die op termijn verwerkt kunnen worden in beleid en wetgeving en daaropvolgend vergunningverlening en toezicht.

Aantal inspecties en overtredingen op gebied van ZZS
Op de emissiegrenswaarde (EGW) lucht wordt een keer per twee jaar gecontroleerd op ZZS en op EGW afvalwater wordt een keer per twee jaar op ZZS gecontroleerd.

Tabel: Aantal inspecties ZZS.

Jaar	Aantal bedrijven gecontroleerd	Aantal bedrijven met overtreding	Aantal bedrijven zonder overtreding
2018	2	0	2
2019	47	0	47
2020	84	1	83
2021	79	4	75

In 2021 is gecontroleerd op de emissiegrenswaarden van de lozing van ZZS in het afvalwater. Er zijn in totaal 79 controles uitgevoerd, waarbij vier overtredingen werden geconstateerd.

Er is een nieuwe checklist ontwikkeld voor toezicht op de nieuwe voorschriften voor het acceptatie- en verwerkingsbeleid van ZZS in afvalstoffen. Vergunningplichtige bedrijven die afvalstoffen ontvangen moeten meestal beschikken over een acceptatie- en verwerkingsbeleid (A&V-beleid) en een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Concreet houdt dit bijvoorbeeld in dat bedrijven jaarlijks een register moeten voorleggen met de ZZS die aanwezig zijn binnen het bedrijf en of hier wijzigingen of aanvullingen op zijn gekomen. Ook zullen de bedrijven hun A&V-beleid actueel moeten houden.

Aantal bedrijven dat is geïnformeerd over regels, mogelijkheden en lessons learned met betrekking tot ZZS
Er is nog geen sprake van een aanpak op dit gebied. Wel zijn er in 2021 intern cursussen georganiseerd waardoor toezichthouders, vergunningverleners en adviseurs nu goed op de hoogte zijn van actuele regelgeving op het gebied van ZZS. Zij kunnen die kennis dan overdragen op de bedrijven. Deze cursussen gaan door in 2022.

In Zuid-Holland is in 2021 een kennisschakelpunt gestart voor kennis over zeer zorgwekkende stoffen in een circulaire economie. Diverse overheden en uitvoeringsdiensten uit de regio werken hier aan nieuwe kennis over gebruik van afval waarin ZZS zitten. DCMR brengt omgevingsdiensten, waterschappen, de provincie, gemeenten en kennisinstellingen samen om kennis te delen en verder te ontwikkelen. Enerzijds om reststromen die verontreinigd zijn met ZZS toch circulair te kunnen inzetten. Anderzijds om te voorkomen dat de aanwezigheid van deze stoffen in processen leidt tot niet-herbruikbare afvalstoffen.

In de eerste fase gaat het erom het netwerk zichtbaarder en actief te maken. Hiertoe is een promotietekst opgesteld voor de interne communicatie bij de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten. Bij Omgevingsdienst NL is een kennisnetwerk opgericht met verschillende functies waaronder een forumpagina. Er is een mailadres: kennischakelpunt-pzh@dcmr.nl. Er is een overzicht van binnengekomen vragen waarmee wordt geoefend met het delen en beantwoorden van vragen. Tot slot is er gewerkt aan een tool om het kennisnetwerk te visualiseren.

6.3.2 Uitstoot van fijnstof en stikstof verminderen

Bij dit focuspunt gaat het om de vermindering van de uitstoot van fijnstof (PM10 en PM2.5) en stikstof door bedrijven en activiteiten. Met stikstof gaat het om stikstofverbindingen, dus zowel om stikstofoxiden als om ammoniak.
Fijnstof kan nadelige gezondheidseffecten veroorzaken, zoals longproblemen. Ook bij concentraties onder de wettelijke grenswaarden kunnen deze gezondheidseffecten optreden. De uitstoot van stikstofoxiden (NO_x) draagt bij aan concentraties stikstofdioxide (NO_2) op leefniveau. Bij hoge concentraties kan dit gezondheidsproblemen veroorzaken. Daarnaast draagt NO_x, samen met ammoniak (NH_3), bij aan de stikstofdepositie op kwetsbare natuurgebieden. Vanwege de ernst van deze effecten is besloten dit focuspunt voort te zetten en ook de komende jaren extra aandacht te geven.

In mei 2019 ontstond de stikstofcrisis naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State. Als gevolg daarvan is het terugdringen van stikstofemissie noodzakelijk voor het mogelijk maken van nieuwe ontwikkelingen, zoals bouwplannen en industriële uitbreidingen. Daarnaast is het in het belang van de volksgezondheid. Het Schone Lucht Akkoord (SLA), afgesloten en ondertekend door het Rijk, gemeenten en provincies, benadrukt dit maatschappelijk belang. Binnen het DCMR-gebied hebben verschillende participanten het SLA ondertekend en zijn de uitgangspunten door alle participanten onderschreven. De maatregelen uit het klimaatakkoord leiden ook tot een verminderde uitstoot van emissies van fijnstof, maar vooral van NO_x. Het is de ambitie om zo dicht mogelijk aan de onderkant van de best beschikbare technieken (BBT)-range te vergunnen, met als doel de luchtkwaliteit te verbeteren en daarmee uitvoering te geven aan de industriemaatregelen uit het SLA.

Wat is er bereikt?

Eind mei 2021 heeft de gedeputeerde een pas op de plaats gemaakt met het geven van invulling aan het SLA, omdat hij een level playing field wilde met andere omgevingsdiensten. Ook was hij van mening dat Deltalinqs in de discussie moest worden betrokken. De actualisatietoetsen van vergunningen zullen verder worden afgerond zonder invulling te geven aan het SLA. Wel is in de afrondende brief aan de betrokken bedrijven een opmerking gemaakt over het SLA en is een voorbehoud gemaakt dat mogelijk aanvullende eisen kunnen worden gesteld als wel tot uitvoering van het SLA wordt overgegaan.

6.3.3 Voorkomen van gezondheidsrisico's door asbest

Bij de sanering van asbest treden bijzonder grote risico's op voor de gezondheid. Asbestsaneerders en personen in de omgeving kunnen bij slecht uitgevoerde asbestsaneringen asbestvezels inademen. Handelingen van de niet-gecertificeerden en particulieren leiden vaak tot een verontreiniging van de omgeving. De Rijksoverheid wil vanaf 2040 geen nieuwe asbestslachtoffers. Maatregelen voor veilige en gezonde asbestverwijdering zijn over het algemeen kostbaar en daarom niet geliefd bij saneerders en hun opdrachtgevers. Bij particuliere saneringen ontbreekt het regelmatig aan de juiste kennis.

DCMR startte in 2018 met het toezicht op de asbestsanering. De ambitie is een uniform basisniveau van de uitvoering voor alle gemeenten in het Rijnmondgebied. Hierbij gelden de volgende ontwikkelingen en prioriteiten:

- Door wetswijzigingen gaan de laagrisicosaneringen toenemen: ook niet-gecertificeerde aannemers mogen asbest gaan verwijderen. Dit verhoogt de kans op mindere kwaliteit van asbestverwijderen en daarmee een grotere kans op verspreiding van asbestvezels naar de leefomgeving.
- Het verbod op asbestdaken is voorlopig van de baan. Maar (oude) asbestdaken leveren wel risico's voor gemeenten. Een gezondheids- en milieurisico omdat deze daken in slechte staat kunnen verkeren en een financieel risico omdat verzekeraars saneringen na calamiteiten in de toekomst niet meer volledig dekken.

- Particulieren geven vaak aan dat zij het asbest al hebben verwijderd voordat zij de sloopmelding deden. Een risico hierbij is dat zij asbest verwijderen dat – vanwege gezondheidsrisico's – niet is vrijgesteld voor particulieren.

Er drie indicatoren bekeken voor het focuspunt gezondheidsrisico's door asbest voorkomen:
- Aantal voorlichtingsacties.
- Goedkeuringspercentage van aantal sloopmeldingen.
- Aantal uitgevoerde controles en overtredingen op asbest.

Wat is er bereikt?

In de loop der jaren is DCMR asbesttaken voor steeds meer gemeenten gaan uitvoeren. Het werkgebied van de DCMR-asbestdeskundigen (ASD's) wordt per 1 januari 2022 uitgebreid met de gemeenten Rotterdam en Goeree-Overflakkee.

Voorlichtingsacties
In 2021 was er een toename in het gebruik van de asbesttelefoon ten opzichte van 2020. De asbesttelefoon wordt steeds bekender en wordt vrijwel dagelijks gebruikt. Wekelijks is er een asbestdeskundige van DCMR beschikbaar voor de beantwoording van telefoontjes van burgers en bedrijven. Zij worden meestal direct geholpen en dat wordt erg gewaardeerd.

DCMR zet in op goede samenwerking met diverse partijen binnen de asbestbranche en organiseert met dit doel ook voorlichtingen, zoals aan een groep deskundigen inventarisatie asbest (DIA's). De DIA's onderzoeken bouwwerken en objecten en maken de asbestinventarisatierapporten. Die informatie gebruikt DCMR voor de beoordeling van sloopmeldingen. Aan de asbestinventarisatiebureau's is uitgelegd wat de asbesttaken van DCMR zijn en er zijn afspraken gemaakt om een goede samenwerking te bevorderen. Het staat op de planning om een soortgelijke bijeenkomst te organiseren voor asbestsaneerders, door corona is dit helaas nog niet mogelijk geweest. Het plan is om dit in 2022 te organiseren. De laatste partij binnen de asbestbranche, waarvoor nog voorlichting georganiseerd moet worden, zijn de asbestlaboranten, die beoordelen of saneringen succesvol zijn verlopen.

Voorlichting aan particulieren gebeurt nu vooral nog vanuit de gemeenten en daarin denkt DCMR mee. Dit wordt steeds meer een samenspel tussen DCMR en de gemeenten, bijvoorbeeld als het gaat over het informeren van burgers over de aanpak van asbestdaken

Goedkeuringspercentage van aantal sloopmeldingen

Jaar	Aantal goedgekeurd	Goedkeuringspercentage
2019	989	74%
2020	2.143	87%
2021	2.738	90%

Voorafgaand aan het verwijderen van asbest is het voor een bedrijf of particulier verplicht een sloopmelding te doen via het omgevingsloket. Die meldingen komen rechtstreeks bij DCMR binnen. DCMR beoordeelt deze sloopmeldingen en hierop volgt een goedkeuring of afkeuring. Na de sloopmelding volgt er nog een startmelding om de start van de werkzaamheden aan te geven.

Bovenstaande tabel toont dat het aantal sloopmeldingen de afgelopen jaren is toegenomen omdat vanaf 2019 het aantal gemeenten is toegenomen waarvoor DCMR asbesttaken uitvoert. Het percentage goedgekeurde sloopmeldingen is ook met de jaren toegenomen. Een verklaring hiervoor is dat DCMR de afgelopen jaren veel meer contact heeft gehad met de bedrijven en particulieren, waardoor zij beter op de hoogte zijn van de vereisten om een asbestsanering in gang te zetten. Onder andere de goede bereikbaarheid van de asbestdeskundigen van DCMR via de asbesttelefoon heeft daaraan

bijgedragen. Door de aansluiting van de gemeenten Rotterdam en Goeree-Overflakkee begin 2022 zou het afkeuringspercentage weer kunnen oplopen. Vooral Rotterdam zorgt voor een grote toename in het aantal sloopmeldingen. Er moet nog worden gewerkt aan een goede informatieoverdracht van DCMR naar diverse partijen in de asbestbranche van deze gemeenten. Ook moeten deze gemeenten de weg naar de asbesttelefoon nog vinden.

De sloopmeldingen die bij DCMR binnenkomen zijn van bedrijven of particulieren die asbest willen verwijderen.

- Mutatie: Gaat om sloopmeldingen voor bedrijfsmatige asbestsaneringen. Dit geldt voor tijdelijk leegstaande woningen of bewoonde woningen die snel gerenoveerd moeten worden zodat de woning binnen korte termijn weer in gebruik genomen kan worden. Eventuele verwijdering van asbest moet daarom ook snel kunnen plaatsvinden. Om die reden geldt er voor de verwerking van dit soort meldingen een wettelijke termijn van vijf dagen
- Regulier: Gaat om sloopmeldingen bedrijfsmatige saneringen. Geldt voor panden die in zijn geheel gerenoveerd moeten worden en waarbinnen asbest verwijderd moet worden. Voor deze sloopmeldingen geldt een wettelijke termijn van vier weken.
- Particulier: Gaat om meldingen van asbestsaneringen die door particulieren uitgevoerd mogen worden. Voor deze sloopmeldingen geldt een wettelijke termijn van vijf werkdagen.
- Advies gemeenten: In sommige gevallen geeft DCMR advies aan gemeenten over sloop-meldingen.

2021	Aantal goedgekeurd	Goedkeuringspercentage
Advies gemeente	242	85%
Bedrijfsmatig - Mutatie	1.373	94%
Bedrijfsmatig - Regulier	726	89%
Particulier	397	85%
Totaal	**2.738**	**90%**

Uitgevoerde controles en overtredingen op asbest

Sinds de start wordt gebruik gemaakt van landelijk vastgestelde checklists door Omgevingsdienst NL voor het risicogestuurd controleren op de uitvoering van asbestsaneringen. Per 2022 wordt een vernieuwde asbestchecklist in gebruik genomen die het mogelijk maakt om te achterhalen of saneringen door een gecertificeerd of niet-gecertificeerd bedrijf is uitgevoerd. Zoals eerder vermeld komt er een wetswijziging waardoor straks ook niet-gecertificeerde saneerders asbest mogen verwijderen met het risico dat zij het asbest minder professioneel en met minder zorg saneren. Dit wordt vanaf volgend jaar gemonitord.

6.3.4 Aanwezigheid van schadelijke stoffen in de bodem voorkomen

Het is wettelijk verplicht om de bodem te beschermen tegen de aanwezigheid van schadelijke stoffen. Bij verschillende bedrijfsactiviteiten is het risico dat schadelijke stoffen vrijkomen en in de bodem terechtkomen. Om de impact op de bodemkwaliteit te beperken, moeten de bedrijfsactiviteiten, in lijn met de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming, voldoen aan een verwaarloosbaar bodemrisico. Als bedrijven hier niet aan voldoen, bestaan er milieurisico's voor de bodem bij het betreffende gebied. Het bedrijf kan voor bestaande situaties waar verwaarloosbaar bodemrisico niet kan worden bereikt met een maatwerkverzoek een aanvaardbaar bodemrisico aanvragen. Saneringsmaatregelen zijn vaak kostbaarder dan preventieve maatregelen. Een inventarisatie onder RIE-bedrijven (Richtlijn Industriële Emissies) toonde aan dat lang niet alle bedrijven aan deze wettelijke verplichting voldoen of maatwerk hebben aangevraagd. Als gevolg daarvan is er een aanpak nodig om de bodem-bescherming beter te borgen.

Er zijn twee indicatoren bekeken voor het focuspunt schadelijke stoffen in de bodem voorkomen:

- Aantal geactualiseerde vergunningen waarbij aanvaardbaar bodemrisico is vergund.

- Aantal inspecties bij RIE4- of Brzo-bedrijven waar de benodigde maatregelen zijn genomen om verwaarloosbaar bodemrisico te bereiken.

Wat is er bereikt?

Geactualiseerde vergunningen met maatwerk voor aanvaardbaar bodemrisico
In 2021 zijn bij vijftien bedrijven maatwerkbeschikkingen verleend waarmee aanvaardbaar bodemrisico voor bedrijven is vastgelegd. Op basis van de eerdere inventarisatie is bij 56 RIE-bedrijven de noodzaak van maatwerk voor aanvaardbaar bodemrisico niet uit te sluiten. Bij alle maatwerkverzoeken wordt een tijdelijk aanvaardbaar bodemrisico vergund. De hierbij geëiste financiële zekerheid dwingt bedrijven om toch verwaarloosbaar bodemrisico te realiseren, zodat ze uiteindelijk alsnog aan verwaarloosbaar bodemrisico zullen gaan voldoen.

Er zijn ook andere procedures doorlopen, te weten ambtshalve actualisaties, revisievergunningen en oprichtingsvergunningen. Op dit moment kan uit de DCMR-systemen niet worden achterhaald hoeveel dit er zijn geweest. Mogelijk is met het ontsluiten van een ontbrekend veld in de datawarehouse dit inzicht in de rapportage over 2022 wel mogelijk.

Inspecties op maatregelen om verwaarloosbaar bodemrisico te bereiken
In 2021 is bij twintig inspecties geïnspecteerd op verwaarloosbaar bodemrisico. Hiervoor is de checklist verwaarloosbaar bodemrisico ingezet. Bij zes bedrijven (32%) zijn overtredingen geconstateerd.

6.4 Leefbaarheid

De beleidsopgave leefbaarheid kent drie focuspunten:

6.4.1 Geluidhinder voorkomen

Geluidhinder heeft een negatief effect op de gezondheid, de leefbaarheid van de woonomgeving en op de flora en fauna. Het maatschappelijk draagvlak voor geluidproducerende activiteiten neemt af. Tegelijkertijd is er sprake van bouw van nieuwe woningen in de buurt van geluidbronnen waarmee het risico op geluidhinder verder toeneemt. Het is belangrijk de balans tussen leefbaarheid en ruimtegebruik goed in de gaten te houden.

Dit focuspunt bestaat uit twee onderwerpen:
- Het voorkomen van hinder van nestgeluid van afgemeerde schepen.
- Het verminderen van geluidhinder door vrijetijdsbesteding (horeca, sport en recreatie en evenementen).

Geluidhinder in de horeca was ook een focuspunt in het vorige MJP (2017–2020). De aanpak gericht op preventie heeft al geleid tot minder geluidklachten in de horeca en is daarom met het huidige MJP doorgezet. De aanpak is verbreed naar geluidsoverlast voor de sport en recreatie en evenementen en de aanpak van nestgeluid.

Nestgeluid is het geluid dat afgemeerde schepen produceren als er niet op of aan de schepen wordt gewerkt en er geen laad- en losactiviteiten plaatsvinden. Nestgeluid kan leiden tot geluidoverlast bij omwonenden. Naast het hinderaspect zijn er ook juridische aspecten. Veel bedrijven in het Rijnmondgebied waar schepen afmeren moeten een verandervergunning aanvragen om nestgeluid mee te nemen in de geluidvoorschriften. Nestgeluid kan effect hebben op woningbouwplannen in de omgeving van bedrijven waar schepen aan de kade liggen, maar ook op de beschikbare geluidruimte en de ontwikkelingsmogelijkheden van de haven.

De branches horeca, sport en recreatie en evenementen hebben een gemeenschappelijke uitdaging. Aan de ene kant zijn het branches die zorgen voor vermaak en ontspanning voor inwoners. Tegelijkertijd komt het merendeel van de geluidgerelateerde klachten (geluid, trilling- en contactgeluiden) uit

deze branches[2]. De afgelopen jaren is er een toename aan evenementen, 24-uurs sportscholen en buiten sporten. Ook de horeca blijft een bron van geluidhinder voor inwoners. Met de toenemende verdichting van de woonomgeving is de verwachting dat deze trend doorzet[3]. Hierbij is het de uitdaging de balans tussen rust en reuring te bewaken. Dit voorkomt overbelasting van (woon)gebieden en blijven deze gebieden leefbaar.

Er zijn vijf indicatoren bekeken voor de het focuspunt geluidhinder voorkomen:
- Aantal klachten over nestgeluid.
- Aantal voor nestgeluid geactualiseerde vergunningen.
- Aantal lopende handhavingszaken met betrekking tot nestgeluid.
- Percentage van bedrijven met klachten bij horeca, sport en recreatie.
- Aantal geluidklachten door evenementen.

Wat hebben we bereikt?

Geluidklachten over nestgeluid
Tot de zomer van 2021 werden nog geen klachten verzameld op nestgeluid. Aan de hand van verschillende subhaarden van geluid kon hiervan wel een inschatting gemaakt worden, maar geen betrouwbare. Om die reden heeft de meldkamer een aparte meldcategorie voor nestgeluid gemaakt waardoor sinds juli 2021 gericht data is verzameld en 31 klachten zijn geregistreerd. De klachten over de eerste helft van 2021 zijn daarin niet meegenomen. Deze praktijk is onlangs ingevoerd, de registratie van deze klachten wordt verder verbeterd.

Geactualiseerde vergunningen
Binnen het project nestgeluid is samen met gemeenten gewerkt aan een aanpak voor nestgeluid van afgemeerde schepen. Er wordt een strategie opgesteld om op termijn nestgeluid op te nemen in omgevingsvergunningen voor het reguleren van nestgeluid bij bedrijven. Ook worden voorstellen geformuleerd voor nestgeluid in woningbouwplannen en in handhavingskwesties. De implementatie gebeurt in overleg met de gemeenten. Omdat bij de vaststelling van de geluidzones van industrieterreinen in de jaren ’90 geen rekening is gehouden met nestgeluid, kan dit tot knelpunten leiden. DCMR inventariseert de benodigde en beschikbare geluidruimte van bedrijven en industrieterreinen en kijkt of knelpunten oplosbaar zijn met maatregelen dan wel maatwerk.

De gemeente Rotterdam heeft beleid ontwikkeld in het kader van het RAK (regionaal afsprakenkader) om nestgeluid mee te nemen in woningbouwplannen.
De aanpak op vergunningverlening voor nestgeluid is nog volop in ontwikkeling. Gemeenten en de provincie Zuid-Holland zoeken naar een goede inpassing van nestgeluid in de vergunningen. De gemeente Rotterdam vervult een voortrekkersrol en trekt daarin op met de provincie. Rotterdam heeft vooralsnog besloten om nestgeluid nog niet op te nemen in de vergunningen als industrielawaai, omdat dit niet goed is in te passen in de geluidszones. Bovendien komt er vanuit de Omgevingswet een overgang van het werken met geluidszones naar geluidproductieplafonds (GPP’s). Op grond van het overgangsrecht naar de Omgevingswet kan nestgeluid meegenomen worden in deze GPP’s zonder dat een omgevingstoets hoeft te worden uitgevoerd. De gemeente Rotterdam gaat een facetbestemmingsplan geluid opstellen. Nestgeluid wordt daarin meegenomen als hindercomponent, dit houdt in dat het geluid wordt getoetst in het kader van goede ruimtelijke ordening en niet in het kader van vergunningverlening. Binnen de regiogemeenten is nog niet duidelijk hoe zij met nestgeluid om zullen gaan.

[2] Klachten over vliegverkeer zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.
[3] De coronamaatregelen hebben in 2020 en 2021 vanzelfsprekend gezorgd voor minder overlast van horeca en evenementen.

Het is de bedoeling dat in 2022 wordt gestart met het actualiseren van vergunningen en meldingen vanwege nestgeluid. Wel hangt deze aanpak sterk samen met een aantal onzekere factoren. Er is op dit moment nog onduidelijkheid over de precieze datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet alsook de termijn waarbinnen de GPP's vastgesteld moeten worden (inclusief nestgeluid). Ook is het juridisch kader nog complex, er is weinig houvast in de vorm van jurisprudentie.

Aantal handhavingszaken nestgeluid
In 2019 zijn twee handhavingszaken gestart, die nog doorlopen in 2022. In 2021 kwam daar een zaak bij die ook doorloopt in 2022. Er zijn binnen die zaken vooralsnog geen overtredingen meer geconstateerd. Om deze reden is de nieuw ontwikkelde handhavingsstrategie op nestgeluid nog niet in de praktijk gebracht.

Percentage van bedrijven met geluidklachten horeca, sport en evenementen
Voor de branches horeca, sport en recreatie en evenementen was 2021 een bijzonder jaar. Doordat de coronapandemie voortduurde was er ook afgelopen jaar minder activiteit, maar door de versoepelingen in de zomer van 2021 ontstond er een aantal pieken in activiteit. Zo werd binnen de horeca de mogelijkheid om buitenterrassen te openen verruimd en konden evenementen zoals festivals weer georganiseerd worden.

Branche	Jaar	Aantal bedrijven	Aantal bedrijven met klachten	Percent. bedrijven met klachten
Horeca	2019	4.099	463	11,3%
Horeca	2020	4.108	303	7,4%
Horeca	2021	4.100	260	6,3%
Sport en recreatie incl. zwembaden	2019	1.539	125	8,1%
Sport en recreatie incl. zwembaden	2020	1.586	94	5,9%
Sport en recreatie incl. zwembaden	2021	1.571	113	7,2%

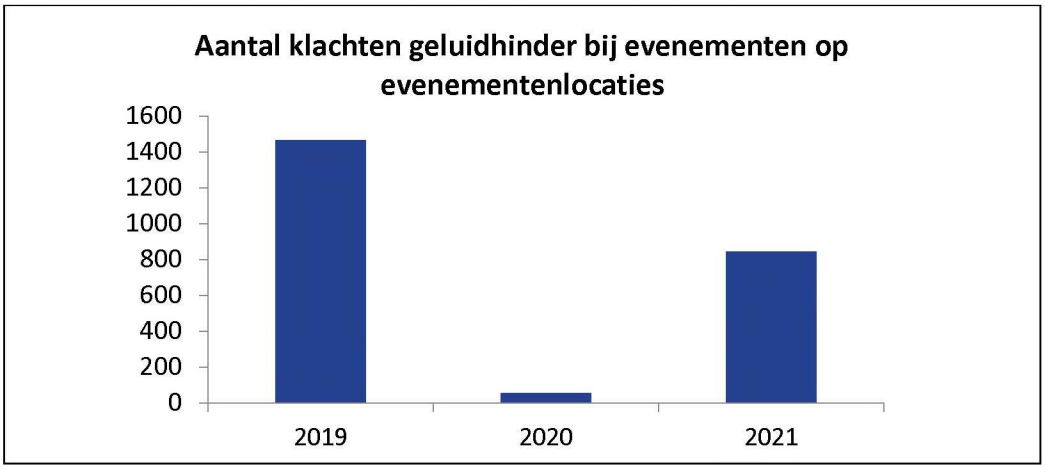
In bovenstaande tabel is bij het percentage van de bedrijven die klachten veroorzaken binnen de horeca, sport en recreatie sprake van minstens een geluidsklacht. In 2020 en 2021 liggen die percentages wat lager dan in 2019. Dit hangt uiteraard samen met de coronapandemie die in 2020 uitbrak. In de zomer van 2021 heeft DCMR gemeenten geadviseerd over handhaving van de vergrote buitenterrassen. Hoewel sportscholen in 2021 maar een korte periode open waren kwamen daarover relatief veel klachten binnen. Het ging dan vooral om geluiden bij het buiten sporten en gebruikte apparatuur bij 24-uurs sportscholen (in de late avond en nacht). Sportinrichtingen zijn meestal niet meldingsplichtig, waardoor DCMR deze inrichtingen pas opmerkt als hierover veel klachten binnenkomen.

In 2021 werd bij de branche horeca 30,3% van de klachten veroorzaakt door de top 10-klachtenveroorzakers. De aanvoerder van die klachtenveroorzakers is een bedrijf waarover 78 klachten zijn binnengekomen. Binnen de branche sport en recreatie veroorzaakt de top 10-klachtenveroorzakers een relatief groter aandeel van de klachten, in de jaren 2019–2021 veroorzaakte de top 10 minstens 50% van de klachten. De aanvoerder van de klachten binnen sport en horeca is voor 2021 een bedrijf waarover 72 klachten zijn binnengekomen.

Branche	Jaar	Aantal klachten	Aantal klachten top 10-bedrijven	Percent. klachten top 10-bedrijven
Horeca	2019	2.610	615	23,6%
Horeca	2020	1.215	320	26,3%
Horeca	2021	999	303	30,3%
Sport en recreatie incl. zwembaden	2019	714	359	50,3%
Sport en recreatie incl. zwembaden	2020	390	211	54,1%
Sport en recreatie incl. zwembaden	2021	478	284	59,4%

Aantal geluidklachten door evenementen

Het merendeel van de klachten over evenementlocaties betreft locaties in Rotterdam. Slechts een klein deel van de klachten komt binnen uit andere steden. Door de coronapandemie waren er in 2021 weinig evenementen in de buitenlucht, zo stonden er bijvoorbeeld 65 muziekevenementen op de planning waarvan er slechts tien konden plaatsvinden. De evenementen die georganiseerd werden zorgden echter wel voor relatief veel overlast. Zo hebben drie grote muziekfestivals in Rotterdam geleid tot veel meldingen van geluidsoverlast. Uit geluidsmetingen tijdens die festivals bleek niet dat er overschrijdingen waren in de toegestane geluidsbelasting. De vraag is daarom ook waarom er relatief veel overlast werd ervaren. Hiervoor loopt nog nader onderzoek vanwege een verwachte volgende editie van deze festivals. Mogelijk heeft het te maken met de rust die men heeft ervaren tijdens de coronabeperkingen en de tijdelijke onderbreking van die rust doordat een beperkt aantal festivals in de zomer weer georganiseerd kon worden.

6.4.2 *Geurhinder voorkomen*

De afgelopen drie jaar maakten inwoners in het werkgebied van DCMR gemiddeld 4.808 keer per jaar melding van geurhinder. Geurhinder kan verschillende oorzaken hebben.
Hinder door geur kan, zeker als die regelmatig optreedt, een ernstige verstoring van de leefomgeving en het woongenot betekenen. Tegelijkertijd lijkt er sprake van een verlaging van de tolerantiegrens voor geuroverlast. Burgers ervaren eerder overlast en maken hier ook vaker melding van.

Niet-doelmatig werkende ontgeuringsinstallaties, luchtwassers of andere nageschakelde technieken ter voorkoming van geuremissie veroorzaken vaak geurhinder.
De woningbouwopgave van de gemeenten heeft tot gevolg dat bedrijvigheid en woningen dichter bij elkaar komen, waarmee het risico op geurhinder toeneemt. Daarom wordt de komende jaren aan de voorkant van projecten extra aandacht besteed aan de advisering over geurhinder. Geurhinder was ook onderdeel van het vorige MJP (2017–2020). Destijds lag de focus op geurhinder van de industrie. Geuroverlast wordt echter niet alleen door industriële bedrijven veroorzaakt en daarom is in het huidige MJP een aanpak in meerdere branches, industrieel en mkb, opgenomen.

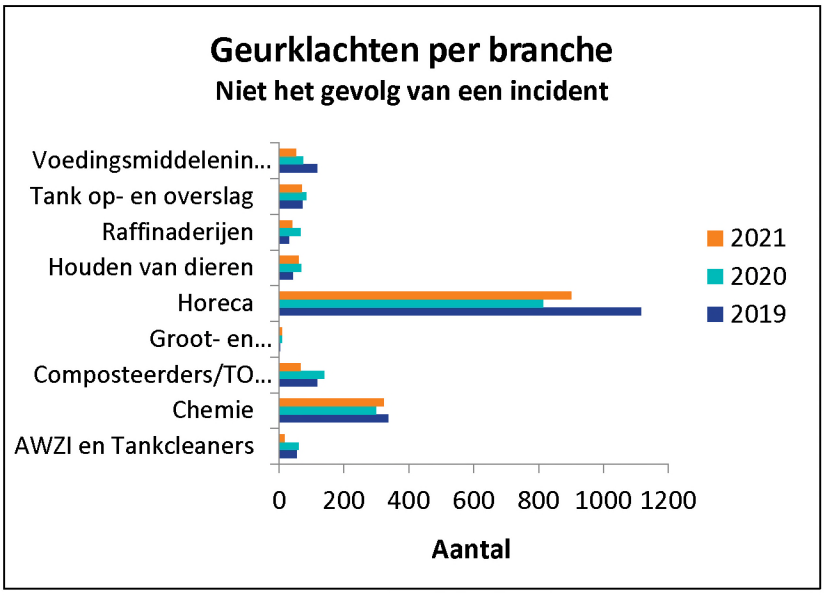
Vanuit toezicht zijn binnen de brancheplannen voor 2021–2024 verschillende aandachtspunten opgenomen voor geur. Vooral binnen de branche horeca is aandacht voor geur van belang. Vanuit deze branche wordt de meeste geuroverlast ervaren. DCMR organiseert regelmatig geurrondes om een goed beeld te krijgen van geuroverlast. Omdat voor die geurrondes onder andere huishoudens bezocht moeten worden, was dit door corona niet altijd mogelijk. De geurrondes zijn wel doorgezet, maar minder vaak dan normaal.

De focus van de aanpak van geuremissie richt zich op twee punten:
- Verscherpt toezicht en handhaving en regulering op de aanwezigheid, onderhoud en doelmatige werking van ontgeuringsinstallaties, luchtwassers of andere nageschakelde technieken.
- Extra aandacht voor het aspect geurhinder bij advisering rond ruimtelijke plannen aan de gemeenten.

Voor het focuspunt geurhinder voorkomen zijn drie indicatoren bekeken:
- Aantal klachten over geurhinder die niet het gevolg zijn van incidenten.
- Nalevingspercentages aanwezigheid, onderhoud en doelmatigheid nageschakelde technieken.
- Aantal adviezen aan vergunningverlening en ruimtelijke plannen ten aanzien van geur.

Wat hebben we bereikt?

Aantal klachten over geurhinder die niet het gevolg zijn van incidenten.
In de onderstaande grafiek is weergeven hoeveel klachten over geur er in 2021 en de twee voorgaande jaren (2019 en 2020) zijn binnengekomen die niet gerelateerd waren aan een incident. Onder een incident wordt verstaan geurklachten die binnenkomen als onderdeel van een CIN-melding of wanneer er sprake is van meer dan vijftien klachten bij een voorval. Geurklachten gerelateerd aan incidenten zijn buiten beschouwing gelaten omdat een incident grote aantallen klachten kan veroorzaken, waardoor er geen goed beeld meer is van de meer gangbare geurklachten. Zo wordt zichtbaar of de reguliere controles leiden tot een vermindering van de klachten. Het aantal geurklachten is vanaf 2019 verminderd. In 2021 kwamen er in totaal 1.546 klachten binnen die niet gerelateerd waren aan een incident, in 2019 waren het er 1.898 in totaal. Waarschijnlijk heeft corona een rol gespeeld in die vermindering doordat horecaondernemers in 2020 en 2021 een groot deel van het jaar hun werk niet (volledig) konden uitvoeren.

Het grootste deel van de klachten wordt veroorzaakt binnen de branche horeca. In 2021 waren dat 901 van de in totaal 1.546 klachten, 58% van het totaal. De chemie volgt op de horeca als grootste veroorzaker van geurklachten, in 2021 kwamen er gerelateerd aan deze branche 323 klachten binnen, 21% van het totaal. Daarbij is het van belang om op te merken dat er binnen de horeca heel weinig meldingen binnenkomen van incidenten waarbij geur een rol speelt. Zoals genoemd zijn de

incidenten niet meegenomen in deze weergave van klachten. Als de geurklachten naar aanleiding van incidenten worden meegerekend, dan wordt het aandeel geurklachten vanuit andere branches, zoals de chemie, groter.

Nalevingspercentages aanwezigheid, onderhoud en doelmatigheid nageschakelde technieken.
In 2021 vonden er controles plaats bij 45 horecabedrijven. Bij zeven bedrijven werden overtredingen geconstateerd. Binnen de horeca worden verschillende technieken toegepast, bijvoorbeeld om dampen en gassen op een correcte wijze af te voeren, zoals vetfilters of afzuigsystemen. Als onderdeel van controles binnen de horeca wordt gecheckt of deze nageschakelde technieken aanwezig zijn, hun doel dienen en of ze goed toegepast worden. Bij de controles in 2021 bleek dat een ruime meerderheid van de bedrijven (89%) dit goed op orde had. Bij 7% van de bedrijven werden overtredingen geconstateerd met betrekking tot een onjuiste hoogte van afvoerkanalen of het ontbreken van doelmatige ontgeuringsinstallaties. Daarnaast werd nog een heel klein aantal problemen geconstateerd met de toepassing van vetfilters of de aanwezigheid van ontgeurings-installaties.
Tijdens de geurrondes bij horecabedrijven wordt door toezichthouders buiten gebouwen gecontroleerd of er sprake is van geuroverlast. Ook die controles kunnen leiden tot overtredingen. In 4,3% van die controles was sprake van een overtreding.

Ook binnen de industriële branches (chemie, tank op- en overslag en raffinaderijen) is gecontroleerd op het voorkomen van geuroverlast. In 2021 vonden negen van deze controles plaats. Daarbij werden geen overtredingen geconstateerd.

Adviezen aan vergunningverlening en ruimtelijk plannen ten aanzien van geur
De informatie op deze indicator is vanuit de systemen nog niet beschikbaar. Voor 2021 is alleen een inschatting via Rudis mogelijk voor het totaal aantal adviezen vanuit de unit advies, team lucht, niet gespecificeerd op vergunningverlening of RO. De inschatting is een totaal van 105 adviezen aan zowel RO en vergunningverlening. Geuronderzoeken waarop het team lucht niet heeft geadviseerd, zijn hierin niet meegenomen.

6.4.3 Ondermijning en milieucriminaliteit voorkomen

De aanpak van ondermijnende criminaliteit staat hoog op de agenda, zowel landelijk als bij de gemeenten in het werkgebied van DCMR. Hier zijn bedrijven steeds vaker een dekmantel voor criminele activiteiten. Landelijk is deze trend van vermengen van onder- en bovenwereld ook waarneembaar. Deze vermenging is in een aantal branches waarneembaar: bij garagebedrijven, horeca, afvalverwijderingsbedrijven en opslagboxen op bedrijventerreinen. Van een groot percentage bedrijfspanden, stallen en loodsen in de regio is het feitelijke gebruik onbekend. Zicht van de overheid ontbreekt of is versnipperd over verschillende organisaties, waarmee het risico op ondermijning toeneemt.
Door inzet van data en informatie achterhaalt DCMR waar mogelijk sprake is van ondermijnende activiteiten in een bepaald geografisch gebied. Vanuit een datagedreven organisatie is DCMR niet alleen fysiek maar ook digitaal de ogen en oren van de overheid. De regiobrede deelname, landelijke afstemming en een ketenaanpak in de afvalsector bevorderen een uniforme aanpak.

Begin 2021 is er contact met gemeenten geweest over de voorgenomen acties. Hierdoor is DCMR in staat om tijdig inzet te koppelen en voor de voorbereiding zorg te dragen of specifieke afspraken over de inzet te maken, zoals het op afroep beschikbaar hebben van een ondermijningsinspecteur.
Er is samenwerking gezocht met verschillende partijen op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau om de aanpak van milieucriminaliteit te versterken en hiervoor beschikbare data beter te benutten.
Om detailinformatie over ongebruikelijke activiteiten uit verschillende bronnen bij elkaar te brengen en te analyseren werkt DCMR samen met een platform van analisten van landelijke diensten zoals RWS, de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), politie en omgevingsdiensten. Via Omgevingsdienst NL en andere platforms draagt DCMR dit actief uit en maakt zich sterk voor informatie-uitwisseling.

In samenwerking met het Regionaal Operationeel Bestuurlijk Team (ROBT) van het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Rotterdam (RIEC) wordt gewerkt aan de professionalisering van de gemeentelijke aanpak op ondermijning. Er is een grote diversiteit in de aanpak van ondermijnings-acties in de regio. De professionaliteit in die aanpak neemt zichtbaar toe en gemeenten maken hierbij gebruik van de expertise van DCMR.

Vorig jaar is het DCMR-programma Milieucriminaliteit 'Samen werken aan het effectief terugdringen van onacceptabele ondermijning in de leefomgeving', gestart. Van daaruit zal ook een verdere invulling gegeven worden aan het inperken van milieucriminaliteit

Er zijn vier indicatoren bekeken voor het focuspunt ondermijning en milieucriminaliteit voorkomen:
- Aantal risicoanalyses en deelnames aan ondermijningsacties.
- Aantal gecontroleerde bedrijfspanden door ondermijningsteams per gemeente.
- Aantal strafrechtelijke onderzoeken in de afvalbranche.
- Aantal Bibob-onderzoeken totaal en binnen de afvalbranche.

Wat hebben we bereikt?

Aantal risicoanalyses en deelnames aan ondermijningsacties

Geplande acties	**142**
Uitgevoerde acties met actieve inzet van DCMR	75
Uitgevoerde acties met geen of beperkte inzet van DCMR	27
Afgelaste acties	40

Ondermijningsacties per participant (bekend bij DCMR)	**Aantal**
Albrandswaard	2
Barendrecht	7
Capelle aan den IJssel	1
Goeree-Overflakkee	6
Hellevoetsluis	1
Lansingerland	9
Maassluis	7
Nissewaard	5
Ridderkerk	5
Rotterdam	15
Schiedam	2
Vlaardingen	7
Westvoorne	2
Intergemeentelijk Spaanse Polder (Rotterdam en Schiedam)	6
Totaal	**75**

Voor het jaar 2021 waren er 142 ondermijningsacties gepland, in 75 van die acties participeerde DCMR. In de uitvoering van die acties moest rekening gehouden worden met beperkingen vanwege corona. Voor 73 van die 75 acties werden analyses uitgevoerd door DCMR, in verband met de vakantieperiode was dit voor twee acties niet mogelijk.
Binnen 27 van de geplande acties was er sprake van geen of beperkte inzet van DCMR. Voor drie van de acties was DCMR op afroep beschikbaar. Voor dertien van de acties was er wel inzet van intelli-

gence, maar geen inzet bij de controle. Bij de overige elf acties was er geen sprake van inzet door DCMR.
Van de geplande acties werden er veertig afgelast, hoofdzakelijk vanwege corona.
Inzet op ondermijning is afhankelijk van het beleid van de gemeenten. Door corona kon dat beleid de afgelopen jaren vaak niet volledig tot uitvoering komen.

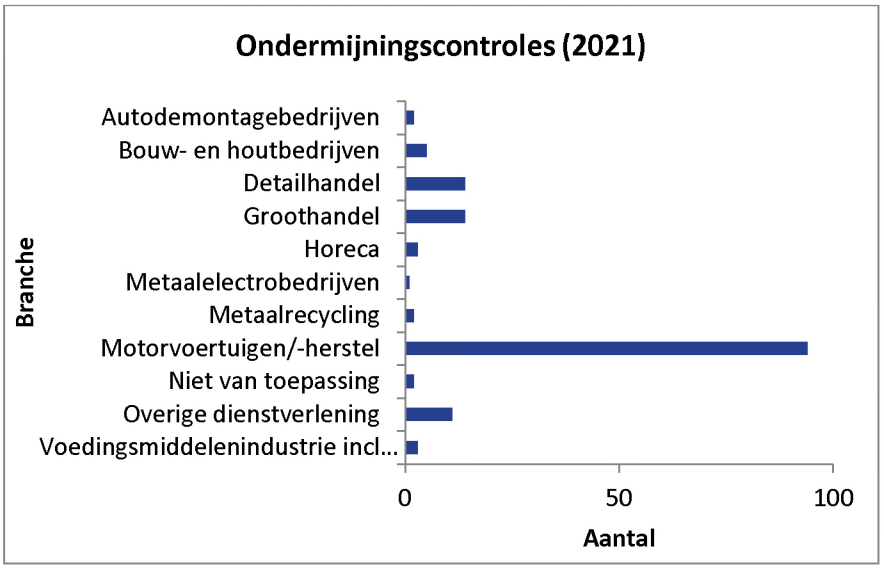
Risicoanalyses voor participanten	Aantal
Analyses gevolgd door integrale actie met DCMR-inzet	73
Analyses gevolgd door integrale actie zonder DCMR-inzet	13
Strategische analyses bedrijfsterreinen	5
Analyses ter voorbereiding van ondermijningsacties	109
Branchegerichte analyses (totaal) - Automotive - Opkopers - Opslagboxen, growshops, horeca e.d.	25 15 1 9
Totaal	**225**

Op basis van de analyses kunnen ondermijningsacties gerichter gepland en uitgevoerd worden. Dit leidt tot effectievere acties met minder inzet van mensen en middelen.
Voor de branche-analyse motorvoertuigen en herstelinrichtingen werd onder andere gebruik gemaakt van data uit de KvK, het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA), het Digitaal Opkopersregister, het Scios-register voor spuitcabines, RDW-erkenningen, energieopgaven en gebruiksfuncties van de panden. Dit leverde verschillende inzichten op:

- Adressen met alleen KvK-inschrijving, maar geen andere registraties.
- Adressen met andere automotive-registraties, maar geen inschrijving KvK.
- Wel een RDW-erkenning APK, maar geen garage-afval.
- Volgens KvK-gegevens schadeherstelbedrijf, zonder goedgekeurde spuitcabine.

Aantal gecontroleerde bedrijfspanden door ondermijningsteams per gemeente
Tijdens de ondermijningsacties kunnen een of meerdere bedrijfspanden bezocht worden voor een controle. Voor die controles is een ondermijningschecklist ontwikkeld die sinds 2021 wordt ingezet. In 2021 werden er in totaal 93 bedrijfspanden bezocht voor een controle op ondermijning (in de onderstaande grafiek een uitsplitsing daarvan per branche). Bij 32 bedrijfspanden was alles op orde, maar in het grootste deel van die bedrijfspanden (61) was sprake van overtredingen waardoor de controles opgevolgd moesten worden met een hercontrole. Bij een pand leidde de hercontrole tot het opleggen van een sanctie.

Een klein deel van de bezochte panden was niet geregistreerd als officieel bedrijf. Dit leverde binnen DCMR problemen op met de registratie van de controles omdat de panden geen deel uitmaakten van het bedrijvenbestand. Samen met een processpecialist is daarvoor een oplossing gevonden, waardoor deze onbekende panden nu geregistreerd kunnen worden. Een deel van die controles is hierdoor nog niet zichtbaar in de bovenstaande data. Dit wordt nu verder verwerkt, waardoor het totaal aantal voor 2021 nog wat hoger kan uitvallen.

Aantal strafrechtelijke onderzoeken in de afvalbranche
In 2021 zijn veertien strafrechtelijke onderzoeken afgerond in de afvalbranche, waarvan er drie binnen de asbestbranche en elf strafrechtelijke onderzoek bij de branche op- en overslag van afval en puinbrekers.

Aantal Bibob-onderzoeken totaal en binnen de afvalbranche
In 2021 zijn er tien vergunningaanvragen beoordeeld in het kader van de Wet Bibob, waarvan vijf aanvragen betrekking hadden op activiteiten in de afvalsector.

Team Bibob voert integriteitsonderzoeken uit in het kader van de Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen (Wet Bibob). Dit onderzoek vindt risicogericht plaats als er een vergunning wordt aangevraagd. Het gaat om een uitgebreide en diepgaande screening van de betrokkene. Dat is meestal de aanvrager of houder van de beschikking/vergunning. Daarnaast richt het onderzoek zich ook op de relaties van de betrokkene, bijvoorbeeld een leidinggevende of iemand die met wie de betrokkene een zakelijk samenwerkingsverband heeft. De uitkomst van het onderzoek kan leiden tot het weigeren of intrekken van de vergunning bij een ernstig gevaar van misbruik voor criminele doeleinden. Over dit gevaar kan aan het Landelijk Bureau Bibob (LBB) om advies worden gevraagd. Het LBB voert dan een Bibob-onderzoek uit. Dat is in de kern een uitgebreide en diepgaande screening, oftewel, een antecedentenonderzoek.

Team Bibob levert een bijdrage aan verschillende initiatieven om tot betere samenwerking te komen op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. Samenwerking op het gebied van Wet Bibob met derden is op dit moment nog niet mogelijk vanwege de geheimhoudingsplicht in de Wet Bibob. Er ligt een wetsvoorstel ter behandeling bij de Tweede Kamer waarin onder andere verruiming van de bevoegdheden tot informatiedeling tussen het LBB en bestuursorganen en tussen bestuursorganen onderling wordt voorgesteld. Om te komen tot een uniforme en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van de Bibob-taak wordt overleg gevoerd in verschillende gremia.

Ook neemt DCMR met de andere omgevingsdiensten deel aan een pilot in samenwerking met TRACK (Toezicht Rechtspersonen, Analyse, Controle en Kennisgeving). Binnen de screeningsautoriteit Justis voert TRACK de Wet controle op rechtspersonen uit. TRACK screent daarbij rechtspersonen bij belangrijke veranderingen binnen een rechtspersoon zoals een oprichting of bestuurswisseling. Hiervoor toetst TRACK aan de hand van een risicoprofiel de integriteit van een rechtspersoon en die van bestuurders en andere betrokken personen en bedrijven.

6.5 Duurzaamheid

De beleidsopgave duurzaamheid kent drie focuspunten:

6.5.1 Energieverbruik verminderen

Energiebesparing is noodzakelijk. Het hoort bij de landelijke en lokale klimaataanpak waarin de klimaatdoelen staan. Energiebesparing is daarnaast aantrekkelijk voor de energiegebruiker omdat het tot kostenbesparing leidt.
Bedrijven met een verbruik vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgasequivalent per kalenderjaar hebben een informatieplicht energiebesparing. De drijver van de inrichting moet rapporteren over het energiegebruik en de te nemen energiemaatregelen. Deze informatieplicht is sinds medio 2019 van kracht. Van de ongeveer 7.000 inrichtingen voldoen nog niet alle aan de informatieplicht. Door een combinatie van communicatie en aanschrijvingen wil DCMR ervoor zorgen dat alle inrichtingen daar alsnog aan voldoen.

De regelgeving rondom energiebesparing is en blijft volop in ontwikkeling en daarom zet DCMR in op kennisuitwisseling. Dit gebeurt onder andere binnen de leergroepen voor zorg, onderwijs en industrie. Zorg- en onderwijsinstellingen en industriële inrichtingen worden door DCMR-medewerkers op de hoogte gebracht van hun verplichtingen om energie te besparen. Daarnaast worden ze ook gewezen op mogelijkheden om extra energie te besparen buiten de wettelijke kaders om. Ook stimuleert DCMR bedrijven te publiceren over de energiebesparende maatregelen die zij hebben doorgevoerd en wat dit binnen die bedrijven opgeleverd heeft. Dit kan andere bedrijven inspireren om soortgelijke maatregelen door te voeren. DCMR communiceert dit actief, bijvoorbeeld via de website of verschillende social media. Het werkt stimulerend voor de bedrijven als er niet alleen gecontroleerd wordt op tekortkomingen, maar juist ook de positieve ontwikkelingen zichtbaar worden gemaakt. Het is de bedoeling zorginstellingen de komende drie jaar vooral te begeleiden bij het doorvoeren van energiebesparende maatregelen en minder te focussen op alleen controles. Hierover moet nog een besluit genomen worden.

Het grootste deel van het bedrijvenbestand valt onder de algemene maatregelen voor energie, een beperkt deel is vergunningplichtig. Binnen de vergunningplichtige groep zijn er bedrijven die onder het Emissions Trading System (ETS) vallen. Deze bedrijven kon DCMR tot nu toe wettelijk gezien geen energiebesparende voorschriften opleggen, maar dit gaat veranderen. De afgelopen jaren heeft DCMR samen met andere instellingen actief gelobbyd voor de verplichting van energiebesparende maatregelen bij ETS-bedrijven. Die lobby heeft effect gesorteerd, ook deze bedrijven zullen vanaf 2023 moeten voldoen aan energiebesparende voorschriften. Bij de overige vergunningplichtige bedrijven zijn de vergunningen verouderd. Daarom wordt nu gewerkt aan actualisatie van die vergunningen.

Er zijn vier indicatoren bekeken voor de het focuspunt schadelijke energiebesparing:
- Aantal voor energie geactualiseerde vergunningen.
- Energiebesparingspotentieel in terajoules, aantal windturbines, hectaren zonneveld en kton CO_2-uitstoot.
- Percentage bedrijven dat aan de informatieplicht energiebesparing voldoet.
- Aantal meest voorkomende overtredingen.

<u>Wat is er bereikt?</u>

Aantal voor energie geactualiseerde vergunningen
Provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam hebben extra geld uitgetrokken voor het uitvoeren van energie-inspecties ten behoeve van het actualiseren van vergunningen. In 2021 zijn bij vijftien Rotterdamse bedrijven en bij elf provinciale bedrijven energie-inspecties uitgevoerd. Vanuit dat toezicht is beoordeeld of vergunningen geactualiseerd moeten worden. Hieruit bleek dat actualisatie onder andere nodig was binnen de branche tankcleaners. Er lopen nu zes procedures binnen die

branche om de vergunningen te actualiseren. Verder lopen er twaalf procedures voor actualisatie binnen andere branches.
Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van (generieke) doelvoorschriften, zoals de verplichting elke vier jaar een energiebesparingsonderzoek uit te voeren en de verplichting tot het invoeren van de energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd < 5 jaar.

Energiebesparingspotentieel in terajoules, aantal windturbines, hectaren zonneveld en kton CO_2-uitstoot
DCMR verzamelt energieverbruiksgegevens, maar omdat het geen wettelijke verplichting is van bedrijven dit aan DCMR te melden, zijn die gegevens niet compleet. Bedrijven zijn wel verplicht om hun energieverbruikgegevens eens in de vier jaar te melden bij RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Dit is de informatieplicht. In 2021 is hard gewerkt aan een goede toegang tot de RVO-gegevens en dat is gelukt. Er is nog geen complete match te maken tussen de bedrijvenbestanden van RVO en DCMR. Hieraan wordt gewerkt. Om die reden worden de RVO-gegevens over energieverbruik aangevuld met de gegevens die DCMR tot nu toe zelf heeft verzameld. Omdat de cyclus voor levering van de RVO-data vierjaarlijks is, kan er geen actueel jaarlijks overzicht van energieverbruik worden gegenereerd. Hiervoor is toegang tot de gegevens van Stedin nodig. Die toegang is vooralsnog niet verschaft. Ook op dat gebied loopt een traject om toegang te verkrijgen tot die data.

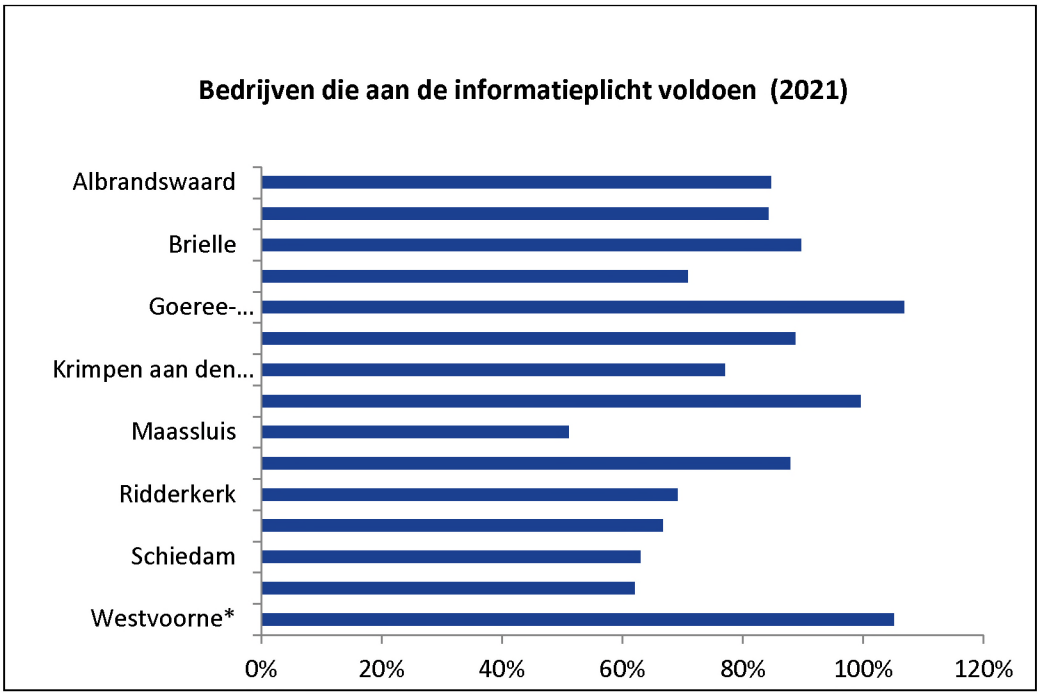
In onderstaand overzicht is het besparingspotentieel benoemd van in 2021 gecontroleerde bedrijven. Hierbij zijn de verbruiksgegevens gekoppeld aan de uitkomsten van de energie-inspecties. Als bij een inspectie geconstateerd wordt dat een bedrijf nog niet aan de energiebesparende maatregelen voldoet, dan is er bij dit bedrijf sprake van een energiebesparingspotentieel. Geschat is dat het wel voldoen aan die maatregelen een energiebesparing van ongeveer 10% oplevert. Het energiebesparingspotentieel wordt berekend op basis van 10% van hun totale energieverbruik.

Tabel: Gemiddeld energiebesparingspotentieel gecontroleerde bedrijven.

Jaar	Energie in terajoules (TJ)	3-megawatt windturbines	Zonneveld hectaren	Vermeden CO_2-uitstoot kton
2021	170,650	zes	68,3	14,351

Percentage bedrijven dat aan de informatieplicht energiebesparing voldoet
DCMR heeft in 2021 sterk ingezet op het binnenhalen van meer meldingen van bedrijven volgens de informatieplicht. Een deel van de bedrijven is aangeschreven en nagebeld. Er werden in totaal 5.613 meldingen verwacht vanuit het hele DCMR-gebied. In 2020 waren in totaal 3.388 meldingen gedaan en in 2021 zijn er nog eens 647 meldingen bijgekomen. Het totaal aantal gemelde bedrijven staat nu op 4.035.[4] Het grootste deel van de bedrijven voldoet nu dus aan de informatieplicht. In onderstaande grafiek is per gemeente weergegeven welk percentage van het meldingsplichtige bedrijvenbestand nu voldoet aan de informatieplicht.

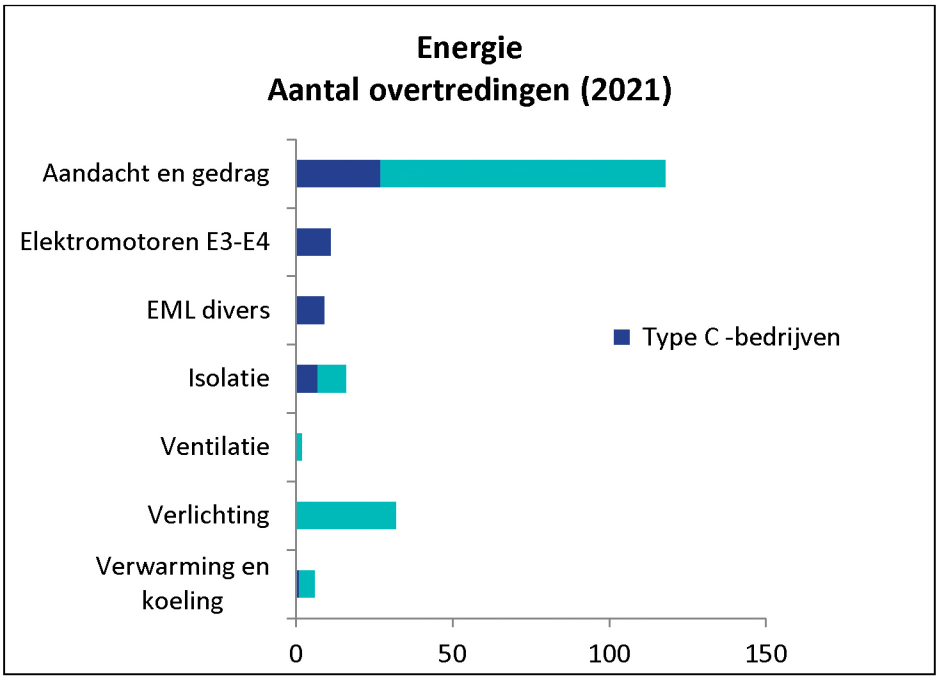
[4] Een aantal meldingen is afkomstig van adressen die (nog) niet in het bedrijvenregister van DCMR zijn opgenomen, waardoor een percentage van meer dan 100% mogelijk is. Er wordt aan gewerkt om ook deze data in het register op te nemen.

Aantal meest voorkomende overtredingen

Gemeente	Administratieve controle	Fysieke controle	Totaal
Albrandswaard	7	5	**12**
Barendrecht	37	17	**54**
Brielle	10	13	**23**
Capelle aan den IJssel	-	12	**12**
Goeree-Overflakkee	37	19	**56**
Hellevoetsluis	15	17	**32**
Krimpen aan den IJssel	11	10	**21**
Lansingerland	48	24	**72**
Maassluis	7	10	**17**
Nissewaard	22	24	**46**
Ridderkerk	2	29	**31**
Schiedam	55	36	**91**
Vlaardingen	24	31	**55**
Westvoorne	10	11	**21**
Rotterdam	270	226	**596**
Eindtotaal	**655**	**484**	**1.139**

Het grootste deel van de energie-inspecties vindt plaats bij type A- en B-bedrijven. Er zijn voor die bedrijven diverse checklists opgesteld om binnen de verschillende branches te kunnen controleren op het voldoen aan energiebesparende maatregelen. Ook worden er inspecties uitgevoerd bij een kleinere groep type C-bedrijven in opdracht van de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam. In onderstaande grafiek is weergegeven welk type overtredingen is geconstateerd binnen die inspecties. De meeste overtredingen zijn geconstateerd op aandacht en gedrag.

6.5.2 Energietransitie

De energietransitie is noodzakelijk omdat de inzet van fossiele brandstoffen tot uitstoot van CO_2 leidt en de klimaatopwarming versterkt. De energie die we niet kunnen besparen, moeten we uiteindelijk groen maken door de inzet van hernieuwbare bronnen. De terugverdientijd voor bedrijven is lang omdat de investeringen hoog zijn. Ook ontbreekt het vaak, zeker bij kleinere bedrijven, aan de benodigde technische kennis. Door grootschalige inzet en verdere technische ontwikkeling kan duurzaam energiegebruik ook tot kostenbesparing leiden. Soms zit er nog een stap tussen naar fossielarm. Bijvoorbeeld bij het benutten van restwarmte van de industrie. Benutting van restwarmte is ook een vorm van energiebesparing, omdat die warmte anders in de lucht of het water belandt en de ontvangers van die restwarmte (woningen, mkb, glastuinbouw) minder fossiele brandstof verbruiken. Bovendien blijft het benutten van restwarmte van de industrie ook van belang, zelfs als het gebruik van fossiele brandstoffen langzaam stopt. Het is immers noodzakelijk hoogwaardige energie efficiënt te gebruiken.
In 2021 heeft DCMR onder andere bijgedragen aan een projectplan voor het Rotterdamse Haven – en Industrieel Complex in het kader van de NOVI (Nationale Omgevingsvisie). Er is een conceptproject-plan opgeleverd met drie speerpunten, op geluid, stikstof en de energietransitie. Als onderdeel van dit project is een Versnellingshuis gestart. Het Versnellingshuis ondersteunt bedrijven bij hun initiatieven op het gebied van duurzaamheid. Barrières op het gebied van regelgeving, financiën en vergunningen worden weggenomen zodat deze projecten versneld uitgevoerd kunnen worden. In het Versnellingshuis hebben bijvoorbeeld gesprekken plaatsgevonden met verschillende raffinaderijen die plannen hebben om te vergroenen. Ook is er overleg geweest met het Havenbedrijf Rotterdam over de ontwikkeling van electrolyzer-parken op de Tweede Maasvlakte en een hieraan gekoppelde water-stofpijpleiding.
Er zijn vijf indicatoren bekeken voor het focuspunt energietransitie:

- Inventarisatie van de beschikbare restwarmte bij industriële bedrijven.
- Aantal vergunningen en m.e.r.(-beoordelings)procedures dat via de versnellingstafelaanpak bijdraagt aan energietransitie.
- Aantal kiloton vermeden CO_2-uitstoot door energietransitie.
- Aantal bedrijven dat mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie benut, gespecificeerd op het soort duurzame energie.
- Voorbeelden van duurzaamheidsadviezen over ruimtelijke ontwikkelingen aan gemeenten.

Wat is er bereikt?

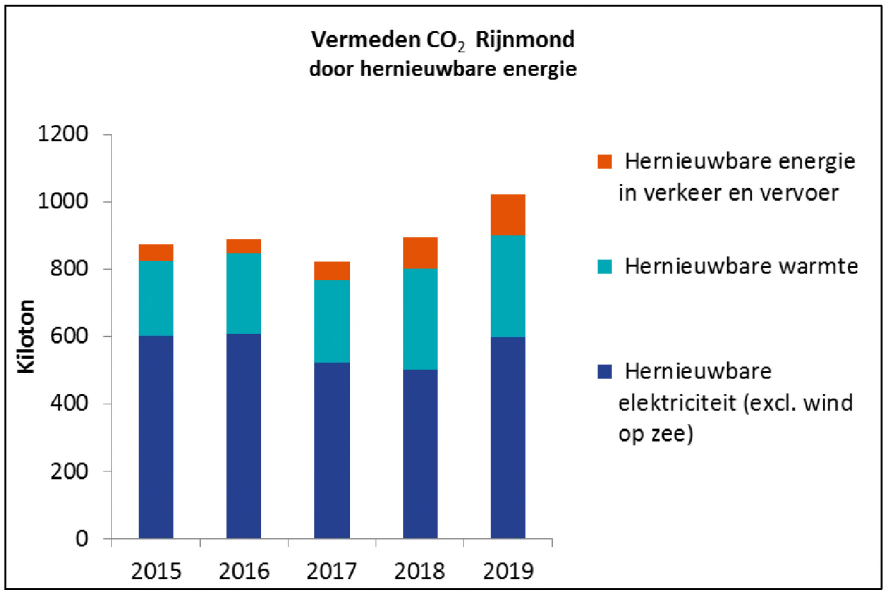
Inventarisatie van de beschikbare restwarmte bij industriële bedrijven
Het gebruik van restwarmte voorkomt onnodige inzet van brandstoffen/energie en levert daarmee een bijdrage aan de verduurzaming. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en Gasunie hebben op 8 november 2021 het officiële startsein gegeven voor de aanleg van een warmteleiding van de Rotterdamse haven naar Den Haag. Dit project, onder de naam WarmtelinQ, wordt een open transportleiding waar meerdere afnemers, zoals energieleveranciers, en duurzame warmtebronnen op aan kunnen sluiten. Met de aanleg van de ondergrondse leiding komt restwarmte van bedrijven uit de haven beschikbaar voor maximaal 120.000 woningen en andere gebouwen in de provincie Zuid-Holland. Dat levert een CO_2-reductie op van zo'n 0,18 megaton per jaar. De restwarmte is afkomstig van bedrijven rond de Rotterdamse haven die vrijkomt bij industriële processen en anders ongebruikt wordt afgevoerd. Door deze restwarmte te gebruiken voor het verwarmen van gebouwen en glastuinbouw hoeft er minder warmte met aardgas geproduceerd te worden. In de toekomst kunnen naast de inzet van restwarmte ook andere hernieuwbare warmtebronnen, zoals geothermie, worden aangesloten. De aanleg van het WarmtelinQ-project door Gasunie is naar verwachting in 2025 afgerond.

DCMR vraagt binnen de vergunningverlening aandacht voor de benutting van restwarmte, zowel binnen als buiten bedrijven. Allereerst wordt, zeker bij nieuwbouw, van een bedrijf energie-efficiëntie verwacht en waar mogelijk intern hergebruik van warmte wordt toegepast. Door het bedrijf ook te laten rapporteren over omvang en temperatuur van de lozing naar water en lucht wordt kennis opgebouwd over de potentie om deze restwarmte extern te gebruiken. Van significante restwarmtestromen die nu nog worden weggekoeld, wordt gevraagd deze uitkoppelgereed uit te voeren. Daarmee wordt zeker gesteld dat, mocht er een bestemming komen voor deze warmte, dat deze ook kan worden uitgekoppeld. Of de restwarmtestroom wordt hergebruikt buiten het bedrijf is een commerciële beslissing tussen twee private partijen. Door de restwarmtepotentie voor extern gebruik inzichtelijk te maken wordt realisatie bespoedigd.

Aantal vergunningen en m.e.r.(-beoordelings)procedures dat via de versnellingstafelaanpak bijdraagt aan energietransitie.
De ontwikkelingen rond nieuwe energiedragers waaronder waterstof in het bedrijfsleven en in de bebouwde omgeving brengt nieuwe vraagstukken met zich mee. DCMR krijgt veel nieuwe aanvragen en daarbij behorende ruimtelijke ordening en m.e.r.-(beoordelings)procedures van Brzo-bedrijven voor nieuwe blauwe- en groenewaterstofprojecten. Omdat het hierbij vaak gaat over nieuwe en deels experimentele technologieën worden we geconfronteerd met vraagstukken rond ruimtelijke ordening/m.e.r. en VTH waarvoor geen pasklare oplossingen beschikbaar zijn. Hiertoe is een multidisciplinair team opgericht. Het multidisciplinaire team bestaat uit een m.e.r.-specialist, vergunningverlener, inspecteur, externe veiligheid en energiespecialist en beleidsadviseur met complementaire ervaring, kwalificaties, competenties en kwaliteiten die samen bijdragen aan compleet beeld geven van alle ontwikkelingen van waterstof, versnellen van de energietransitie en komen met creatieve, integrale oplossingen voor vraagstukken. De geïntensiveerde samenwerking in het team tussen ruimtelijke ordening/m.e.r. en vergunningverlener zorgt voor een optimalere afstemming waardoor procedures sneller verlopen.

Momenteel wordt deze versnellingstafelaanpak ingezet voor 27 aan blauwe en groene waterstof gerelateerde projecten. Voor zeven van die projecten is de vergunningsprocedure al afgerond. Als de aanvrager de aanvraag goed voorbereidt, frequent communiceert met het bevoegd gezag en er geen directe milieudrempels zijn, kan het snel gaan met een procedure.
In het geval van VoltH2 Vlissingen (groenewaterstofaanvraag voor 25 MW) is een oprichtingsvergunning afgegeven binnen zes maanden. Van deze zes maanden was de totale doorlooptijd bij DCMR slechts drie maanden door intensieve communicatie tussen aanvrager, vergunningverlener en adviseurs.

Aantal kiloton vermeden CO_2-uitstoot door energietransitie
In onderstaande grafiek is de vermeden CO_2-uitstoot uitgedrukt in het aantal kiloton per bron. Vanuit de klimaatmonitor wordt deze analyse iedere twee jaar gedaan. De inzet op hernieuwbare energie kan worden vertaald naar vermeden CO_2-uitstoot. Het gaat om een theoretische besparing, de redenering is dat een toename aan hernieuwbare energie, bijvoorbeeld door de inzet van windturbines, het gebruik van fossiele energie vermindert.

De participanten willen steeds beter inzicht in de CO_2-besparing die hun inspanningen op het gebied van de energietransitie oplevert. Voor Rotterdam stelt DCMR jaarlijks de CO_2-monitor op. In die monitor worden verschillen tussen de jaarlijkse uitstoot getoond en, voor zover mogelijk, verklaard. Ook levert DCMR aan Rotterdam de Monitor Hernieuwbare Energie. In die monitor wordt het jaarlijkse aandeel hernieuwbare energie bepaald en vergeleken met het totale energieverbruik. Dit is te vertalen naar vermeden CO_2-uitstoot. Tenslotte beoordeelt DCMR de maatregelen van de Rotterdamse Klimaataanpak. Op verzoek van Rotterdam bepaalt DCMR het (toekomstig) verwachte effect van maatregelen op de CO_2-uitstoot. Dit betreft zowel fossiele energiebesparing als inzet op hernieuwbaar (zon en wind) en is bepaald voor 2021, 2025 en 2030.[5]

Voor de provincie Zuid-Holland stelt DCMR jaarlijks een energietransitiemonitor op. Deze bestaat uit tien hoofdstukken: vijf voor de klimaatsectoren (elektriciteit, industrie, gebouwde omgeving, mobiliteit en landbouw) en vijf voor de energiebeleidsthema's waaraan de provincie in deze collegeperiode werkt (warmte, RES, waterstof, lokale initiatieven en innovatie). Voor deze tien hoofdstukken worden, waar relevant, de emissies van broeikasgassen, het energiegebruik, duurzame groei en energietransitie aan de hand van indicatoren in beeld gebracht.

Aantal bedrijven dat mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie benut
Hierover is een vraag toegevoegd aan een checklist voor energiecontroles, die in 2022 in gebruik is genomen.

Voorbeelden van duurzaamheidsadviezen over ruimtelijke ontwikkelingen aan gemeenten
In 2021 is aan de gemeenten Brielle, Westvoorne en Hellevoetsluis geadviseerd over geothermiewinningsvergunningen, dan wel geothermiewinningsplannen met betrekking Vierpolders en Tinte. In

[5] Zie https://www.dcmr.nl/verminderen-co2-uitstoot

eerste instantie gaat het om warmte bestemd voor de glastuinbouw met eventueel een toekomstig scenario voor een warmtenet voor woningen en andere gebouwen.
Voor de keuze voor de warmtevoorziening in het gebied Merwe-Vierhavens is de gemeente Rotterdam vanuit de toetsende rol van DCMR in het m.e.r. bevraagd over de voorgenomen keuze. Van de vier mogelijkheden koos de gemeente de duurste, die het meest beslag legt op elektriciteit. De gedachte was dat met deze optie nauwelijks energie van elders nodig zou zijn. Hierbij was verzuimd de kwaliteit en de schaarste van de aangevoerde energie in de verschillende varianten te betrekken in de keuze. Inmiddels wordt – naast de toetsende rol – de gemeente geadviseerd om het vervolgonderzoek en een daarop te baseren keuze, optimaal te uit voeren.

6.5.3 Circulaire economie

In 2030 moet Nederland 50% minder grondstoffen verbruiken en in 2050 een volledig circulaire economie hebben. In deze circulaire economie bestaat geen afval en gebruiken we grondstoffen steeds opnieuw. Zowel nieuwe als bestaande bedrijven ontwikkelen circulaire initiatieven. Ze waarderen reststromen op zodat ze het als product of de grondstof kunnen gebruiken. Wet- en regelgeving voorziet nog niet goed in de transitie naar een circulaire economie. Er zijn knelpunten, bijvoorbeeld als het gaat om de bestaande afvalstatus van een potentiële grondstof. Als iets de status van afval heeft gekregen, gelden regels voor hoe bedrijven zich van afval moeten ontdoen. Voor belemmeringen moeten verantwoorde oplossingen worden gevonden binnen de kaders van gezondheid en veiligheid. DCMR heeft bij dit focuspunt aandacht voor de ketensamenwerking van bedrijven en industrieën en het gebruik van groen en biomassa. Daarbinnen is aandacht voor een beperkt aantal pilotprojecten per jaar.

Er zijn vijf indicatoren bekeken voor de het focuspunt circulaire economie:
- Aantal adviesvragen bij het adviesloket Circulaire Economie.
- Aantal uitgevoerde pilots of experimenten op circulaire economie.
- Volume van het grondstoffengebruik (primair, secundair).
- Inzet hernieuwbare grondstoffen (volume/percentage), bijvoorbeeld biomassavergisting/omzetting.
- Aantal einde-afvaloordelen.

<u>Wat is er bereikt?</u>

Aantal adviesvragen bij het adviesloket Circulaire Economie
Rotterdam heeft in samenwerking met DCMR als eerste stad van Nederland een Circulair Loket voor ondernemers ingericht. Bedrijven die afval als grondstof willen gaan gebruiken, kunnen hier terecht voor praktische en juridische vragen. Het informatiepunt moet langdurige, kostbare trajecten voorkomen. Iemand hoeft niet steeds opnieuw het wiel uit te vinden.

Specialisten van DCMR geven binnen dit loket advies op maat. Zij leggen uit welke procedures moeten worden doorlopen om reststromen te mogen hergebruiken. Veel welwillende bedrijven lopen namelijk vast in ingewikkelde processen en vergunningaanvragen. Verder geven de vragen die bij het loket binnenkomen, inzicht in de problemen en zoektochten van ondernemers in de praktijk. Die kennis kan aanleiding zijn om de regelgeving aan te passen.

Sinds 2021 adviseert DCMR ondernemers met vragen over de circulaire economie en het gebruik van afvalstoffen. Er zijn in totaal negentien vragen binnengekomen. Daarvan zijn er tien direct afgehandeld en vijf in behandeling. Voor vier vragen zal samen met andere overheden naar oplossingen gezocht worden.

Aantal uitgevoerde pilots of experimenten op circulaire economie
Er lopen verschillende experimenten, bijvoorbeeld met het gebruik van koffiedik en bokashi. Voor dit soort experimenten zijn vaak einde-afvalverklaringen nodig.

Volume grondstoffengebruik (primair, secundair)
Bedrijven kunnen reststromen hergebruiken als een (circulaire) grondstof. Het bevorderen van circulariteit is daarbij een middel. Bedrijventerreinen in Zuid-Holland vormen een belangrijke bron van reststromen. Er wordt vanuit de provincie Zuid-Holland een onderzoek uitgevoerd dat inzicht geeft in mogelijk hoogwaardig (her)gebruik. In de komende maanden wordt voor 26 bedrijventerreinen van de 250 in het gebied van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) de reststromen benoemd die nu al verhandelbaar zijn. DCMR ondersteunt de onderzoekers met gegevens van het landelijk meldpunt afvalstoffen en met de analyse van de resultaten. De resultaten zijn de bron voor verdere gesprekken over reststromengebruik met ondernemers en participanten.
In overleg met onder andere de participanten en ondernemers wordt dit verder gebracht. Dit gebeurt tot nu toe in Rotterdam, Vlaardingen, Capelle aan den IJssel, Lansingerland, Nissewaard, Maasluis en Schiedam.

Inzet hernieuwbare grondstoffen (volume/percentage), bijvoorbeeld biomassa vergisting/omzetting
Deze indicator kan nog niet berekend worden omdat gegevens nog niet voldoende worden verzameld, ontwikkelingen volgen.
Er zijn wel al wat voorbeelden te noemen waarbij DCMR betrokken is, bijvoorbeeld de productie van pyrolyse-olie en rubberkorrels.

Advanced Methanol Rotterdam B.V. is voornemens in het Rotterdamse havengebied (Botlek) een installatie te realiseren voor de productie van methanol uit van afval gemaakte pellets. Door middel van geavanceerde vergassingstechnologie worden in de installatie niet-recyclebare reststoffen uit afvalbewerkings- en afvalverwerkingsinstallaties omgezet in methanol. De methanol kan vervolgens worden toegepast als brandstof of als chemische bouwsteen voor verdere productie. Voor dit initiatief is inmiddels een vooroverleg opgestart.

Waste-to-Jet is de opvolger van Waste-to-Chemicals (initiatief is vorig jaar gestopt). In plaats van methanol zoals bij Waste-to-Chemicals is het de bedoeling om in het Rotterdamse havengebied biokerosine te maken voor de luchtvaart van niet-recyclebare reststoffen uit afvalbewerkings- en afvalverwerkingsinstallaties; een groot deel zal uit kunststoffen bestaan. Ook voor dit initiatief is inmiddels een vooroverleg opgestart.

Aantal einde-afvaloordelen
Uit vergunningtrajecten en vanuit controles door toezicht ontstaan interne vragen over of een afvalstof weer als grondstof mag worden gebruikt of dat na een bewerking vanuit een afvalstof een product ontstaat. Ook via bedrijven, bijvoorbeeld via het circulaire loket van Rotterdam, komen rechtstreeks dit soort vragen binnen.
Om een afvalstof weer in te zetten als grondstof zijn er drie instrumenten: voortgezet gebruik, bijproduct en einde-afvaloordeel. Deze conclusies kunnen op diverse manieren een plek krijgen: een bestuurlijk rechtsoordeel, in een vergunning of in een handhavingsbeschikking.
Een bestuurlijk rechtsoordeel einde-afvaloordeel is een keer afgegeven, namelijk voor het inzetten van koffiedik als substraat voor de kweek van oesterzwammen.
Een compleet overzicht van hoe vaak de instrumenten ‘voortgezet gebruik’ en ‘bijproduct’ zijn gebruikt ontbreekt nog.

Deel 3: Jaarrekening 2021

7 Balans

7.1 Balans

Balans 2021

(€ x € 1.000)	Per 31-12-2021		Per 31-12-2020	
ACTIVA	€	€	€	€
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		-		-
Materiële vaste activa		1.886		2.097
Investeringen met economisch nut				
- overige investeringen met economisch nut	1.886		2.097	
Financiële vaste activa		-		-
Totaal vaste activa		1.886		2.097
Vlottende activa				
Voorraden		1.259		759
Onderhanden werk	1.259		759	
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		13.268		10.944
Rekening-courantverhouding met het Rijk	11.142		9.645	
Vorderingen op openbare lichamen	2.126		1.299	
Overige vorderingen				
Liquide middelen		60		61
Kas- en banksaldi	60		61	
Overlopende activa		1.117		2.688
Voorschotbedrag met specifiek bestedingsdoel	143		997	
Overig nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	974		1.691	
Totaal vlottende activa		15.704		14.452
Totaal generaal		**17.590**		**16.549**

(€ x € 1.000)	Per 31-12-2021		Per 31-12-2020	
PASSIVA	€	€	€	€
Vaste passiva				
Eigen vermogen		4.866		6.038
Algemene reserve	1.770		1.770	
Bestemmingsreserves				
- Overige bestemmingsreserves	4.050		2.304	
- Resultaat na bestemming	-		-	
- Resultaat voor bestemming	-954		1.964	
Vreemd vermogen		-		
Waarborgsom				
Totaal vaste passiva		4.866		6.038
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		5.709		4.880
Kasgeldleningen	-			
Banksaldi	-			
Overige schulden	5.709		4.880	
Overlopende passiva		7.015		5.632
Vooruitontvangen bedragen	1.174		1.243	
Vooruitontvangen facturen	-		-215	
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	4.767		3.566	
Nog te betalen bedragen	1.074		1.038	
Totaal vlottende passiva		12.724		10.511
Totaal generaal		**17.590**		**16.549**

7.2 Toelichting Activa

7.2.1 Materiële vaste activa

Overige investeringen met een economisch nut (€ x 1.000)	Ultimo 2021 €	Ultimo 2020 €
Inrichting nieuwe pand DCMR	1	2
Machines, apparaten en installaties	1.556	1.718
Overige mat.vaste activa	330	378
TOTAAL	1.886	2.097

Verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut

Omschrijving (€ x 1.000)	boekwaarde 31-12-2020 €	investeringen €	des-investeringen €	afschrijvingen €	bijdragen van derden €	afwaar-deringen €	boekwaarde 31-12-2021 €
Inrichting nieuwe pand DCMR	2	-	-	1	-	-	1
Machines, apparaten en installaties	1.718	433	-	593	-	-	1.556
Overige mat.vaste activa	378	15	-	64	-	-	330
Totaal	2.097	448	-	658	-	-	1.886

Investeringen
De afschrijvingen zijn opgenomen in de exploitatie waardoor investeringsruimte ontstaat.
De in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

Omschrijving investeringen (€ x 1.000)	2021 €
Machines, apparaten en installaties	433
Overige mat.vaste activa	15
Totaal	448

Afschrijvingspercentages
Inrichting nieuw pand DCMR: 10%
Machines, apparaten en installaties: 20–25%
Overige materiële vaste activa: 10%

7.2.2 Vlottende activa

Voorraden
De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2021 €	Ultimo 2020 €
Onderhanden werk	1.259	759
TOTAAL	1.259	759

In het onderhanden werk zijn opgenomen de waarde van de prestaties op projecten die ultimo 2021 een doorlopend karakter hebben. De vooruit gefactureerde termijnen zijn op het onderhanden werk in mindering gebracht.

Uitzettingen korter dan één jaar
De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Soort vordering (€ x 1.000)	Openstaande vorderingen 31-12-2021 €	Voorziening oninbaarheid 31-12-2021 €	Openstaande vorderingen 31-12-2021 €
Rekening-courantverhouding met het Rijk	11.142	-	11.142
Vorderingen op openbare lichamen	2.126	-	2.126
Overige Vorderingen	-	-	-
Totaal	13.268	-	13.268

De rekening-courantverhouding met het Rijk geeft de vordering van DCMR weer op de Rijksschatkist als gevolg van de verplichte deelname van decentrale overheden aan het zogeheten schatkistbankieren. Met die regeling worden alle liquiditeiten van decentrale overheden boven een beperkt minimum geparkeerd bij de Rijksschatkist.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2021 €	Ultimo 2020 €
Banksaldi	60	61
Kas	0	0
TOTAAL	60	61

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van DCMR.
Het drempelbedrag aan liquide middelen, dat is uitgezonderd niet aan te houden in 's Rijks schatkist over het jaar 2021 bedraagt €549k.
Hieronder een overzicht van het gemiddeld banksaldo per kwartaal als bedoeld als uitzondering niet aan te houden in 's Rijks schatkist. Het gemiddelde banksaldo in het tweede kwartaal 2021 wijkt af van de overige kwartalen, omdat er na het tijdstip van dagelijkse afroming (tot aan de balancing) op 30 april 2021 nog een betaling is bijgeschreven van een van de participanten ad €6.109k.

Omschrijving	**Ultimo 2021** (€ x 1.000)
1e kwartaal	56
2e kwartaal	2.087
3e kwartaal	50
4e kwartaal	60

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2021 €	Ultimo 2020 €
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	143	997
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	974	1.930
TOTAAL	1.117	2.927

De post voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel bestaat volledig uit vorderingen op de participanten:

Omschrijving (€ x 1.000)	Saldo 31-12-2020 €	Saldo 31-12-2021 €
Participant Goeree Overflakkee	47	66
Participant Hellevoetsluis	129	8
Participant Lansingerland	74	41
Participant Maassluis	20	29
Participant Schiedam	6	
Participant Zeeland	721	
Totaal	997	144

Voor de aansluiting met de stand per 31-12-2021 wordt verwezen naar bijlage 11.3 *Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant*.

7.3 Toelichting Passiva

7.3.1 Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2021 €	Ultimo 2020 €
Algemene reserve	1.770	1.770
Bestemmingsreserves	4.050	2.304
Resultaat na bestemming	-954	1.964
TOTAAL	4.866	6.038

In het algemeen bestuur van december 2019 is besloten tot de vorming van een nieuwe bestemmingsreserve modernisering bedrijfsvoering en met ingang van het begrotingsjaar 2020 jaarlijks €1mln te doteren vanuit de begroting. Met deze reserve worden projecten gefinancierd die beogen een stapsgewijze transitie van de bedrijfsvoering en digitalisering van de kerntaken te realiseren. Deze modernisering ondersteunt de ontwikkeling van DCMR als datagedreven omgevingsdienst. Hierbij worden zowel de primaire als de ondersteunende processen geprofessionaliseerd, zodat DCMR voorbereid is op de Omgevingswet. Hiervoor is in 2021 €1.153k aangewend.

De bestemmingsreserve personeel en organisatie is gevormd voor de dekking van incidentele personele frictiekosten, die onder andere zijn ontstaan door de reorganisaties van 2010 en 2015. Hiervoor is in 2021 €65k aangewend. Aangezien voor een deel van deze reserve geen bestemming meer is, heeft het algemeen bestuur besloten om €300k te laten vrijvallen en toe te voegen aan de nieuwe bestemmingsreserve maatschappelijke duurzaamheidsopgaven.

Daarnaast heeft het algemeen bestuur besloten om het positieve rekeningresultaat 2020 ad €1.1964k toe te voegen aan de nieuwe bestemmingsreserve maatschappelijke duurzaamheidsopgaven. Conform besluit is dit verwerkt in deze jaarrekening. Vanaf 2022 gaan er projecten starten – circulaire economie en energietransitie – die worden gedekt vanuit deze reserve.

Het verloop over 2021 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

Omschrijving (€ x 1.000)	Saldo 31-12-2020 €	Toevoeging €	Onttrekking €	Dotatie €	Bestemming resultaat €	dekking van afschrijvingen €	Saldo 31-12-2021 €
Algemene reserve	1.770	0	0	0	0	0	1.770
	1.770	0	0	0	0	0	1.770
Bestemmingsreserves							
overige bestemmingsreserves							
Modernisering Bedrijfsvoering*	1.883	1.000	1.153	0	0		1.730
Personeel en organisatie	421	0	365	0	0		56
Duurzaamheidsopgaven	0	300		0	1.964		2.264
	2.304	1.300	1.518	0	1.964	0	4.050
Resultaat na bestemming							
Resultaat 2020	1.964				-1.964		0
Resultaat 2021					-954		-954
	1.964	0	0	0	-2.918	0	-954
Totaal	6.038	1.300	1.518	0	-954	0	4.866

Voorstel technische resultaatbestemming:
Overeenkomstig het aan het dagelijks bestuur gedane voorstel het totaal van €954k ten laste te leggen van de algemene reserves. Daarnaast conform het dagelijks-bestuursbesluit het saldo van de bestemmingsreserve personeel en organisatie over te boeken naar de bestemmingsreserve modernisering bedrijfsvoering en de bestemmingsreserve personeel en organisatie op te heffen.

7.3.2 Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2021 €	Ultimo 2020 €
Schulden < 1 jaar	5.709	4.880
Vooruitontvangen bedragen	1.174	1.243
Vooruitontvangen facturen	-	-215
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	4.767	3.566
Nog te betalen bedragen	1.074	1.038
TOTAAL	12.724	10.511

Schulden korter dan één jaar
De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2021 €	Ultimo 2020 €
Schulden aan leveranciers	5.709	1.835
Schuld aan Belastingdienst (af te dragen omzetbelasting)	-	1.022
Schuld aan Belastingdienst (af te dragen loonheffing)	-	2.022
TOTAAL	5.709	4.880

Er zijn geen kasgeldleningen en geen bank- of girorekeningen met een negatief saldo.

Overlopende passiva

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2021 €	Ultimo 2020 €
Vooruitontvangen bedragen	1.174	1.243
Vooruitontvangen facturen	-	-215
Nog te betalen bedragen	1.073	1.038
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	4.767	3.566
TOTAAL	7.014	5.632

De post nog te betalen bedragen valt uiteen in de volgende posten:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2021 €	Ultimo 2020 €
Te vorderen overige belastingen	0	-26
Nog te betalen kosten	1.073	1.063
Totaal	1.073	1.038

De post voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel valt uiteen in de volgende bedragen en bestaat volledig uit schuld aan de participant:

Omschrijving (€ x 1.000)	Saldo 31-12-2020 €	Saldo 31-12-2021 €
Participant Albrandswaard	63	68
Participant Barendrecht	21	23
Participant Brielle	58	34
Participant Capelle aan den IJssel	61	104
Participant Krimpen aan den Ijssel	221	216
Participant Nissewaard	131	95
Participant Ridderkerk	210	247
Participant Rotterdam	1.025	769
Participant Schiedam		179
Participant Vlaardingen	406	537
Participant Westvoorne	128	96
Participant Provincie Zuid Holland	667	1.558
Subtotaal	2.991	3.927
Provincie Zeeland		228
Beheer I-Kwadraat (Fase A-plus)	225	277
Beheerorganisatie Ranomos	311	285
MSR (MOI)	40	49
Subtotaal	576	840
Totaal	3.566	4.767

Voor de aansluiting met de stand per 31-12-2021 wordt verwezen naar bijlage 11.3 *Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant*.

Deze voorschotbedragen betreffen middelen waarover DCMR geen directe zeggenschap heeft. Dit omdat zij die middelen enerzijds beheert in opdracht van de participanten en ze anderzijds beschikbaar zijn gesteld voor specifieke werkzaamheden. De mutaties in het voorschot worden veroorzaakt door over- of onderbestedingen op het werkplan van een participant, door toekenning van extra middelen gedurende het jaar of door afrekening van afgeronde projecten van participanten waarvan is afgesproken dat deze afrekening via het voorschot van de betreffende participant verloopt.

7.4 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

DCMR is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste.

Overzicht langlopende verplichtingen					
Omschrijving	Leverancier	Einddatum contract (exclusief opties verlenging)	Verplichting < 1 jaar	Verplichting 1 tot 2 jaar	Verplichting 2 tot 5 jaar
EA2019 Warme- en koude dranken	Selecta Netherlands BV	30-4-2025	€ 40.000	€ 40.000	€ 13.333
EA2019 Digitale Checklisten	Genetics B.V.	1-1-2024	€ 108.709	€ 108.709	
EA2019 Afvalmanagement	Renewi Nederland B.V./Ecosmart	30-11-2023	€ 56.930	€ 52.186	
Multifunctionals (printers)	Veenman	30-6-2022	€ 16.951		
EA2019 Nieuw Financieel Systeem	Technology 2 Enjoy	31-12-2023	€ 261.913	€ 261.913	
EA2019 Bodeminformatiesysteem	Roxit	31-12-2022	€ 44.068		
EA2019 herverzekering WGA	Loyalis/ASR	31-12-2022	€ 145.198		
EA2019 Nazorg bodemlokaties	Afvalservice Bodemzorg	5-1-2024	€ 76.372	€ 62.132	
EA2020 ICT supportdesk	NTNT (vh. Groupe Open)	1-9-2022	€ 139.133		
Zaaksysteem RUDIS	Centric	11-9-2023	€ 242.097	€ 161.398	
NMK-A	Geodan	30-7-2023	€ 162.090	€ 94.553	
Backup and Storage	SLNT IT BV	4-9-2022	€ 480.855		
Gebruik personeelssysteem	RAET	1-1-2024	€ 201.215	€ 201.215	
Mobiele communicatie via VNG	Vodafone	21-4-2023	€ 112.298	€ 37.433	
EA2020 Onderhoud gebouwen	Veolia Gebouwenbeheer	1-1-2025	€ 103.972	€ 103.972	€ 103.972
EA2020 Schoonmaak	CSU	30-9-2024	€ 275.540	€ 275.540	€ 206.655
Catering	Sodexo	1-6-2021	€ 140.000	€ 140.000	
Huur Parallelweg 1, Schiedam	ROC Beheer BV.	9-12-2023	€ 2.220.581	€ 2.287.199	
EA2020 Nieuwe Website	Betawerk	31-3-2023	€ 169.918	€ 4.740	
EA2020 Nieuw VTH Systeem	Mozard BV	31-12-2025	€ 49.563	€ 46.265	€ 93.406
EA2020 Accountantcontrole	PWC	31-7-2022	€ 65.800		
Nadere Ovk GGI-Veilig Perceel 1 (SIEM-SOC)	KPN Security BV	14-7-2024	€ 15.502	€ 15.502	€ 15.502
Catering	V'Business	31-12-2023	€ 140.000	€ 140.000	
TOTAAL			**€ 5.268.706**	**€ 4.032.756**	**€ 432.868**

<u>Leasecontracten wagenpark</u>

Het wagenpark wordt geleased bij één leasemaatschappij. De aangegane verplichting bedraagt exclusief brandstof ca. €109k op jaarbasis.

<u>Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume</u>

De verplichtingen die voortkomen uit vakantiegelden en verloftegoeden van de medewerkers van DCMR ultimo boekjaar 2021 worden niet in de jaarrekening opgenomen, omdat deze een vergelijkbaar volume hebben.

7.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Tot heden is er geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum die enige invloed zouden kunnen hebben.

8 Algemene waarderingsgrondslagen

8.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

8.1.1 Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

8.1.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij bij het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen en schulden als gevolg van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerd aan verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Bij deze uitzondering moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

8.2 Materiële vaste activa met economisch nut

8.2.1 Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op het moment dat het kapitaalgoed in gebruik wordt genomen, wordt met afschrijven gestart.

8.3 Vlottende activa

8.3.1 Voorraden

De projecten zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven.

Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de projecten worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.
Afgeronde projecten worden gewaardeerd tegen de kostprijs. Deze bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

8.3.2 Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

8.3.3 Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde opgenomen.

8.4 Passiva

8.4.1 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene, bestemmingsreserve en het resultaat na bestemming volgens het overzicht van baten en lasten. Van bestemmingsreserves die niet met juridisch onontkoombare verplichtingen zijn belast, valt het (restant)saldo van een bestemmingsreserve zonder voorafgaand bestuursbesluit ten gunste van het ‘resultaat na bestemming’ vrij als:
a) het doel waarvoor de bestemmingsreserve is gevormd vervalt, of
b) gedurende drie jaar niets aan de bestemmingsreserve is onttrokken of toegevoegd.

8.4.2 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

8.4.3 Voorschot met specifiek bestedingsdoel van de participanten

De afrekening met de participanten vindt volledig plaats op basis van werkelijke uren en materiële lasten. Het saldo van de onder- of overbesteding ten opzichte van het werkplan wordt in zijn geheel verrekend met het voorschot met specifiek bestedingsdoel.

9 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

9.1 Overzicht baten en lasten

In het jaarverslag is per programma de financiële uiteenzetting weergegeven analoog aan de beleidsbegroting en het overzicht van voorgaand jaar. Hieronder volgt een samenvatting van de resultaten, een toelichting op de algemene dekkingsmiddelen en een analyse van de begrotingsafwijkingen.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021												
	Raming begrotingsjaar											
Omschrijving	**voor wijziging**			**na wijziging**			**Realisatie 2021**			**Begrotingsafwijking**		
Programma's	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
(€ x 1.000)	a	b	c = a-b	a	b	c = a-b	d	e	f = d - e	g = a- d	h = b- e	i = g - h
Programma Milieubeheer	50.137	50.247	-110	50.439	50.549	-110	50.031	50.159	-128	408	390	18
Programma Bedrijfsvoering	22.745	23.611	-866	22.745	23.611	-866	21.924	22.970	-1.046	821	641	180
Kosten overhead	22.745	22.745	-	*22.745*	*22.745*	-	*22.970*	*22.970*	-	*-225*	*-225*	-
Bezettingsresultaat afdelingen	-	866	-866	-	*866*	*-866*	*-1.046*		*-1.046*	*1.046*	*866*	*180*
Totaal participant	72.882	73.858	-976	73.184	74.160	-976	71.955	73.129	-1.174	1.229	1.031	198
Algemene dekkingsmiddelen												
saldo financieringsfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
overige dekkingsmiddelen	150	-	150	150	-	150	234	-	234	-84	-	-84
onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-233	-	-233	233	-	233
subtotaal algemene dekkingsmiddelen	150	-	150	150	-	150	1	-	1	149	-	149
Heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat voor onttrekkingen/dotaties	**73.032**	**73.858**	**-826**	**73.334**	**74.160**	**-826**	**71.957**	**73.129**	**-1.172**	**1.377**	**1.031**	**347**
Toevoeging/Onttrekkingen aan reserves												
Resultaat voorgaand boekjaar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie Algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserve Modernisering Bedrijfsvoering	1.726	1.000	726	1.726	1.000	726	1.153	1.000	153	573	-	573
Mutatie reserve Personeel en Organisatie	100	-	100	100	-	100	365		365	-265	-	-265
Mutatie reserve Duurzaamheidsopgaven	-	-	-	-	-	-	-	300	-300	-	-300	300
subtotaal mutatie reserves	1.826	1.000	826	1.826	1.000	826	1.518	1.300	218	308	-300	608
Resultaat na Toevoegingen/Onttrekkingen	**74.858**	**74.858**	**-**	**75.160**	**75.160**	**-**	**73.475**	**74.429**	**-954**	**1.685**	**731**	**-954**
	Voorstel technische toevoeging / onttrekking aan reserves											
Mutatie Algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserve Modernisering Bedrijfsvoering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserve Personeel en Organisatie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
subtotaal mutatie reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat na technische bestemming	**74.858**	**74.858**	**-**	**75.160**	**75.160**	**-**	**73.475**	**74.429**	**-954**	**1.685**	**731**	**-954**

Het begrote saldo voor programma Bedrijfsvoering is lager dan gerealiseerde saldo, omdat er in 2021 minder declarabele uren zijn volbracht, voornamelijk veroorzaakt door het opnemen van meer verlof dan begroot en de maatregelen van de Rijksoverheid tegen COVID-19. Hierdoor vielen de baten lager uit. De lagere (materiële) lasten afdeling Bedrijfsvoering worden gecompenseerd door hogere salariskosten voor afdeling Bedrijfsvoering en sturing op specifiek inhuur buiten formatie is een stuk hoger.

9.2 Begrotingsafwijkingen

Door het algemeen bestuur worden de volgende criteria met betrekking tot begrotingsrechtmatigheid gesteld:

- Hogere lasten per programma dienen gecompenseerd te worden door hogere baten per programma.
- Overschrijdingen van investeringsbudgetten zijn rechtmatig wanneer de afschrijvingslast in de exploitatie kan worden gedekt.

Het resultaat van de individuele projecten wordt bepaald aan de hand van enkele criteria:

- De einddatum van het project.
- Het afgesproken type prestatie (voorcalculatie versus nacalculatie).

De criteria bepalen op welke wijze er in de administratie stelposten voor onderhanden werk of nog te factureren bedragen worden opgenomen. Bij de bepaling van het resultaat op nog niet afgeronde projecten wordt ervan uitgegaan dat projecten over de gehele looptijd resultaatneutraal zullen

uitpakken. Dit houdt in dat bij de waardering van de opbrengsten op een project per einde jaar deze nooit meer mogen bedragen dan de kosten op dat moment. Mocht uit de analyse van de cijfers per einde jaar blijken dat een project een verlies laat zien, dan wordt dit verlies in de cijfers meegenomen. Alleen van projecten die daadwerkelijk zijn afgerond, zijn de eventuele winsten in het resultaat verwerkt.

Het saldo van het projectresultaat is opgenomen in de resultaten van de programma Milieubeheer en het eindresultaat van DCMR. De verantwoording van de afwijkingen zijn uiteengezet in hoofdstuk 2 *Milieubeheer* en hoofdstuk 3 *Bedrijfsvoering*.

9.3 Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Raming 2021			Realisatie 2021			Begrotingsafwijking		
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	baten a	lasten b	saldo c = a-b	baten d	lasten e	saldo f = d - e	baten g = a- d	lasten h = b- e	saldo i = g - h
Betaalde rente financiering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bespaarde rente op eigen vermogen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Doorberekende rente aan kostenplaatsen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige opbrengsten	€ 150	€ -	€ 150	€ 234	€ -	€ 234	€ 84-	€ -	€ 84-
Onvoorzien	€ -	€ -	€ -	€ 233-	€ -	€ 233-	€ 233	€ -	€ 233
Totaal	€ 150	€ -	€ 150	€ 1	€ -	€ 1	€ 149	€ -	€ 149

De hogere realisatie van de algemene dekkingsmiddelen is vooral het gevolg van een incidenteel resultaat uit voorgaande boekjaren voornamelijk vanwege het terugboeken van een incorrecte inkooporder reservering (€184k) van voor 2021. De inkooporder was gelieerd aan een leverancier van cloudplatforms (Geodan).

Deze afwijkingen zijn het gevolg van de uitvoering van het gekozen beleid. Dit betreft geen onrechtmatige afwijkingen.

10 Overige gegevens

10.1 Wet normering topinkomens

De Wet normering van topinkomens (WNT) regelt hoeveel topfunctionarissen in de (semi)publieke sector maximaal mogen verdienen. De WNT is van toepassing op DCMR. DCMR zal zich houden aan het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum zoals aangegeven in onderstaande tabel. Op grond van het bepaalde in §4, artikel 4.1, 1e lid van de Wet normering topinkomens moeten de gevraagde gegevens van de directeur openbaar gemaakt worden.

Gegevens 2021	
bedragen x €1	**R.M. Thé**
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01–31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 154.885,93
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.895,04
Subtotaal	*€ 177.780,97*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	**€ 177.780,97**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

10.2 Bestuursleden algemeen bestuur

Onderstaande tabel bevat de samenstelling van het algemeen en dagelijks bestuur van DCMR Milieudienst Rijnmond. De bestuursleden zijn wethouder in de genoemde gemeente, of gedeputeerde van de provincie. Genoemde bestuursleden verrichten de werkzaamheden voor DCMR onbezoldigd. De leden van het algemeen bestuur (AB) en dagelijks bestuur (DB) ontvangen geen bezoldiging gelet op de Wet Normering Topinkomens. De leden van het algemeen bestuur worden aangewezen door de gemeenteraden en provinciale staten. De leden van het dagelijks bestuur worden aangewezen door en vanuit het algemeen bestuur.

DCMR-participant	Naam	Bestuursfunctie
Provincie Zuid-Holland	mevrouw A. Bom-Lemstra (tot 1 juli 2021) de heer M. Stolk (vanaf 1 juli 2021)	Voorzitter DB en AB
Provincie Zuid-Holland	de heer F. Vermeulen (tot 1 juli 2021) de heer F. Zevenbergen (vanaf 1 juli 2021)	Portefeuillehouder financiën, DB en AB
Gemeente Rotterdam	de heer A. Bonte	Vicevoorzitter DB en AB
Gemeente Albrandswaard	de heer M.C. Goedknegt	DB en AB
Gemeente Westvoorne	mevrouw L. van der Pol	DB en AB
Gemeente Vlaardingen	de heer B. Bikkers	DB en AB
Gemeente Barendrecht	mevrouw T.F. de Jonge	AB
Gemeente Brielle	de heer A.A. Schoon	AB
Gemeente Capelle aan den IJssel	de heer N.C. van Veen	AB
Gemeente Goeree-Overflakkee	de heer D. Markwat	AB
Gemeente Hellevoetsluis	de heer P. Schop	AB
Gemeente Krimpen aan den IJssel	de heer A. Timm	AB
Gemeente Lansingerland	de heer J.W. van den Beukel	AB
Gemeente Maassluis	de heer J.M.H. Evers	AB
Gemeente Nissewaard	de heer I. Bal	AB
Gemeente Ridderkerk	de heer M. Japenga	AB
Gemeente Rotterdam	de heer A.H.P. van Gils	AB
Gemeente Schiedam	de heer J.W. Ooijevaar (tot september 2021) mevrouw A.J.M. Laan (vanaf september 2021)	AB
Provincie Zuid-Holland	mevrouw J.N. Baljeu	AB

11 Bijlagen

In dit hoofdstuk treft u de volgende bijlagen aan:

11.1 Staat van activa
11.2 Werkplanoverzicht per opdrachtgever
11.3 Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant
11.4 Overzicht van baten en lasten per taakveld
11.5 Sisa-verantwoording proefontgassingsproject RA21171
11.7 Controleverklaring
11.6 Nadere verklaring producten hoofdstuk 4

11.1 Staat van activa

Overzicht van onroerende en roerende bezittingen in euro's

(€ x 1.000)	Aanschafwaarde 31 dec 20	Investeringen 2021	Desinvesteringen en geheel afgeschreven bedragen in 2021	Aanschafwaarde 31 dec 21	Afschrijving tot en met 2020	Afschrijving Desinvestering 2021	Afschrijving 2021	Afschrijving tot en met 2021	Boekwaarde per 31 dec 20	Boekwaarde per 31 dec 21
GEBOUW	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INRICHTING NIEUWE PAND	2.397	-	-	2.397	2.395	-	1	2.396	2	1
KANTOORMEUBILAIR	2.332	15	-	2.347	1.953	-	64	2.017	379	330
COMMUNICATIEMIDDELEN	608	184	36	756	505	-36	51	556	103	236
AUTOMATISERING	4.911	249	177	4.983	3.298	-177	542	3.840	1.613	1.320
METINGEN/ADVIEZEN	2.303	-	-	2.303	2.303	-	-	2.303	-	0
TOTAAL GENERAAL	12.551	448	213	12.786	10.454	-213	658	11.112	2.097	1.887

11.2 Werkplanoverzicht per opdrachtgever

Omschrijving	Raming begroting na wijziging			Realisatie 2021			Begrotingsafwijking		
opdrachtgevers	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
(€ x 1.000)	a	b	c = a-b	d	e	f = d - e	g = a- d	h = b- e	i = g - h
Gemeente Albrandswaard	393	393	-	355	355	-	38	38	-
Gemeente Barendrecht	689	689	-	686	686	-	3	3	-
Gemeente Brielle	589	589	-	613	613	-	-24	-24	-
Gemeente Capelle aan den IJssel	537	537	-	494	494	-	43	43	-
Gemeente Goeree-Overflakkee	1.474	1.474	-	1.493	1.493	-	-19	-19	-
Gemeente Hellevoetsluis	581	581	-	589	589	-	-8	-8	-
Gemeente Krimpen aan den IJssel	510	510	-	515	515	-	-5	-5	-
Gemeente Lansingerland	1.556	1.556	-	1.636	1.636	-	-80	-80	-
Gemeente Maassluis	440	440	-	438	438	-	2	2	-
Gemeente Nissewaard	1.088	1.088	-	1.124	1.124	-	-36	-36	-
Gemeente Ridderkerk	994	994	-	888	888	-	106	106	-
Gemeente Schiedam	1.378	1.378	-	1.193	1.193	-	185	185	-
Gemeente Vlaardingen	1.743	1.743	-	1.611	1.611	-	132	132	-
Gemeente Westvoorne	529	529	-	523	523	-	6	6	-
Gemeente Rotterdam	20.196	20.196	-	20.377	20.377	-	-181	-181	-
Provincie Zuid-Holland	29.570	29.570	-	28.775	28.775	-	795	795	-
Provincie Zeeland	3.417	3.417	-	3.486	3.486	-	-69	-69	-
Projecten	7.500	7.500	-	7.177	7.305	-128	323	195	128
Totaal opdrachtgevers	**73.184**	**73.184**	**-**	**71.974**	**72.102**	**-128**	**1.210**	**1.081**	**128**
Bezettingsresultaat afdelingen	-	866	-866	-1.046	-	-1.046	1.046	866	180
Algemene dekkingsmiddelen				71.974	72.102	-128			
saldo financieringsfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
overige dekkingsmiddelen	150	-	150	234	-	234	-84	-	-84
onvoorzien	-	-	-	-233	-	-233	233	-	233
subtotaal algemene dekkingsmiddelen	150	-	150	1	-	1	149	-	149
Heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat voor onttrekkingen/toevoegingen	**73.334**	**74.050**	**-717**	**70.929**	**72.102**	**-1.172**	**2.405**	**1.947**	**457**
Toevoeging/Onttrekkingen aan reserves									
Resultaat voorgaand boekjaar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie Algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserve Modernisering Bedrijfsvoering	1.726	1.000	726	1.153	1.000	153	573	-	573
Mutatie reserve Personeel en Organisatie	100	-	100	365	-	365	-265	-	-265
Mutatie reserve Duurzaamheidsopgaven	-	-	-	-	300	-300	-	-300	300
subtotaal mutatie reserves	1.826	1.000	826	1.518	1.300	218	308	-300	608
Resultaat na ontrekkingen/toevoegingen	**75.160**	**75.050**	**109**	**72.447**	**73.402**	**-954**	**2.713**	**1.648**	**1.065**
Voorstel technische toevoeging / onttrekking aan reserves									
Mutatie Algemene reserve	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie reserve Modernisering Bedrijfsvoering	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie reserve Personeel en Organisatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
subtotaal mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na technische bestemming	**75.160**	**75.050**	**-110**	**72.447**	**73.402**	**-954**	**2.713**	**1.648**	**1.065**

11.3 Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant

Omschrijving **(€ x 1.000)**	Saldo 31-12-2020 €	Mutatie 2021 €	Saldo 31-12-2021 €	Saldo 31-12-2021 **(€ x 1)**
Participant Albrandswaard	63	5	68	68.475
Participant Barendrecht	21	2	23	22.848
Participant Brielle	58	-24	34	34.156
Participant Capelle aan den IJssel	61	43	104	104.160
Participant Goeree Overflakkee	-47	-18	-66	-65.561
Participant Hellevoetsluis	-129	121	-8	-7.762
Participant Krimpen aan den Ijssel	221	-5	216	215.850
Participant Lansingerland	-74	33	-41	-40.956
Participant Maassluis	-20	-9	-29	-29.094
Participant Nissewaard	131	-36	95	95.118
Participant Ridderkerk	210	37	247	246.679
Participant Rotterdam	1.025	-256	769	769.163
Participant Schiedam	-6	185	179	178.546
Participant Vlaardingen	406	131	537	537.416
Participant Westvoorne	128	-32	96	96.451
Participant Provincie Zuid Holland	667	891	1.558	1.557.947
Provincie Zeeland	-721	949	228	228.382
Totaal	1.994		4.012	4.011.820

Totaal van de vorderingen op participanten	-997		-143	-143.372
Totaal van de schulden aan participanten	2.991		4.155	4.155.192
Saldo	1.994		4.012	4.011.820

11.4 Overzicht van baten en lasten per taakveld

V&W DCMR naar Taakveld		Bedrag (€ x 1.000)
Taak veld	*Categorie*	
7.4 Milieubeheer	3.6 Huren	28
7.4 Milieubeheer	3.8 Overige goederen en diensten	71.881
Totale Baten		**71.909**
Taak veld	*Categorie*	
7.4 Milieubeheer	1.1 Salarissen en sociale lasten	47.769
7.4 Milieubeheer	2.1 Belastingen	63
7.4 Milieubeheer	3.5.1 Ingeleend personeel	8.003
7.4 Milieubeheer	3.8 Overige goederen en diensten	17.457
7.4 Milieubeheer	7.1 Mutatie reserves	-1.087
7.4 Milieubeheer	7.3 Afschrijvingen	658
Totale Lasten		**72.863**
Resultaat voor bestemming		**-954**

11.5 Sisa-verantwoording proefontgassingsproject RA21171

Onderstaand een beknopt overzicht 2021 van het project RA21171, waarvoor in 2021 één proef is uitgevoerd van ontgassingsinstallaties aan binnenvaarttankschepen in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Het project is opgesteld ter ondersteuning van de opgave voor de nationale taskforce varend ontgassen. Een van de taken is om ter voorbereiding op het internationale verbod op varend ontgassen van binnenvaarttankschepen, de infrastructuur te verwezenlijken voor alternatieven van dit varend ontgassen. Een deel hiervan is de ontwikkeling van milieutechnisch vergunningswaardige ontgassingsinstallaties die beantwoorden aan de logistieke vraag van het ontgassen.

Uitvoering in 2021
Voortgaand op de in 2020 uitgevoerde proeven is in 2021 een beperkt aantal proeven uitgevoerd aan een kandidaat-installatie, waarbij tijdens een van de proeven emissiemetingen zijn uitgevoerd.
Deze metingen zijn door een onafhankelijk extern meetbureau uitgevoerd in opdracht van DCMR. De gemaakte kosten betreffen de inhuur van het meetbureau. De inzet van medewerkers van DCMR is niet bekostigd uit het Sisa-budget. (Sisa staat voor Single information single audit.)

Het project wordt mogelijk voortgezet na 2021. Mogelijk wordt nog een aantal metingen uitgevoerd, afhankelijk van zich aanmeldende installaties en de coronavirusbeperkingen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 3-2-2022									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
IenW	E23	**Proefontgassing**	Besteding (jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)				
		DCMR Milieudienst Rijnmond, Provincie Zuid-Holland en Omgevingsdienst	*Aard controle R* *Indicator: E23/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E23/02*				
			€ 3.575	**Nee**				

11.6 Nadere verklaring producten hoofdstuk 4

Reguleren

Uitgebreide procedure Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht)
Deze categorie betreft de volgende producten: wijzigen voorschriften (milieu), revisie (milieu), handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening (voor zover uitgebreid, deels zijn dit reguliere producten die niet zijn meegeteld), oprichting (milieu), intrekkingsbesluit (milieu), verandering (milieu), handelingen met gevolgen voor beschermde natuurgebieden.

Reguliere procedure Wabo
Onder dit kopje zijn uitsluitend het aantal milieuneutrale meldingen weergegeven.

Toezicht

Er zijn verschillende soorten inspecties. Globaal zijn dit de volgende:

Opleveringscontrole
Inspectie ter oplevering van een nieuwe of gewijzigde vergunning.

Preventieve controle
Een controle op het bedrijf waarbij bepaalde bedrijfsonderdelen of milieuaspecten fysiek worden gecontroleerd. Deze inspecties worden gericht ingezet daar waar de risico`s in de branches het grootst zijn.

Nacontrole
Een controle bij een bedrijf volgend op een eerdere preventieve controle waarbij overtredingen geconstateerd zijn. Tijdens de nacontrole wordt bezien of de overtredingen voortduren of al ongedaan gemaakt zijn.

Administratieve controle
Een administratieve controle is een controle waarbij bedrijfsdocumenten worden geïnspecteerd.

Klachten- of voorvalonderzoek
Inspectie om de bron en oorzaak van klachten of voorvallen te achterhalen.

Inventariserende controle
Inspectie waarbij de bedrijven of wijzigingen in de bedrijvigheid in een bepaald gebied worden geïnventariseerd.

Brzo-controle
Een inspectie bij een Brzo-inrichting wordt uitgevoerd om na te gaan of de inrichting voldoet aan de verplichtingen die voortvloeien uit het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015) en daarmee verbonden regelgeving. Tijdens de VT-inspectie wordt de Wabo-gerelateerde wetgeving opgepakt (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). De Brzo-controles worden gezamenlijk met de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) en met de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (voormalige Nederlandse Arbeidsinspectie) uitgevoerd. De aard van de inspecties is systeemgericht en/of technisch.

Bodem

Beschikkingen
Dit betreft de volgende beschikkingen: verlening subsidie bodemsanering, BUS-evaluatie bodemsanering (Besluit uniforme saneringen), evaluatieverslag bodemsanering, saneringsplan bodemsanering ernst/spoed, bodemsanering nazorgplan.

Inspecties Wbb (Wet bodembescherming)/ Bbk (Besluit bodemkwaliteit)
Dit betreffen de volgende controles: Bbk, bodemsanering niet-Wbb, bodemsanering Wbb ernstig/niet ernstig, mobiele puinbreker (locatiegebonden controle buiteninrichtingen), nazorglocaties, ontgrondingen.

Beoordeling rapportages
Dit betreffen de volgende beoordelingen: monitoringsrapportage, plan van aanpak nieuw geval van bodemverontreiniging, melding besluit bodemkwaliteit en rapportage bodemonderzoek.

Overige gebiedsgerichte producten

Geluid
Bij geluid gaat het om de ontheffingen geluidsbelasting.

Luchtvaart
Het betreft hier ontheffingen tijdelijk en uitzonderlijk gebruik (TUG) en controles TUG. Deze taak wordt alleen voor de provincie uitgevoerd.

Ruimtelijke ontwikkeling
Het betreft de producten advies milieuaspecten, beoordeling goede ruimtelijke ordening (GRO), quickscan gebiedsbestemmingsplannen en haalbaarheidsscan ruimtelijke intake team (RIT). Daarnaast de nulstapadviezen m.e.r., de vormvrije m.e.r.-beoordelingen en de m.e.r.-beoordelingsbesluiten. Verreweg de meeste producten zijn opgesteld voor de gemeente Rotterdam.

Vuurwerk
Het betreft de ontbrandingstoestemmingen vuurwerk, de behandeling van meldingen vuurwerkontbranding en controles bij vuurwerkevenementen. Deze taken worden uitsluitend voor de provincie uitgevoerd.

11.7 Controleverklaring